

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CVI П'ЯТНИЦЯ, 21 ТРАВНЯ 1999 ЧИСЛО 21 VOL. CVI FRIDAY, MAY 21, 1999 No. 21

Розпочалося висування претендентів на президентську посаду

Центральна виборча комісія України встановила день 14 травня офіційним початком висування претендентів на президентську посаду на виборах в жовтні 1999 р. Вже 15 травня відбулися з'їзди низки провідних партій, які назвали своїх претендентів на найвищу посаду в державі. Серед них – П. Симоненко, Л. Кучма, О. Мороз, Н. Вітренко, Ю. Костенко Є. Марчук та інші. Щоб стати офіційними кандидатами на виборах, кожному із них тепер належить зібрати принаймні по одному мільйону підписів.

На 17 травня до Центральної виборчої комісії було подано клопотання про реєстрацію претендентами в кандидати на посаду президента шістьох осіб, в тім Петра Симоненка, Олександра Мороза, Леоніда Кучми, Олександра Ржавського, Юрія Костенка та Генадія Удовенка. Четвертий (32-й) з'їзд Комуністичної партії затвердив претендентом від комуністів на посаду Президента свого голову Петра Симоненка. За твердженням високого функціонаря компартії А. Мартинюка, для перемоги на виборах кандидата в Президенти від лівих сил готові працювати представники 18 політичних партій та об'єднань, які входять до всеукраїнського бльоку "Народна опозиція". З'їзд КПУ звернувся до громадян із закликом підтримати кандидата від КПУ, що

(Закінчення на стор. 3)

Під час позачергового з'їзду Народного Руху було висунуто кандидатом на пост Президента України лідера НРУ Юрія Костенка.
Фото **Володимира Щербини**

ЗА МАТЕРІЯЛАМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Ще одна химерна зміна в уряді Росії

Найновішим кроком у цілому ряді фігур тривалого кривого танцю російського президента Боріса Єльцина є звільнення минулого тижня відомого політика-дипломата Євгенія Прімакова зі становища прем'єр-міністра.

Свій вчинок Б. Єльцин пояснив громадськості Росії, виступаючи у телебаченні і підкресливши, що це „важке рішення" мусів зробити, бо Є. Прімаков, маючи у своєму коаліційному кабінеті міністрів-комуністів, не зумів витягнути Росію з її теперішньої економічної

Російський президент Б.Єльцин і С.Степашин

кризи, присвячуючи надто велику увагу політичній узгодженості. У Москві ніхто не повірив цій заяві Б.Єльцина, бо ці дві події стояли занадто близько одна до одної – президент зробив цей крок всього кілька годин до того, як Дума, нижча палата парляменту, мала

(Закінчення на стор. 24)

Служити Богові й Україні

Духовна семінарія в Стемфорді вперше за 49 років випустила клясу студентів з України

– Якби п'ять років тому хтось мені сказав, що в моєму житті це буде..,– здивовано і щасливо хитає головою Володимир Якимець, який щойно одержав диплом випускника духовної семінарії.

Це почуття можна було прочитати на обличчях кожного з одинадцяти юнаків, які 15 травня стали "винуватцями" урочистостей з нагоди 49-го випуску коледжу св. Василія Великого Української католицької семінарії у Стемфорді, Конектикат.

(Закінчення на стор. 6)

Фестиваль на Сьомій у Нью-Йорку

Фоторепортаж на 2 стор.

Членки Десятого відділу Союзу Українок Америки (зліва) Ольга Кузьмин, Євдокія Кріль та Катруся Папуга торгують солодким. Зібрані кошти підуть на Український музей в Нью-Йорку та програми допомоги СУА Україні.

Ще один крок назустріч Европі зроблено у Львові

Столиця Галичини стала місцем шостої вершинної зустрічі президентів країн Центральної та Східної Европи

14-15 травня у Львові відбулася шоста вершинна зустріч голів держав Центральної та Східної Европи. В ній взяли участь Президент Федеративної Республіки Німеччина Роман Герцог, Президент Чеської Республіки Вацлав Гавел, Президент Республіки Словенія Мілан Кучан, Президент Угорської Республіки Арпад Ґьонц, Президент Румунії Еміль Константинеску, Федеральний Президент Австрійської Республіки Томас Клестіль, Президент Польщі Алєксандер Кваснєвський, Президент Болгарії Петар Стоянов та Президент

(Закінчення на стор. 26)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Десятки тисяч кримських татар ще не мають житла

Для повного облаштування кримських татар в Автономній Республіці Крим, включаючи забезпечення робочих місць, необхідно 2-2.5 млрд. дол., сказав заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу, народний депутат України Рефат Чубаров. За його словами, на сьогодні 34 тисячі сімей кримських татар (128 тисяч осіб) не мають житла. Зараз в Криму існує 291 селище компактного проживання кримських татар, з них 253 освоюються за рахунок державних коштів, електрику проведено до 146 населених пунктів, 27 з них забезпечені водою, рівень газової забезпечености не перевищує 13 відсотків. Щоб провести воду і електрифікувати селища, необхідно 58 млн. грн. (цього року в бюджеті на це передбачено 20 млн. грн.).

Удовенка обрано головою чорноволівського Руху

14 травня X Всеукраїнські Збори Народного Руху України обрали головою Руху Генадія Удовенка, голову Комітету Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин. Заступник голови НРУ Лесь Танюк розцінив цей крок найкращим і найперспективнішим варіянтом для Руху. У перебігу з'їзду Руху Г. Удовенко і голова Партії "Реформи і Порядок" Віктор Пинзеник підписали угоду "Про основні засади створення передвиборного бльоку НРУ і Партії "Реформи і Порядок". Згідно з угодою, НРУ і Партія "Реформи і Порядок" продовжуватимуть створювати широку коаліцію демократичних сил для висунення і підтримки єдиного кандидата на президентських виборах. Г.Удовенко зазначив, що на сьогодні ПРП і НРУ ведуть переговори з лідерами Республіканської християнської партії і Конґресом українських націоналістів, на яких обговорюються можливості співпраці не лише на президентських, а й парляментських виборах.

На Кучму впливають чужі для держави сили

"Бізнес-еліта, яка впливає на Президента Кучму, не є українською, а компрадорською, яка байдужа до проблем України", – заявив у інтерв'ю УНІАН голова Народно-демократичної партії, народний депутат Анатолій Матвієнко. За його словами, вибори для президентського оточення – це ефективний бізнес, який дає можливість за півроку "задовольнити власні потреби". Він не бачить різниці між структурами, які підтримують Кучму, і тими, на які спирався Павло Лазаренко. На думку Матвієнка, енергетика, сільське господарство та бюджет – це "три джерела можливого збагачення, на яких сидять відповідні структури". Висунення голови київського осередку СДПУ(о) Григорія Суркіса кандидатом у мери Києва А.Матвієнко прокоментував як намагання "капіталу, який дійшов до певної межі накопичення, знайти політичний захист".

Продовжується розстеження обставин смерти Чорновола

Основним завданням Тимчасової слідчої комісії з розслідування обставин загибелі В'ячеслава Чорновола є встановити, була це дорожньо-транспортна пригода чи сплянові дії проти народного депутата, і комісія спрямовує діяльність правоохоронних органів у цьому напрямку.

У слідчі органи продовжують надходити повідомлення в цій справі від громадян, в тому числі і від засобів масової інформації, а тому "вони мають бути спростовані чи підтверджені". Парляментську слідчу комісію "насторожило те, що розслідування велось у вузькому руслі".

Перше питання, поставлене комісією перед правоохоронцями, було те, що справою займалося лише двоє слідчих і "брався до уваги лише факт дорожно-транспортної пригоди". Тому тимчасова слідча комісія парляменту "сконцентрувала свою увагу саме на цих обставинах".

За інформаціями УНІАН

ТІЛЬКИ ФАКТ

Чисельність населення України за 1998 р. скоротилася на 394.3 тис. осіб, в тім і за рахунок еміґрації – на 93.6 тис.

◆

Звільнено українське судно "Дубай Валор", яке протягом тривалого часу незаконно утримувалося в Ніґерії,

◆

За даними ООН, 1200 осіб загинуло і 5000 поранено протягом 50 днів військової акції НАТО проти Юґославії. Кількість біженців з Юґославії наблизилася до 1 млн. чоловік.

◆

Сьогодні кримські татари складають 12 відсотків населення Криму. 5 тис. кримських татар, які повернулися у Крим, отримали громадянство України.

◆

Із 1 травня збільшено до 25 гривень розмір допомоги з безробіття в Україні.

◆

Міська рада Стаханова, що на Луганщині, відкинула пропозицію місцевої організації Народного Руху перейменувати вулицю Леніна на вулицю Чорновола.

◆

Щороку в Україні навчальні заклади закінчує понад 1.6 млн. молодих людей. Водночас у 1998 р. на обліку в службі зайнятості перебували 755.4 тис. осіб віком до 28 років.

Фестиваль на Сьомій у Нью-Йорку

(Закінчення зі стор. 1)

З 14 -16 травня 1999 р. у самому серці Українського села на Мангетені проходив XXIII щорічний Український національний фестиваль. Для українців Нью-Йорку й околиць це була нагода зустрітися із старими друзями і познайомитися з новими, відчути себе часткою більшої громади, зануритися – для одних з головою, а для інших "гаф-напів" – в атмосферу української культури, народного мистецтва і танцю. Цілий квартал Східньої Сьомої вулиці між Другою і Третьою авеню зайняли кіоски, що торгували пирогами-варениками, ковбасою з капустою, голубцями, налисниками. Були тут і виставки-продажі виробів народних умільців: писанки, дереворити, малярство, біжутерія. Ціла низка українських організації використала цю подію для збірки коштів на різні громадські цілі. Для ньюйоркців і гостей міста, які в ці дні потрапили на Східню Сьому вулицю, фестиваль став чи не єдиною в році можливістю одночасно ознайомитися із кухнею, танцями і народним мистецтвом України.

Ю. Шевчук

Страви української кухні тішилися міжнародним визнанням: афро-американка ласує ковбасою з капустою.

Відома в Нью-Йорку майстриня-писанкарка Софійка Зєлик із своїми творами.

Біля станка Академії Св. Юра.

Учасники одного з численних дитячих колективів народного танцю готуються до виступу.

Кучма називає провокацією занесення його до списку "ворогів преси"

18 травня під час зустрічі із викладачами і студентами Інституту міжнародних відносин в Києві Президент Кучма назвав "звичайною провокацією" те, що Американський комітет захисту журналістів із осередком у Нью-Йорку заніс його до списку ворогів преси за 1999 р.

За словами Президента, "відомо, що за цією провокацією стоять відповідні люди і цей ланцюг тягнеться до України". Л. Кучма пообіцяв оприлюднити, "хто за цим стоїть". Він відкинув звинувачення комітету, зокрема в тому, що податкова політика в Україні не дає пресі можливости розвиватися. Президент нагадав, що податкову політику визначає Верховна Рада. За словами Президента у США "так багато комітетів", що він не вважає за необхідне прислухатись до їхньої думки.

Розпочалося...

(Закінчення зі стор. 1)

забезпечить "відродження радянської соціялістичної батьківщини на шляху соціяльного прогресу та економічного процвітання".

IV з'їзд Народно-демократичної партії висунув претендентом на кандидата у Президенти України Леоніда Кучму. Депутати вирішили не голосувати за постанови, що їх запропонував голова партії Анатолій Матвієнко. У одній з них пропонувалось відмовитись від висунання кандидатури від НДП на пост Президента України на першому етапі і прийняти остаточне рішення щодо позиції партії за результатами першого туру виборів. Голова НДП А. Матвієнко склав свої повноваження і вийшов із партії, сказавши, що не зможе вести партію "до ухвалених рішень" і підтримувати Кучму на виборах. Новим головою партії обрано прем'єр-міністра України Валерія Пустовойтенка. Тим часом А. Матвієнко оголосив про початок об'єднального процесу демократичних сил для створення "потужної правоцентристської партії". Переговори про це тривають вже близько місяця з обома частинами НРУ, ПРП, партії "Вперед, Україно!", ХНС, РХП, партії "За красиву Україну", ЛПУ, ДемПУ та іншими партіями. 15 травня XIV з'їзд Соціял-демократичної партії України (об'єднаної) підтримав Л. Кучму як кандидата на майбутніх президентських виборах.

Практично всі керівники обласних організацій СДПУ(о) підтримали кандидатуру нинішнього президента. Як сказав голова партії Віктор Медведчук, обрання Л.Кучми на новий термін має стати "ґарантією збереження вже обраного курсу держави". Резолюцію про висунення Кучми також ухвалив VI позачерговий з'їзд Ліберальної партії. В ній відзначається, що "попри всі недоліки свого чотирирічного перебування на посаді Кучма зумів втримати курс на демократичні перетворення".

VII з'їзд Соціялістичної партії висунув претендентом на кандидати у президенти свого лідера Олександра Мороза. З метою бльокування з різними політичними силами проти сьогоднішнього режиму, партія ініціює створення народно-патріотичного об'єднання на підтримку О.Мороза. За підтримку О.Мороза вже висловились п'ять партій: Соціялістично-демократична партія, Партія демократичного, економічного та соціяльного прогресу, "Слов'янська єдність", Слов'янська партія, Всеукраїнська партія трудящих. У доповіді на з'їзді О. Мороз сказав, що "на восьмому році незалежности Україна підійшла до межі національної катастрофи". Виробництво зменшилось на 60 відсотків, "майже зруйновані наука, культура, освіта, охорона здоров'я". Чисельність населення зменшилась майже на 2 млн. осіб. Протягом останніх шести років зовнішній борг України виріс з нуля до 11 млрд. долярів, які так і не потрапили в українську економіку. Проценти за цими кредитами лише в поточному році становитимуть 2, в майбутньому - 2.5 млрд. долярів. СПУ не проводитиме аґітації проти кандидатів від правоцентристських партій під час президентської кампанії, зокрема від Руху, НДП, ПРП та інших правоцентристських партій, сказав Мороз. Мовляв, ці партії також будуть відбирати голоси у Кучми, а дії цих партій об'єктивно збігаються з намірами соціялістів створити потужну соціяльно зорієнтовану державу.

На VIII позачерговому з'їзді Проґресивної соціялістичної партії кандидатом у президенти висунуто лідера партії Наталію Вітренко. За даними секретаріяту ПСПУ, партія проґресивних соціялістів нараховує сьогодні близько 12.5 тис. членів і кандидатів партії. Партійні організації створені і діють в 23 областях України і в м. Севастополі.

На позачерговому з'їзді Народного Руху України (Костенка) 15 травня кандидатом у президенти висунутий лідер партії народний депутат Юрій Костенко. Після закінчення з'їзду він, однак, сказав, що не лише готовий зняти свою кандидатуру на користь єдиного кандидата, наприклад, Віктора Ющенка, але й підтримати його на виборах.

Учасники другого позачергового з'їзду Соціял-демократичного союзу 15 травня одностайно підтримали кандидатуру екс-прем'єра Євгена Марчука на пост Президента України. Таке ж рішення ухвалило національне об'єднання "Державна самостійність України". Укласти угоду про утворення політичного бльоку "Наш Президент – Євген Марчук" та висунути єдиного претендента на кандидата в президенти від цього виборчого блоку – таке рішення було прийняте на міжпартійному з'їзді таких партій: Соціял-демократичний союз, Християнсько-народний союз, Української республіканської партії та Української селянської демократичної партії. Гостями на з'їзді були партії, які вирішили не вступати до виборчого бльоку, – Ліберально-демократична партія, "Державна самостійність України" та Партія чорнобильців. Х з'їзд Української Республіканської партії також висунув на кандидата на пост Президента України Є. Марчука. Конгрес українських націоналістів, який раніше мав намір вступити до цього бльоку, з незначною перевагою голосів вирішив підтримувати на наступних президентських виборах кандидатуру Івана Біласа.

За інформацією УНІАН

АМЕРИКА І СВІТ

За помилку НАТО доведеться платити

ВАШІНҐТОН. – Урядові чинники кажуть, що помилкове збомблення китайської амбасади в Белграді загрожує намаганням дипломатично полагодити косовський конфлікт, вже не говорячи про погіршення й без того напружених взаємин між Китаєм і США. Хоча з початку адміністрація Президента Била Клінтона уважала, що конфліктз приводу того випадку скоро промине, але так не сталося. Китай починає натякувати, що зволікатиме зі схваленням резолюції у Раді безпеки Організації Об'єднаних Націй про конечність міжнародних мирних військ у Косові, а ця резолюція є головною точкою пропонованої дипломатичної розв'язки косовського конфлікту. Крім того, Китай має намір перешкодити дипломатичній стратегії США вимогою, щоб НАТО найперше припинило бомбардування проти Юґославії, поки Рада Безпеки ООН може брати до уваги будь-які інші заходи щодо Косова. Про це заявив минулого тижня китайський представник до ООН Кін Гвасан.

Нове напруження між Ізраїлем і палестинцями

ЄРУСАЛИМ. – Минулого тижня ізраїльська поліція дала наказ закрити три бюра у будинку „Орієнт", головній кватирі Палестинської визвольної організації у Східньому Єрусалимі, але виконання цього наказу було покищо зупинено, з уваги на відклик до Найвищого суду, котре внесли ізраїльські оборонці процесу замирення. Палестинці назвали той наказ тактичним передвиборним ходом прем'єр-міністра Беньяміна Нетаняґу, котрий зробив Єрусалим центром своєї виборчої кампанії. Файсал Гусейні, найвищий палестинський урядовець у Східньому Єрусалимі, попередив, що насильне закриття цих бюрів може викликати небажані заворушення та заколоти. Відклик був успішним, Найвищий суд Ізраїля не дозволив на закриття згаданих бюрів і тим самим злагіднив назріваюче напруження.

Конференція у справах молоді

ВАШІНҐТОН. – На тригодинній конференції в справах молоді та насильства, скликаній Президентом Билом Клінтоном у Білому Домі, говорило 50 осіб, але пресу туди не допущено. Конференція була задумана як засіб злагіднення напруженої ситуації після трагічного подій в середній школі у Літлтоні, Кольорадо. Опісля на пресовій конференції у Городі троянд Президент сказав, що уважає конференцію дуже успішною, бо на ній обговорювалось проблеми і можливості їх передбачення, але ніхто не вказував пальцем звинувачення на будь-кого за вище згадані трагічні події. Крім того, на конференції зі сторони державної адміністрації пообіцяно розпочати кампанію проти насильств, а Гілари Родам-Клінтон, Перша лейді країни, зазначила, що кампанію проти насильства підлітків Білий Дім базуватиме на попередніх успішних кампаніях – зменшення вагітности серед підлітків і затруднення осіб, які живуть на кошт держави.

Король Йорданії відвідує Англію

ЛОНДОН. – Йорданський король Абдула II, ставши монархом своєї країни три місяці тому, після смерти його батька, короля Гусейна, минулого тижня розпочав свою першу поїздку до столиць країн Заходу. Будучи випускником Королівського військового коледжу в Сандгерсті, Англія, 37-річний король Йорданії найперше зупинився у Лондоні, а звідтіль подасться до Вашінґтону. Головною метою його поїздки є намагатися отримати кращі умови сплати боргів Йорданії. Він, крім того, всюди підкреслює свою обіцянку продовжувати намагання його батька, – здійснити замирення на Близькому Сході. На думку аналітиків, багато залежатиме від успіху цієї його першої поїздки та політично-дипломатичного вміння здобути собі прихильників.

Департамент скарбу матиме нового секретаря

ВАШІНҐТОН. – Тиждень тому секретар скарбу США Роберт Рубін, головний архітект економічної політики уряду Президента Била Клінтона, в час найкращого розвитку і росту американського добробуту за останні десятиліття, а також у часі найбільшого фінансового заколоту в світі, повідомив, що він залишає це відповідальне становище. На його місце Президент Б. Клінтон запропонував його теперішнього заступника Лоренса Самерса, котрого вибір, як твердять офіційні чинники Білого Дому, був сиґналом, спрямованим на міжнародні фінансові ринки – в тому сенсі, що не буде будь-яких змін у дотеперішній економічній політиці чи в її адмініструванні ґльобального засягу. Л. Самерс – це колишній професор Гарвардського університету, котрий був головним чинником позитивних вислідів кількох міжнародних фінансових криз, які сколихнули світовою економікою в останніх трьох роках.

Викрито небезпечну змову підлітків

ПОРТ ГЮРОН, Миш. – Тут у цій шкільній окрузі, в п'ятницю, 14 травня, поліція викрила пляни масового вбивства, що їх мали намір здійснити у своїй Голанд Вудс школі чотири підлітки. Бил Кімбал, управитель згаданої шкільної округи, підкреслив, що він негайно сформував окремий комітет для виготовлення пляну охорони шкіл цілої округи. Двох 14-річних юнаків із чотирьох змовників Юстина Шнепа та Джедаю Зінзо оскаржено, як дорослих, у змові вчинити вбивство і визначено по 100,000 дол. застави. Інших двох молодших юнаків оскаржено також у змові вчинити вбивство, але як малоліток, і всі чотири залишились ув'язненими. Поліція підкреслила, що оскаржені підлітки плянували вчинити подібну масакру, як вчинено минулого місяця у середній школі в Літлтоні у Кольорадо, де загинуло 15 осіб.

СВОБОДА

Пам'ятай про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@worldnet.att.net

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку - $25.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор – Раїса Галешко
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто, Юрій Шевчук; Верстка — Павло Стокотельний; Реклама — Марія Шепарович; Адміністратор — Володимир Гончарик.

Радість подяки

В міру погіршення життя людей в Україні ширяться стежки допомоги українців з Америки конкретним родинам, сиротам, інвалідам, які перебувають в скруті. Це явище досить нове в доброчинній діяльності діяспори, яка досі допомагала переважно церковним громадам, товариствам, сиротинцям, школам. Усе більше надходить подяк від звичайних, простих людей за отриману допомогу. Люди пишуть від щирого серця, як вміють, не дотримуючись якихось канонів епістолярного жанру. Пише школярка з міста Бучача Світлана Михайловська: "Наш Спаситель вчить нас любити одне одного як самих себе і дбати про своїх ближніх, допомагати старенькім бабусям води принести чи помогти щось тяжке піднести – камінь чи кошик. Дякую, що ви не погордилися нам допомогти. Я хожу до сьомої кляси і на релігію до церкви. Моя вулиця називається Ковпака, по ній проїжджав сам Ковпак".

Пише Герасим Ілляхов з м. Новоград-Волинського: "Усі речі в пакунку добротні, наше матеріяльне становище значно поліпшилось. Федора цілком пристойно взулась і вдягнулась. Інші речі Федора з радістю роздає своїм і сусідам, котрі мають в цьому потребу. За це вони вдячні Господеві і нашим землякам в Америці. Нам невідомо, хто дав вам нашу адресу, але йому (їй) ми замовляємо добре слово, бо досі нам ніхто не допомагав, а живемо ми за межами бідности в старій дерев'яній хаті без комунальних вигод. Федора має 85 років, її сестра 70-річна Ольга стала інвалідом від тяжкої "стахановської" праці, і я, їхній брат — 80, учасник Другої світової війни. Раніше у батька нас було 10 душ, це була сильна селянська українська родина, шанована людьми, бо чесно і добре працювали, але активісти-комуністи нас "розкуркулили", все пограбували, вигнали з хати. І тепер живемо в злиднях".

Українці в Україні потребують допомоги не тому, що вони незарадні чи ледачі, а тому, що до нестатків їх довела незарадна економічна система, фальшива ідеологія. Може, інколи вони й не подякують, бо відвикли в системі, де влада обкрадала, сусід писав доноси, продавець обраховував. І раптом сім'я дістає пакунок від невідомих їй людей як вияв уваги і піклування. За подивом народжується вдячність. Радість подяки забагачує обидві сторони... І кожен новий лист подяки з України, оплачений коштовною для багатьох поштовою маркою, стає не просто знаком ввічливости, а говорить про духовне пробудження, повернення до людського почуття вдячности, до відродження людяности, притупленої в жорстокому і байдужому комуністичному світі, почуття братської помочі один одному, милосердя і співчуття.

Звісно, люди діляться вісткою про допомогу з Америки із ріднею, з сусідами, яким теж непереливки, то й вони просять допомогти. Усе більше таких листів надходить до редакції "Свободи", ставлячи газету в скрутне становище. З одного боку співчуття до людської біди не дозволяє бути до таких листів байдужими, з іншого – газета неспроможна вмістити всі листи відчаю. При тому газета є тільки посередником у переданні інформації про людську біду українським добродійним організаціям, які постійно надають як спеціялізовану, так і загальну допомогу потребуючим. Чи не краще звертатися безпосередньо до них? Варто лишень уважніше прочитати газету, щоб зорієнтуватися, до кого належить писати в потребі. До такої уважности ми й закликаємо наших читачів. Що ж стосується подяк, то їх газета вміщуватиме й надалі, тому що привселюдне слово подяки значно приємніше від дякування без свідків.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про вождя і трьох мушкетерів

Коли я взяла в руки останнє число „Свободи" з датою 14 травня і побачила заклик до громади вшанувати в травні пам'ять „двох великих синів України", а це Симона Петлюру і Степана Бандеру, моє здивоване запитання було: „Чому двох, а не трьох? Та ж 23 травня припадає річниця вбивства у Роттердамі тодішнього єдиного провідника Організації Українських Націоналістів, полковника Євгена Коновальця!" У відповідь було вияснення, що в цьому році трагедія у Роттердамі не є „рівною датою", тому що сталося це в 1938 році та її „відсвяткували" минулого року, а день народження також не є „рівним".

Вияснення треба було прийняти як логічне, але добре, що всі ми дійшли згоди, що загибель такої людини не можна поминути, і що про це треба написати бодай із спізненням.

Переглядаючи минулорічну нашу пресу, також не знаходжу надто широкого відзначення тоді саме дуже рівної дати – 60-річчя, від 23 травня 1938 року, коли із руки совєтського агента, як тепер вже знаємо, Судоплатова, згинув провідник, чи, як у тих роках називали, вождь, спершу УВО, а відтак ОУН. До речі, тут і найшлася кругла дата, яку можна було б в тому році відзначити, а це 70 років від часу 1-го Конгресу Українських Націоналістів, що припадала на лютий. Але лютий вже давно проминув, і якось всі про це забули. І так проминає тепер травень ,тихо та беззвучно, коли йдеться про Євгена Коновальця, вождя ОУН, для членів якого він був у тих часах справжнім беззастережним вождем, якому вони у присязі клялися на „вірність, хоробрість, послух аж до смерти"...

Чи справді є причина для такого забуття? Чи ніхто не згадає його в дні 23 травня, як бувало минулими роками? Але я ніяк не можу забути, і кожного року у цей день знаходжу принаймні декілька хвилин, щоб пройти у пам'яті цей день і бачити, немов на старій, але все ще живій подіями відеоплівці, все, що довелося молодій дівчині пережити.

***

Це був теплий травневий вечір у Варшаві, коли тужилося за мандрівкою над Вислою, з кимось дуже близьким, за безжурною розмовою на тему любови, душевних переживань і літніх плянів. Але близькі кінцеві іспити журналістики не дозволяли радуватися весною і я сиділа біля стола із підручником в руках та старалася розуміти, що читаю, а не мріяти. Аж ось дзвінок телефону перервав нитку мрій і на другому кінці дроту відозвався діловий, як завжди, голос мами: „Слухай спокійно, сьогодні у Роттердамі розірвала на вулиці бомба твого вуйка – Генка. Нічого ще дальше не знаємо, але вістка пролетіла вже по цілому Львові".

Я мовчки слухала, не знаючи, як прийняти жахливу вістку та що сказати, але мама вже повісила слухавку, либонь, щоб передавати по телефону дальшим членам нашої родини про те, що сталося. А я гляділа тупо та без руху у відкриту книжку, не розуміючи ні слова і ніяк не могла прийняти неймовірну вістку, як справжню. Вуйко, улюблений вуйко Генко, забитий? А що із тетою Олею та малим Юрком? Як вони приймають це, що сталося? А що бабуня та інші члени нашої широкої родини?

Мої думки, немов ці весняні листочки квітів, що гуляли там перед моїм вікном, перелітали від одного питання на друге, від одної картини на другу. Десятки питань, на які ніхто не давав відповіді, десятки сумнівів. А як там, в студентській громаді, де збираються у вечірню пору усі молоді націоналісти – члени ОУН, для яких він був завжди вождем, про якого говорилося тільки з пошаною і повагою?

Не знаю, скільки часу я просиділа так, немов закостеніла від холоду, хоча це був теплий травневий день. На вулицях вже було темно, і ліхтарники засвічували одну газову ліхтарню за другою. А мені здавалося, що це хтось засвічує свічки у церкві. Навіть не почула дзвінка до дверей і аж стукіт кулаками зрушив мене із місця та велів піднестися, щоб відкрити двері. А там стояло „троє мушкетерів", як я їх залюбки звала, моїх товаришів із студентської громади, з якими ми постійно зустрічалися, вели безконечні політичні дискусії та часами сміялися. Я ж бо, хоча родичка „вождя", ніколи не була членом ОУН, як вони, а „лише пластункою", і саме в тому ми мали розбіжності поглядів на націоналістичний рух. Але ми завжди гарно дружили, як це лише можливе у студентські роки.

Тепер вони стояли, всі „три мушкетери", мовчки поруч мене, а в їхніх поглядах було стільки жалю, доброти та приязні, що, здається, цього моменту до смерти не забуду. Вони просиділи зі мною повну нічку, щоб не залишати самої на сумні думки. А відтак прийшли Панахиди, жалібні сходини, величаві похорони та жалібні святкування. Чи можна це все так забути? Чи можна просто вимазати із відеоплівки пам'яті 23 травня 1938 року?

Але немає з ким вже згадувати цього незабутнього вечора. Мої „три мушкетери" з ходом подій, війни та роз'єднань, опинилися кожен в іншому націоналістичному таборі: Любко, Борис і Олег. А я, як тоді, залишилася вірна своїм переконанням і все живим споминам не про вождя, а про доброго, любого „вуйка Євгена". Може Любко, Борис і Олег, що всі вже на другому світі, там знайшли, завдяки присутності з ними „вождя", знову спільну мову? Але тут, на цьому світі, досі її немає, дарма, що у давніх журналах з тих часів знаходжу переконуюче, але не здійснене ствердження вже також померлого Ярослава Стецька: „Смерть Євгена Коновальця не роз'єднала ні націоналістів, ні народу, а навпаки, об'єднала ще могутніше..."

На тому моя відеострічка уривається...

О-КА

**УВАГА: "Свобода" змінила адресу електронної пошти.
Нова адреса: svoboda@worldnet.att.net**

Незрозуміла журналістська практика

У „Свободі" за 9 квітня ц. р. поміщене Великоднє привітання Олександра Дикого, керівника Всесвітньої служби Радіо України, в якому, між іншим, також написано: „Слухаючи наші радіопрограми, ви, очевидно, бачите, як важко, складно і непросто рухатися нам вперед".

Хочеться запитати п. Дикого, про які програми Всесвітньої служби Радіо України він говорить? Ще в січні ц. р. в „Свободі" появилося кілька дописів радіослухачів, у яких стверджено, що програм Радіо України на північноамериканському континенті не чути вже від жовтня або листопада минулого року.

Більше того, радіослухач Богдан Гнідь із Сомервілу, Н. Дж., у своєму дописі ще й передає інформацію з Києва, що „якісь погані люди зруйнували радіовисильню біля Миколаєва, що надавала передачі до Америки і Канади. Уряд України відмовився дати гроші на відновлення станції". Я не сумніваюся, що редакція Всесвітньої служби Радіо України отримує газету „Свобода" в Києві і могла ці дописи зауважити та відповідно зареагувати. Але того не сталося. Натомість деякі особи тут, в Америці, отримали приватно від п. Дикого великодні побажання з повідомленням такого змісту:

„Тимчасово припинено трансляцію передач Всесвітньої служби Радіо України на Північну Америку. Причина – складність з фінансуванням, отже, Миколаївський радіопередавальний центр, який транслює наші передачі на Північну Америку, зупинився. І все ж маємо надію, що питання буде вирішено в інтересах слухачів. Уряд України над цим працює".

Напрошується запитання: чому така секретність та дезінформація? Чому було відразу не оприлюднити таке повідомлення на сторінках якщо не „Свободи", то інших газет діяспори, саме в інтересах тих же слухачів?

Незважаючи на все, ми, колишні радіослухачі, сподіваємося, що невияснені досі труднощі буде в скорому часі переборено, програми відновлено і нас, слухачів, завчасно про це повідомлено.

Степан Максимюк,
Сілвер Спрінг, Меріленд.

Ізраїльтяни обрали нового прем'єр-міністра

ЄРУСАЛИМ. – У понеділок, 17 травня, громадськість Ізраїля значно переважаючою кількістю голосів і зі сильним бажанням зовнішнього та внутрішнього замирення відкинула трирічне неспокійне керівництво Беньямина Нетаняґу і обрала Єгуда Барака, провідника Лейбористської партії, новим прем'єр-міністром країни. Цим кроком ізраїльтяни цілковито змінили політичне обличчя держави і парляменту, даючи перевагу центристам на тлі занепаду правих.

Тепер Є. Барак матиме змогу створити уряд країни з членів світських партій без будь-яких представників крайніх ортодоксальних партій. Роля і вплив крайніх правих партій у парляменті перейшла до світських партій, що складаються з іміґрантів колишнього СССР і інших центристів.

У підрахунках перших 80 відсотків голосів Є. Барак мав 56 відсотків, а Б. Натанягу – 44 відсотків. Тепер Є. Барак має 45 днів для зформування нового уряду.

Новообраний 57-річний прем'єр-міністер – це колишній найбільш відзначений вояк-генерал в історії ізраїльського війська та довголітній протеже підступно вбитого у 1995 році прем'єр-міністра Їцака Рабіна. Тому його вибір аналітики уважають голосним мандатом виборців за відновлення ізраїльсько-палестинських мирних переговорів. У своїй промові після перемоги Є. Барак підкреслив: „ Звідки б не дивився Їцак Рабін на нас, він знає, що ми спільно здійснимо його місію, бо доконче мусимо змінити безпеку нашої країни, ідучи вперед до мирних угод". Крім того, він заявив, що має намір бути прем'єр-міністром для всіх громадян, світських і релігійних угрупувань, тих, які мають ашкеназьке чи шепардське походження, іміґрантів з колишнього СССР і Етіопії, арабів, бедуїнів чи черкесців.

Новообраний прем'єр-міністер Ізраїля Егуд Барак.

Півгодини після проголошення перших прелімінарних підрахунків голосів, та ще перед будь-якими коментарями свого суперника, Б. Нетаняґу визнав свою поразку, поґратулював Є.Баракові за перемогу і закликав своїх прихильників пошанувати голос народу у його виборі та повідомив, що уступає зі становища керівника своєї партії Лікуд.

Американський уряд Президента Била Клінтона вислід ізраїльських виборів привітав як годиться, ґратулюючи переможцеві Єгудові Баракові.

Однак при цьому він зовсім не приховував свого задоволення з такого висліду виборів, бо співпраця американського президента з прем'єр-міністром Б. Нетаняґу не була надто дружньою від самого початку.

Віталій Карпенко,
політичний оглядач „Свободи"

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ПЕРЕГОНИ В УКРАЇНІ: СТАРТ ДАНО

14 травня в Україні офіційно розпочалися президентські перегони. Неофіційно вони тривають давно. Тож нічого дивного нема і в тому, що ніби бурхлива весняна повінь, ніби гірська лавина на голови пригніченого негараздами і нуждою українського загалу раптово звалилося стільки претендентів на президентське крісло до тла розореної України. Буквально за два дні відбулося 13 партійних з'їздів, які назвали дев'ятьох претендентів на кандидатів у президенти. Власне, якоїсь несподіванки в цьому не було – імена їхні давно відомі.

Безумовно, центральним за значенням і напругою став з'їзд Народно-демократичної партії (НДП), яку називають ще партією влади, себто прокучмівською. Річ у тім, що тут давно назрівав внутріпартійний конфлікт: голова партії, колишній комсомольський функціонер Анатолій Матвієнко, а з ним ще кілька членів Політвиконкому раптом пішли проти течії – виступили проти висування Кучми кандидатом від партії. Матвієнко публічно заявив, що кандидатура нинішнього президента для України буде трагічною, і пообіцяв, що залишить партію, якщо з'їзд підтримає цю кандидатуру.

Треба визнати, що це таки мужня позиція. Адже не секрет, що партію контролює номенклатура, яка призначена Президентом і повністю залежна від президентського оточення. Тому прогнозовано було, що Матвієнко програє – делегатів на з'їзд оберуть таких, як треба. Не багато знайдеться тих, що ладні будуть відверто виступити проти Кучми, ризикуючи своїм становищем. І тоді Матвієнко йде на рішучий крок: пропонує визначити претендента у кандидати від партії таємним голосуванням – тільки гарантія таємности могла надати людям можливість безбоязно висловити справжню свою волю. Пропозиція не була прийнята. З'їзд більшістю голосів висунув на претендента Кучму. Матвієнко дотримав слова – він покинув з'їзд і покинув партію. За ним пішло 6 членів вищого керівництва та поодинокі делеґати.

Однозначно виступила за Кучму Соціял-демократична партія України (об'єднана) СДПУ(о) на чолі з віце-спікером Медведчуком. Альянс Кучма–Медведчук давно зафіксований, і таке рішення з'їзду ні для кого не стало несподіванкою. Ліберальна партія України (ЛПУ), яка на минулих виборах підтримала Кравчука і помилилась, цього разу поставила на Кучму. Чи не буде це черговою помилкою, покаже час.

Незалежно від партійних перипетій, команда Кучми розпочала передвиборну кампанію бурхливо. По всіх усюдах організовано висування його кандидатури в трудових колективах, керівники яких більшою чи меншою мірою залежать від нинішнього Президента. Державне телебачення перенасичене репортажами про ці висування (всі інші претенденти перебуваються в тіні, як щось незначне і пересічне). На додачу, кореспонденти телебачення тенденційно добрали низку інтерв'ю з вулиці з одним запитанням: "За кого голосуватимете?" "За Кучму! за Кучму! за Кучму!" Точнісінько, як у радянські часи. Отака невідпорна атака на громадську думку. Знай наших. Тільки чи не прорахувались організатори – адже нині не радянські часи, і такий безпардонний тиск може викликати у загалу реакцію, протилежну тій, на яку сподіваються організатори. Тим більше, що соціологічні опитування показують досить низький рейтинг нинішнього Президента.

А от розвиток подій в інших партіях може тільки порадувати Кучму: на теперішньому етапі ні лівий, ні правий фланги не спромоглися зосередитися на одній кандидатурі. Майже кожна партія висуває свого претендента.

Українська Республіканська партія (УРП) у своєму середовищі претендента не знайшла, вона вирішила віддати перевагу екс-прем'єрові, генералові армії і колишньому шефові КГБ та Служби безпеки України Євгенові Марчукові, який ще раніше задеклярував свою прихильність до націоналізму. Його підтримав почесний голова партії, багаторічний політв'язень (27 років тюрем і таборів), засуджений свого часу до страти Левко Лук'яненко. Схоже, що багатьох така підтримка примусила серйозно замислитись: адже у Лук'яненка незаперечний авторитет у праворадикальних колах. Окремі голоси, що, мовляв, не слід обирати президентом ні того, хто садив, ні того, хто сидів, схоже, значного впливу не мали. Тим більше, що ніхто ще до сьогодні не виставив Марчукові конкретних звинувачень, чи бодай претензій, пов'язаних з його роботою у спецорганах. Його кандидатуру окремо висунула також малочисельне, але радикально праве Всеукраїнське політичне об'єднання Державна самостійність України (ДСУ).

Конгрес Українських Націоналістів (КУН) Слави Стецько, нібито також збирався підтримати Марчука, але в останню хвилину віддав перевагу іншому генералові – Іванові Біласові – народному депутатові, гетьманові Українського козацтва. Проблематично, щоб цей порівняно молодий і без належного досвіду політик міг добитися високого результату на нинішніх виборах.

Рух включився в передвиборну кампанію, на жаль, двома колонами. Чорноволівський відлам, як і раніше, підтримує свого нинішнього лідера екс-міністра закордонних справ Генадія Удовенка; їхні антиподи висунули голову партії

(Закінчення на стор. 24)

Служити Богові...

(Закінчення зі стор. 1)

Випускна церемонія розпочалася у каплиці семінарії Божественною Літургією, яку відправив Владика Стемфордської епархії Архиєпископ Василь Лостен за участю президента і ректора протоієрея о. Едварда Йонґа та інших духовних наставників навчальної установи. Після Служби Божої настав урочистий момент вручення дипломів. Одинадцять юнаків у чорних сутанах і традиційних квадратних шапочках з китицями один за одним підходили до Владики Лостена, приймали диплом, хрестилися до вівтаря і з хлопчачим щасливим блиском в очах поверталися в перші ряди каплиці. Якби можна було прочитати думки юнаків у цей момент, то, мабуть, всі були б подібними: "Якби мені хтось сказав, що в моєму житті це буде..." Справа в тому, що всі цьогорічні випускники – не американські громадяни: 9 з України і два з Словаччини та Македонії. Це перший такий випуск в історії семінарії.

– Запрошувати студентів з України нас спонукали дві причини, – розповідає Владика Лостен. – Перша – це зменшення кількости тутешніх, американських студентів (останню клясу місцевих юнаків ми випустили шість років тому) і друга – готувати духовних служителів для нашої Церкви в Україні.

Сьогодні в стінах коледжу навчається 63 студенти з України і ще 14 приїздять наступного місяця. Ідея програми залучення студентів з України і її здійснення в найбільшій мірі належать Архиєпископу Василеві Лостену. Тому він з такою любов'ю говорить про своїх духовних синів:

– Спочатку вони приїхали такі несміливі, заковані в свою внутрішню шкаралупу. Настоятелі коледжу виховували в кожного довір'я до викладачів, вчили навіть таким речам, як дивитись в очі співрозмовникові, вільно висловлювати свої думки. Основою ж кожної науки завжди була жертвенність для Бога, для Церкви і для народу.

Остап Сулима почувався того дня вдвічі щасливішим, бо на випуск приїхала зі Львова його мама, Марія Павлівна, і виступила на святковому обіді з словом подяки настоятелям свого сина. Багато привітань і напутніх слів звучало в обідній програмі, якою легко і з гумором провадив о. Іван Терлецький. Головний секретар Союзу Українців-Католиків в Америці "Провидіння" Ігор Смолій і голова кредитової спілки СУМА в Йонкерсі Лев Футала склали пожертви на потреби семінарії, а кредитівка СУМА, зокрема, та спортивний клюб з Йонкерсу, де багато семінаристів-випускників грали в футбол, в особі Степана Хованського вручили кожному випускникові грошовий подарунок. Привітання прислали посол України в США Антон Бутейко, ґенеральний консул Юрій Богаєвський та представник України при ООН Володимир Єльченко.

Усіх зачарував виступ випускника Володимира Якимця – чудовою, без акценту, англійською мовою він подякував усім, хто направляв його на життєвій дорозі, поставивши на перше місце своїх батьків. Володимир був кращим учнем в коледжі, старостою кляси, одержав найбільше нагород за навчання. Він, як і Остап Сулима і більшість хлопців, вступив до американського коледжу п'ять років після закінчення Львівського греко-католицького ліцею ім. Климентія Шептицького (також перший випуск). Що плянує надалі, залишивши стіни духовної семінарії? Влітку, як і більшість семінаристів, тепер уже випускників, поїде в Україну працювати в дитячих таборах, викладати релігію і етику. А потім вступатиме до Католицького університету Америки у Вашингтоні – одержав стипендію на три роки навчання.

– Диплом коледжу духовної семінарії не дає професії, – каже юнак. – Професію можна змінити, а релігія – це присвята.

Не кожен з юнаків сьогодні може сказати, що готовий стати священиком. Так, семінарія не дала їм професії, але вона дала кожному духовну формацію, а це – дороговказ в житті.

– Хотілося б, щоб всі вони повернулися в Україну, – каже Владика Лостен. – Але будьмо реалістами, хтось таки залишиться в Америці. Духовні служителі потрібні як тут, так і там. Правда, в Україні випускників семінарій забагато, тому ми хочемо, щоб наші семінаристи повертались в Україну як вчителі, теологи, як виховники.

Раїса Галешко

Владика В. Лостен дає святе причастя семінаристам-випускникам

У Нью-Йорку відкрито туристичне Представництво України

Генеральний консул України в Нью-Йорку Юрій Богаєвський, д-р С. Ворох, голова Державного Комітету України з туризму Валерій Цибух, постійний представник України до ООН Володимир Єльченко.

28 квітня в Нью-Йорку на 49-ій вулиці, неподалік Генерального консульства України, відбулось урочисте відкриття Представництва Державного Комітету України з туризму. Наша держава дістала ще одну можливість формувати у свідомості американських громадян образ окремої повноцінної европейської держави з власними історією, духом, культурою і досягненнями, а не як частини колишнього Совєтського Союзу.

В Генеральному консульстві України з приводу цієї події зібрались представники американських туристичних агенцій. У короткому виступі голова Держкомітету України з туризму Валерій Цибух відзначив, що міжнародний туризм може відігравати ролю „чарівної палички", яка притягне увагу всього світу до нашої держави і тим самим буде живити та зміцнювати її економіку. Адже Україна зможе зачарувати кожного туриста своїми мальовничими краєвидами та містами з їх стародавньою історією, чудовими музеями і пам'ятниками. Далі В.Цибух сказав, що в останні роки значно покращується матеріяльна база туризму. Це будівництво й організація роботи кемпінгів, мотелів, пунктів зв'язку, крамниць, ресторанів, оздоровчих закладів тощо.

Генеральний консул України Юрій Богаєвський відзначив, що відкриття в Нью-Йорку українського туристичного центру є подією надзвичайно приємною. Він поздоровив Бориса Кривоноса, який очолив це Представництво, і побажав йому гідно представляти національні інтереси України в США. Марійка Гельбіґ висловила надію на те, що Представництво українського туризму візьме на себе функцію „довідкового бюро" і звільнить її аґенцію від тої маси запитань, які щоденно надходять з усієї Америки.

Лідія Баб'юк

Учасники відкриття вітають народження нового Представництва

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Звіт Контрольної комісії УНС

26-28 квітня ц. р. Контрольна комісія, згідно зі статутом УНС, перевірила діловий стан Українського Народного Союзу за 1998 рік та перший квартал 1999 року. Попередня контроля відбулася 4-6 листопада 1998 року.

План праці Контрольної комісії складався з перевірки виконання рішень 34-ої Конвенції УНС, ведення справ Фінансового та Рекордового відділів, та господарського стану відпочинкової оселі УНС „Союзівка".

Внаслідок перевірки Контрольна комісія повідомляє наступне:

1. Виконання рішень 34-ої Конвенції УНС

Делегати 34-ої Конвенції прийняли ряд резолюцій, переданих до здійснення Головному урядові та Екзекутиві УНС.

Перелік та підсумок вже виконаних резолюцій був опублікований в попередньому звіті Контрольної комісії. На 31 березня ц. р. залишалися до виконання такі резолюції:

– перевести референдум про зміну Основної грамоти й Статуту УНС з метою створення нової структури управління УНС. Запропонована нова Управа УНС складатиметься з 11-ти членів Ради директорів, обраних конвенцією УНС для ведення ділових справ на 4-річний термін (в періодах між конвенціями). Референдум заплановано провести в 1999 році.

– кожних 4 роки проводити наради з головами Округ, починаючи з двох років після конвенції, з наміром обміну думок стосовно організаційної активности. Перші наради відбудуться в 2000 році.

– докладно перевірити можливості впровадження добровільних датків й інших способів збірки фондів для фінансової підтримки братської діяльности УНС, зокрема „Союзівки". Наполегливо застосовувати ці нови засоби для збільшення річних прибутків та покращання фінансового стану УНС.

– спорудити на „Союзівці" погруддя-пам'ятник Патріярхові Мстиславу. Пам'ятник буде виготовлено лише в той час, коли будуть придбані необхідні для цього фонди в сумі 15,000 дол.

– злука УНС з „Народною Поміччю" надалі залишається ще незатвердженою Забезпеченевим урядом Нью-Джерзі.

2. Фінансовий Відділ УНС

В порівнянні з 1997 роком фінансовий дефіцит УНС за 1998 рік зменшився на 712,000 дол. й становив 1,240,000 дол. Таке значне зменшення дефіциту свідчить про те, що Екзекутива УНС позитивно впроваджує заходи, необхідні для досягнення збалансованого бюджету.

Згідно з фінансованими проєкціями касира УНС Стефана Качарая, бюджет УНС буде збалянсовано в 2001 році, якщо рекомендовані заходи будуть виконані та бюджетні передбачення відповідатимуть дійсності.

Екзекутива повідомила, що в новому будинку УНС більшість площі вже винаймлено. Плянується, що впродовж 1999 року решту площі буде також винайнято. В додаток до цього, згідно з бюджетом на 1999 рік, площа головного бюра буде зменшена на 10,000 кв. ст., які теж будуть винаймлені в поточному році.

Від часу продажу будинку УНС в Джерзі Сиҭі, сума 400,000 з ціни будинку була затримана в спеціяльній резерві, й надалі залишається невиплаченою. Причиною затримки була вимога купця визначити, чи друкарня УНС не спричинила забруднення навколишнього середовища. Була проведена необхідна детальна аналіза ґрунту під і довкола будинку.

Висліди аналізи відповідають нормам, встановленим Департаментом охорони навколишнього середовища штату Нью-Джерзі. Отже, затримана сума повинна бути повернена до УНС ще в першій половині 1999 року.

3. „Свобода" і „Український тижневик"

З кінцем березня 1999 року кількість передплатників „Свободи" становила 7,569, а кількість передплатників „Українського тижневика" - 7,169.

В порівнянні з кінцем 1997 року число передплатників „Свободи" зменшилося на 40, число передплатників „Українського тижневика" зменшилося на 29.

Редакції обох видань здійснюють плян заходів з метою покращання змісту газет та придбання нових передплатників. Дефіцит за 1998 рік становив 578,000 дол., а в 1999 році становитиме приблизно 100,000 дол.

Передбачається, що протягом наступних 2-3 років бюджет обох видань перетвориться з дефіцитного на прибутковий.

4. „Союзівка"

Брутто доходи „Союзівки" за 1998 рік становили 1,385,000 дол, що є на 57,000 більше, ніж в 1997 році.

Витрати „Союзівки" в 1998 році становили 1,757,000 - це є на 117,000 менше, ніж в 1997 році. Дефіцит за 1998 рік був лишень 372,000 дол., також на 175,000 менше, ніж в 1997 році.

Непевність, яка існувала з початком минулого року стосовно майбутности „Союзівки", мала неґативний вплив на замовлення весіль та бенкетів в 1998 році. Замовлення в цьому році значно покращились.

Також слід згадати, що програма реклямних оголошень в чужомовних публікаціях приносить позитивні висліди.

5. Організаційний Відділ

В звітовому році, що був конвенційним, заходами відділових секретарів та професійних організаторів Америки й Канади було придбано 823 нових членів, забезпечених на загальну суму 11,822,430 дол., зібрано членських вкладок на суму 2,415,894. В 1997 році було придбано 944 нових членів, забезпечених на суму 26,652,930 дол., та зібрано членських вкладок 2,704,400 дол. В першому кварталі 1999 року було придбано 143 нових члени, забезпечених на суму біля 1,000,000 дол.

Беручи до уваги зростання тривалости життя громадян США і Канади, Екзекутивний Комітет вирішив продавати забезпечення на життя до віку 85, а з одноразовою вкладкою - до віку 90. Ці зміни дають можливість всім особам старшого віку стати членами УНС, й тим самим отримати знижку на передплату „Свободи" та „Українського тижневика", як також й на побут на „Союзівці".

Екзекутива УНС 31 грудня 1998 року звільнила з праці директора вишколу продажу союзового забезпечення в Канаді Роберта Кука, а також зліквідувала Канадську канцелярію УНС. Слід ствердити, що Екзекутива докладає всіх зусиль для покращання організаційної ділянки, для здобуття нових членів. Доказом цього служить це, що заплановано відбути на „Союзівці" навчальний курс для всіх секретарів. Це уможливить їм глибшу обізнаність із новими клясами союзового забезпечення.

Належить згадати, що для пожвавлення організаційної праці УНС в січні ц. р. підписав договір про співпрацю з братською організацією „Вестерн Католик Юніон", котра допоможе нам розвинути організаційну роботу. Професійний керівник продажу забезпечення для „Вестерн католик Юніон" допомагатиме УНС заанґажувати вишколених продавців забезпечення. Цю пробну кампанію заплановано розпочати в штатах Огайо, Ілиной та Мишиґен.

Контрольна комісія закликає не лишень членів УНС, але й усю українську патріотичну громаду стати читачами тижневика „Свобода".

Контрольна комісія закликає також молоде покоління, молоді сім'ї та професіоналістів стати передплатниками „Українського тижневика", який оцінюється як найкраща англомовна етнічна газета.

Контрольна комісія закликає управи Округ та Відділів УНС виконати призначені їм квоти.

За Контрольну комісію:

Василь Пастушок,
голова комісії
Степан Гавриш,
заступник голови комісії
д-р Олександер Серафин,
секретар комісії
Мирон Ґрох
і Ярослав Завійський,
члени комісії

ПРОҐРАМА
25 ЮВІЛЕЙНОГО З'ЇЗДУ
Товариства Сеньйорів Українського Народного Союзу
13 – 18 червня 1999 р. на Союзівці

Неділя, 13 червня

год. 3.00 – 5.00	по пол.	Реєстрація, вестибюль в головному будинку
6.00		Вечеря, їдальня в головному будинку
8.00		Коктейль, буфет у Веселці
9.00		Співаємо

Понеділок, 14 червня

год. 9.00	ранку	Свята Літургія, церква Пресвятої Трійці, Панахида за померлих членів.
10.30		Відкриття з'їзду – голова д-р Анна Чопек, Національні славені, зобов'язання вірности, вибори президії з'їзду (предсідник і секретарі), обрання Номінаційної, Верифікаційної комісії і комісії Пожертв.
12.30	по пол.	Полуденок.
2.30		Читання і прийняття протоколу з попереднього з'їзду, звіти управи і представників стейтів, дискусія над звітами
6.00	веч.	Вечеря
8.00		Рецитації, танці

Вівторок, 15 червня

год. 10.00	ранку	Звіт Контрольної комісії і уділення абсолюторії уступаючій управі, вибори нової управи і Контрольної комісії.
12.30	по пол.	Полуденок.
2.00		Розпродаж (авкціон).
6.00	веч.	Вечеря.
8.00		Бінго – Веселка.

Середа, 16 червня

год. 10.00	ранку	Доповідь д-р А. Чопек: „Легальні проблеми з якими старші повинні бути обізнані" – запити і відповіді.
12.30	по пол.	Полуденок.
1.30 – 5.30		Дозвілля.
6.00	веч.	Вечеря.
8.00		Українське відео, гра в карти.

Четвер, 17 червня

год. 10.00	ранку	Дискусія, доповіді: д-р Роман Барановський і д-р Роман Процик „Сучасні події в Україні".
12.30	по пол.	Полуденок.
2.00		Незакінчені справи, вільні внески і запити, зустріч з предсідником УНС Уляною Дячук.
6.00	веч.	Коктейль – Веселка.
7.00		Бенкет; гол. промовець – представник ККДУ, танці.

Срібний ювілей Товариства Сеньйорів

Зустріч сеньйорів УНС на Союзівці в 1976 році

Сеньйори Українського Народного Союзу вперше зустрілися на Союзівці 1 листопада 1975 року та оформилися у відповідне Товариство. Степан Куропась, колишній заступник предсідника УНС, був головним промотором тієї першої зустрічі, на котру приїхало 52 особи. Головуючим тієї триденної зустрічі-конференції був С. Куропась, його заступником – Марія Демидчук-Чучман, а секретарем – Ярослав Падох. Меріон Бурбела дописувала до „Кутка сеньйорів" в англомовному виданні УНС „Український тижневик" і зайнялася пляном наступної конференції та бенкету. Головним завданням тієї першої зустрічі-конференції було переконати Екзекутиву Головного Уряду УНС, що існує потреба дому для українських сеньйорів.

Після багаторічних дискусій будинок для сеньйорів УНС „Галич" збудовано та офіційно відкрито у 1986 році. Він не завжди заселений сеньйорами УНС, тому літом його вільні приміщення винаймаються так званим літникам. Багато також говорилося про можливість будови житлових приміщень для сеньйорів УНС на суміжній зі Союзівкою землі, що є власністю Народного Союзу.

У 1970-их роках Товариство мало свій „куток сеньйорів" в газеті „Український Тижневик" куди про діяльність сеньйорів дописували М. Бурбела і С. Куропась. З того часу дописи про діяльність і пляни Товариства у „Свободі" та „Українському Тижневику" поміщували Євген Волошин, Марія Бобечко, суддя Анна Чопик і пресовий референт д-р Роман Барановський.

У статуті Товариства Сеньйорів УНС, який одноголосно прийнято на 16-ій Конференції, 21 червня 1990 року, сказано, що метою сеньйорів є підтримувати УНС у його намаганнях зберігати і плекати нашу українську спадщину, сприяти єдності, розвивати громадську активність і втримувати життя української громади в Америці.

П'ятиденні конференції завжди розпочинаються Службою Божою в українській католицькій церкві Пресвятої Трійці у Кергонксоні.

Конференції ведуться двома мовами— українською і англійською. Члени Товариства - це активні члени УНС, які досягнули 60 року життя і платять вкладки. Присутні на Конференції, котрі прибувають з різних стейтів країни, від Ню-Мексіко і Фльориди до Ілиної і Ню-Гемшир та інших стейтів платять мінімальну реєстраційну вкладку. Своїми успіхами Товариство Сеньйорів УНС завдячує проводові, посвяті та відданости його голів: д-ра Володимира Савчака, Миколи Аврамчука, д-ра Романа Борковського, д-ра Олега Волянського, д-ра Романа Барановського, Степана Куропася, Євгена Волошина і Анни Чопик.

Впродовж 25 років члени Товариства вкладали своє знання і вміння, підготовляючи програми конференцій, жертвуючи свій час для влаштування мистецьких виставок кераміки та показів українських відео-стрічок, прозірок, знімок, картин і фільму УНС „ За кермом долі".

У 1992 році відсвятковано першу річницю незалежности України. Радна Анна Ремик очолювала комітет з Бостону, з підготовки програми святкування. У 1996 році Йосип Лисогір, колишній предсідник УНС, виступив з доповіддю про започаткування Чорнобильського меморіяльного лісу та свою особисту участь у посадженні першого дерева. Члени товариства склали пожертву і вислали до організації „Американський ліс" на посадження дерев на Оклавага-Прері у Фльориді та Київській, Полтавській і Чернігівській областях України.

У 1998 році Ірина Руснак доповідала про значення мистецьких творів Едварда Козака (ЕКА) на Союзівці, а д-р Стефанія Барановська читала уривки з його гуморесок. Впродовж кількох років д-р Роман Барановський і д-р Роман Процик з Українського Наукового Інституту Гарвардського університету інформували членів про найновіші події в Україні.

Суддя Анна Чопик часто виступала з доповідями на теми офіційного ствердження заповітів та інших легальних справ, що цікавили сеньйорів. Інженери Євген Волошин і Євген Мороз проводили авкціони українських мистецьких виробів, а Марія Прухніцька і Корнелія Яваров займалися льотеріями. У результаті їхнього зусилля та жертвенности зібрано від 1992 до 1998 року 7,000 дол. З цих грошей 1,000 дол. передано до Фундації УНС для потреб Союзівки, половину зі залишених грошей призначено Фондові Допомоги Дітям Чорнобиля, а решту – на Фонд Бабусі при Союзі Українок Америки. Попередніми роками також жертвовано різні суми грошей на українські організації включно з Українським Музеєм в Ню-Йорку. Крім того, 2,000 дол. передано на Фонд допомоги дипломатичним місіям України та 12,340 дол. – Фондові Допомоги Дітям Чорнобиля.

Впродовж років Микола і Марія Бобечки, Іван і Галина Лаби, Семен і Ольга Літеплі та Євген Мороз успішно влаштовували гри „Бінго" і провадили співом на товариських вечірках. Офіційним фотографом усіх подій був Омелян Юрчинський. Улаштуванням спільних хороводів і „сквер денсінг" займалася Алекс Орлан, а клясу сальонових танців провадили Михайло і Стефанія Бабяки.

Реєстраціями на конференціях займалися Галина Чорномаз, Мирослава Повх, Марія Бобечко, Ольга Папроска та д-р Стефанія Барановська. А місцеві кергонксонські члени Данило Слободян, Алис Орлан і д-р С. Барановська завжди полагоджували місцеві зв'язки, щоб конференції відбулися згідно з програмою.

Головні предсідники УНС Йосип Лисогір, Іван Флис та Уляна Дячук і головний секретар Марта Лиско провели багато годин у зустрічах з сеньйорами УНС, щоб обговорити існуючі проблеми Народного Союзу, потребу придбання нових членів та інформації про введення нових грамот забезпечення.

Впродовж років свого існування Товариство Сеньйорів УНС відбуло багато цікавих поїздок-прогульок, влаштуванням яких займалася д-р С. Барановська. Сеньйори відвідали та оглянули українські католицькі церкви у Лігайтоні, Па., і Гантері, Н.Й., Католицький

(Закінчення на стор. 25)

Зустріч сеньйорів УНС на Союзівці в 1996 році

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Інститут ім. В. Липинського в активній праці

Члени Управи Інституту ім. В. Липинського.

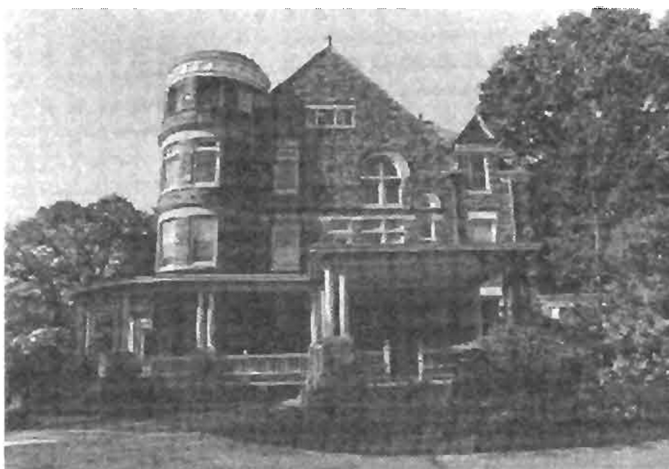
Діяльність Східньо-Европейського Дослідного Інституту ім. Вячеслава Липинського (СЕДІ) за чотири останніх роки охоплювала такі проєкти: продовження видавання повного зібрання творів Вячеслава Липинського (заплянованого у 15 томах); продовження видавання праць про В. Липинського; видання „Спогадів" Гетьмана Павла Скоропадського; введення в науковий обіг державницького напрямку в українській історіографії та політології; видавання клясиків державницького напрямку в серії „Українська державна школа: історія, політологія, право" (заплянованій у 30 томах); участь у вивченні голодоморів (геноцидів) в Україні у 1921-1922, 1932-1933, 1946-1947 рр., заподіяних російсько-большевицьким режимом, та видавання матеріялів про них; участь у вивченні репресій в Україні впродовж понад 70 років, заподіяних російсько-большевицьким режимом, та видавання матеріялів про них.

Інститут (СЕДІ) був ініціятором та співорганізатором (разом з Інститутом східньоевропейських досліджень Національної Академії Наук України (ІСЕД), Львівським відділенням Інституту археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України, Львівською комерційною академією та іншими львівськими науковими установами) першої наукової конференції, присвяченої спадщині визначного українського історика, полковника Корпусу Січових Стрільців та одного з провідних представників української державницької школи Василя Кучабського (1895-1945), яка відбулася 22-23 вересня 1995 року у Львові.

Продовженням почину була друга наукова конференція, присвячена пам'яті Василя Кучабського, та його внескові в українську державницьку історіографію і політичну думку, яка відбулася у Львові 30 вересня 1996 року, за патронатом СЕДІ та ІСЕД, та у якій взяв участь з доповіддю, від імені двох вищеназваних інститутів, їхній директор, академік Я. Пеленський „В. Кучабський і українська державницька школа". 4-5 жовтня 1995 року в Києві відбулася наукова конференція, присвячена темі „Українсько-американські відносини у 1917-1995 рр.", на якій Я. Пеленський виступив з доповіддю „США і Україна, 1917-1989 рр.: історична перспектива". У травні 1997 року Інститут (СЕДІ) провів (разом з Інститутом історії України НАНУ та Асоціяцією дослідників голодоморів в Україні) вперше в Україні наукову конференцію на тему „Голод 1946-1947 рр. в Україні: причини і наслідки". Важливою для української науки була триденна наукова конференція, присвячена недослідженій темі „Українська державницька школа: історія, політологія, право", яка відбулася у Києві 11-13 грудня 1997 року.

Заходами СЕДІ та ІСЕД при сприянні Архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Інституту історії України НАНУ відбулася у Києві, Чернігові і Тростянці 21-23 травня 1998 року триденна наукова конференція на тему „Гетьман Павло Скоропадський та Українська Держава 1918 року". У другій половині травня 1998 року відбулася в Києві виставка „Українська Держава - Гетьманат П. Скоропадського 1918 року". Президент СЕДІ

(Закінчення на стор. 22)

Будинок Дослідного Інституту ім. Липинського.

Крайова Рада УККА провела чергове засідання

Крайова Рада УККА, що в часі між конґресами українців Америки є найвищим керівним органом громадської централі, провела своє чергове засідання в суботу, 13 березня, в Нью-Йорку. Наради відкрив і ними провадив голова Ігор Смолій.

У звітній частині Президент УККА Аскольд Лозинський звітував за час від грудня 1998 року до 12 березня 1999 року про свою діяльність на внутрішньому і зовнішньому відтинках - Окружна конференція відділів УККА в Гартфорді, Кон., 6 березня відбулась успішно. У справі переговорів з УАКРадою плянується зустріч з Ігорем Ґавдяком та д-ром Степаном Ворохом. Для кращої співпраці з новоприбулими „четвертої хвилі" покликано до Крайової Екзекутиви Ярослава Керницького та Петра Рибчука. На перевидання творів Степана Бандери в Україні УККА уділив грент в сумі 10,000 амер. дол.

Президент відбув ділові зустрічі з амбасадорами С. Сестановичем, А. Бутейком; з депутатами ВР України Є. Марчуком та Г. Удовенком.

Екзекутивний заступник президента Євген Івашків поінформував, що виступав на громадській зустрічі „четвертої хвилі" зі словом про працю громадської централі УККА та інших; вітав Владику Василя Лостена в день його іменин, та відчитав еляборат про перепис населення США в 2000 році. Орест Бараник, референт зовнішних зв'язків звітував про співпрацю з Европейським відділом у Державному департаменті США, про підтримку праці бюра у Вашінґтоні та про влаштування благодійного бенкету в Чикаго для допомоги УНІС-у. Керівник бюра в столиці (УНІС) Михайло Савків інформував про співпрацю з Українським кокусом в Конґресі США, про інформаційну діяльність бюра та подякував за матеріяльну і ділову підтримку.

Проф. Володимир Стойко, редактор анґломовного „Українського квартальника" УККА, ствердив, що квартальник вже понад 55 років ширить українську правду. Він також поінформував, що „Український Квартальник" міститиме матеріяли з Конференції 80-річчя української національної революції. Ця конференція відбулася у Колюмбійському університеті. Між матеріялами є і документи, які досі були закриті і ніде не публікувались.

Іван Буртик звітував про продовження допомоги потерпілому від стихії Закарпаттю та українцям в Казахстані. Іван Кобаса інформував про засідання Комісії „четвертої хвилі", яка провела три наради з участю деяких активних новоприбулих громадян.

Тамара Гало, керівник канцелярії УККА в Нью-Йорку, подала фінансовий звіт за неприсутнього скарбника. У звітовому часі, від 1 січня до 11 березня 1999 року, на УНФонд вплинуло 30,476 дол.: на УНІС - 3,005 дол., на фонд купівлі дому у Вашінґтоні - 22,730 дол., на Раду - 6,828 дол., на „Український квартальник" - 1,024 дол., збут книжок - 455 дол.

Проф. Євген Федоренко, голова Шкільної Ради при УККА, звітував про стан українського шкільництва в США. Число учнів шкіл українознавства збільшилось, але, на жаль, не всі „витримують" 12 років науки, щоб осягнути атестат завершення своєї рідної середньої школи. Голова також звернув увагу на брак кваліфікованих учителів, відповідних підручників та незадовільний рівень учнів всяких знань.

Квітка Семанишин, голова Комісії збірки фондів на Дім УНІС у Вашінґтоні, повідомила, що дотепер зібрано 22,730 дол., а Стейтова Рада УККА в Нью-Джерзі виділить 10,000 дол. в липні. Звітодавець звернулась до українських професіоналістів та членів екзекутиви і Крайової Ради про пожертви по 1,000 дол., або й більше, бо купівля дому для УНІС у Вашінґтоні повинна завершитись в липні 1999 року. Після звітів розвинулась дискусія, в якій взяли участь М. Кіцюк, М. Шміґель, Є. Івашків, М. Ковальчин, В. Стойко, І. Кобаса, І. Буртик, А. Лозинський та інші. А. Лозинський повідомив, що УККА візьме „просвітянську участь" у виборах Президента України, і цим разом буде звернено увагу на українське село та молодь. Можна сподіватись, що УККА отримає 200,000 дол., від публічних фундацій США на інформативну діяльність під час виборчої кампанії в Україні в жовтні ц. р. Через недугу голови Контрольної комісії перевірка діловодства УККА є спізнена, і президент скличе членів Контрольної комісії, щоб перевести контролю до часу наступного засідання Крайової Ради.

Голова Крайової Ради Ігор Смолій подякував присутнім за активну участь в нарадах, за цінні думки і поради, і закрив засідання. Секретарював Володимир Янів.

М. Ш.

"Альманах УНС" - чудовий дарунок

Луцька газета "Волинь" вмістила розповідь про те, як до редакції дістались кілька чисел "Свободи" і "Альманах УНС на 1999 рік". Отож з Волині походить Михайло Юрченюк, який проживає в Нью-Джерзі і працює в УНСоюзі. Саме він після відвідин батькового села Нової Вижви надіслав ці видання до "Волині". "Це дуже цікаве видання. Ми постараємось використати його у випусках "Суботніх сторінок" в нашій газеті, а панові Михайлові щиро дякуємо за чудовий дарунок", - пише газета "Волинь".

Щедрий дар для Українського Музею

Д-р Юліян Залізняк

Нещодавно д-р Юліян і д-р Милослава Залізняки дали 20 тисяч долярів Українському Музеєві, в пам'ять матері – Олени Охримович-Залізняк (1886-1969). Створення Меморіяльних фондів є давньою традицією музейних жертводавців. Тепер, коли „Свобода" започаткувала автобіографічну історію української діяспори, вважаємо доцільним ближче знайомитися з людьми, пам'ять яких близькі увічнюють у такий спосіб.

Рід Залізняків, як і рід Охримовичів, проростає з давніх козацьких коренів. Останній із тутешніх нащадків того роду, д-р Ю. Залізняк уже шостий рік працює над складанням родоводу-хроніки і сподівається цього року підготувати його до друку. Ми ж тут обмежимося лише загальним начерком історії цієї непересічної родини.

Дід Юліяна перший з роду став гімназійним учителем, закінчивши університет. У батька Миколи Залізняка козацький дух проявився участю в революційних подіях 1905 року. Ув'язненого студента-бунтаря вдалося викупити і відправити до Галичини. Там він зустрівся з Оленою Охримович – дочкою священика з далекого карпатського села, яка, здобувши шкільну освіту вдома, вступила до Львівського університету.

У 1912 році вони одружилися, мавши багато спільних зацікавлень, зокрема активність у громадському житті. Пізніше Микола Залізняк був членом австрійської делегації під час укладання Берестейського миру і згодом описав це в своєму спогаді „Моя участь у мирних переговорах у Берестю Литовському", виданому у Львові 1928 році. У 1921 році він був послом УНР у Фінляндії, та коли Україна стала совєтською, – лишився з родиною в Австрії.

Юліян Залізняк народився в 1918 році в Австрії, і тільки як йому було 9, а його сестрі 10 років, – родина переїхала до Львова. Але поляки не дозволили батькові там мешкати, і він повернувся до Австрії, а мати влаштувалася у Львові на працю, була директором кравецької школи „Труд". Після школи Юліян учився в Львівській Академії міжнародної торгівлі, наступного року продовжив студії у Відні, але через воєнні обставини навчання кілька разів переривалося, хоч він студіював навіть перебуваючи у війську. У 1941 році отримав диплом, а щойно 1947 року, переборовши ряд усіляких перешкод, захистив дисертацію в Австрії. Як фінансист працював там на різних посадах аж до виїзду з дружиною на американський континент. Спершу подружжя Залізняків мешкало в Канаді, а від 1961 року оселилося в Рочестері. Там Юліян і Милослава Залізняки зробили успішну кар'єру (вона в медицині, а він – в економіці, як професор Рочестерського технологічного інституту).

Д-р Юліян Залізняк жив дуже активним професійним і громадським життям: постійний учасник у церковній діяльності, в спорті, був членом багатьох професійних організацій. Громадську активність він успадкував від своєї матері, в пам'ять якої створено в музеї Меморіяльний Фонд.

Час, як пісок, засипає здобутки історії – матеріяльні і духовні. Як правило, молодь не оцінює належно своїх попередників, тож археологічні розкопки пам'яті відбуваються пізно і з великими втратами. Матері Ю. Залізняка в цьому пляні пощастило: не тільки син охороняє її від забуття, а й українська жіноча громада намагається зберегти пам'ять своєї непересічної діячки. Особливим пам'ятником Олені Залізняк є монографія про неї, видана в Торонто 1987 року зусиллями Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (через 18 років після смерти довголітньої голови СФУЖО О. Залізняк-Охримович). На сторінках цієї дбайливо опрацьованої книги ми зустрічаємо, наче добрих знайомих, леґендарну Ольгу Басараб, Олену Степанівну, Мілену Рудницьку, Софію Русову, Надію Суровцову і багатьох інших славних українок, що давно належать історії.

Мати Олена Залізняк у часи головування в СФУЖО (1957–1969).

Д-р Юліян Залізняк і його дружина Милослава усвідомлюють цінність духовних і культурних скарбів. Тому вони дбають про Меморіяльний Фонд імені Олени Залізняк в Українському Музеї, і плянують передати до Музею також мистецьку колекцію та архівні матеріяли своєї родини – аби козацькі корені Залізняків і Охримовичів не всохли й на американському континенті.

Надія Світлична

Що дає надхнення сумівцям

До 50-ліття Осередку Спілки Української Молоді ім. Миколи Павлушкова в Чикаґо.

В цьому році минає 50 років від заснування згаданого Осередку СУМ. Від початку свого існування і по сьогоднішний день він інтенсивно діє в різних напрямках. Це діяльність хорів, співочих ансамблів, оркестрів, драматичних гуртків, танцювальних ансамблів, шкіл українознавства, а також спортових дружин: копаного м'яча, відбиванки, легкоатлетики, настільного тенісу, гокею і ін. Осередок СУМ є власником гарного дому і чудової оселі, яку використовують на різні табори для юнацтва, відпочинку, для батьків і гостей та на всякі свята впродовж року.

Мета усієї праці Осередку СУМ – патріотичне виховання української молоді. Щоб гідно вшанувати засновників і всіх членів Осередку СУМ, відзначити їхню велику працю за минулих 50 років, а також набрати снаги для дальшої діяльности, управа Осередку заплянувала ряд ювілейних імпрез та створила для цього кілька різних комітетів. Імпрезовий комітет очолила Марійка Крутяк. Головним завданням цього комітету є підготовити величавий концерт, який відбудеться в неділю, 23 травня, в залі Домініканського університету в Рівер-Форест, Іл. В концерті візьмуть участь: хор, оркестра, співочий, театральний і танцювальний ансамблі, зокрема ансамбль „Україна", та чотири танцювальні групи різного віку зі школи українського народного балету Осередку СУМ. Цей комітет також організує восени забаву юнацтва для відзначення „Дня народження" Осередку СУМ ім. М. Павлушкова, в співпраці з булавою Відділу юнацтва СУМ „Одеса". Святковий комітет очолює Наталка Фафендик. Цей комітет підготовляє на завершення святкувань бенкет, який відбудеться 23 жовтня в готелі Палмер-гавз.

Фінансовий Комітет (голова Марійка Дзвиник) поставив собі за завдання, і вже поробив заходи, зібрати 250 тисяч долярів на покриття коштів віднови СУМівського Дому, як також оплатити видатки у зв'язку зі святкуваннями 50-ліття Осередку СУМ на виховні потреби Відділу юнацтва „Одеса".Видавничий комітет (голова Лука Костелина) має завдання зібрати і представити в ювілейній книзі всі більші почини і досягнення Осередку СУМ протягом 50 літ діяльности. Ця книга повинна вийти в наступному році, після закінчення всіх ювілейних святкувань.

Виставковий комітет (співголови Ґеня Тхорик та Ірка Бойкевич) займається збиранням матеріялів архівного та мемуарного характеру – СУМівських відзнак, програмок з різних імпрез, летючок, видань, строїв, у жовтні, коли припадає річниця створення Осередку ім. Миколи Павлушкова, ці експонати були виставлені в приміщеннях Українського Національного Музею в Чикаго. До Координаційного комітету (голова Тарас Дрозд) входять ще Христя Верещак, Іван Шалева і всі голови різних комітетів. Дружинниці осередку видають „Куховарську книжку", упорядковану Катрусею Куляс. Будуть також створені відеофільми з історії осередку старанням фахівців Олега Куляса, Олега Федака та Павла Павлюка.

Вже виготовлений проєкт відзнаки 50-ліття Осередку СУМ, за мистецьким оформленням Ірки Бойкевич.На жовтень запляноване офіційне відкриття відновленого СУМівського Дому. Осередок СУМ має свої власні сторінки на Інтернеті: (**http://www.ukrainianchicago.com/youthgroups/sym–chicago/oseredok.htm),(hup://Hometown.aol.com/SUMChicago/50thanny/index.htm**), де поміщені докладні інформації. Цим займаються Вікторія Кавка і Богдан Крутяк.

Перша успішна ювілейна імпреза вже відбулася 16 січня ц. р., з нагоди „Маланки" – з презентацією дебютанток, при численній участі гостей та з оркестрами „Веселі Часи" і „Зоря".

Д. Н.

Загальні збори у відділі „Самопомочі"

20 березня ц. р. відбулись Загальні збори відділу ОУА „Самопоміч" у Філядельфії, в домівці ЗУАДК-у. Головував на них Іван Крих, а секретарем був А. Міджак. Д-р Іван Скальчук, голова відділу, у своєму звіті багато місця присвятив 24-им загальним зборам ОУА „Самопоміч", що відбулись в Нью-Йорку 10 жовтня минулого року. Ті збори були ювілейними: Централі сповнилось 50 років. Д-р І. Скальчук був головою тих зборів, а делегатами від відділу ще були Михайло Ковальчин, Григорій Давид та І. Дубіль.

У зборах Централі брали участь 36 делегатів, що представляли відділи Нью-Йорку, Філядельфії, Пассейку, Ньюарку, Кліфтону, Джерзі Сити та Рочестеру. Філядельфійський відділ є спонзором федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч". Тепер кредитова кооператива має понад 5,000 членів. Згідно із статутом, кожний член кооперативи має бути також членом відділу. Коли б кожний член кредитової кооперативи щорічно вплачував членську вкладку в сумі 4 дол., то відділ міг би проводити ширшу освітньо-культурну і допомогову діяльність. У 1991–1998 роках відділ для різних допомогових акцій, пов'язаних з Україною, виділив 30,777.75 дол. Звіт голови доповнив фінансовий референт Григорій Давид. Після звіту голови Контрольної комісії Юрка Наконечного і після дискусії загальні збори відділу уділили уступаючій управі абсолюторію, з подякою і признанням одноголосно.

На внесок А. Міджака, голови Номінаційної комісії, збори одноголосно вибрали керівні органи відділу на 1999 рік. Управу відділу очолив д-р Іван Скальчук, Контрольну комісію – Юрко Наконечний, а Товариський суд – Михайло Ковальчин.

Присутній

УКРАЇНА І СВІТ

Музей Степана Бандери у Львівському університеті

На початку 1999 року у місті Дублянах на Львівщині відкрито і освячено Музей Степана Бандери.

Створення Музею Степана Бандери у Львівському державному аграрному університеті не випадкове: навчаючись на агрономічному відділенні Львівської Політехніки (1928-1933 рр.), Степан Бандера останні два роки студіював і жив саме в Дублянах, де до наших днів збереглося чимало об'єктів, пов'язаних з його іменем. Це, передусім, Академічний корпус, де відбувалися студії, будинок лябораторних досліджень, які відвідував студент Степан Бандера, гуртожиток, в якому він жив, їдальня, де харчувався, приватні будинки, пов'язані з його проживанням тощо. І хоч музей покищо розташовано в новому головному корпусі університету, в майбутньому плянується його розгорнути в Академічному корпусі, аби весь комплекс пам'яток, пов'язаних з іменем Провідника ОУН, зібрати в єдине місце. На фасаді пам'яткової будівлі вже встановлено меморіяльну таблицю на честь С. Бандери, а поруч закладено й освячено камінь – на місці майбутнього пам'ятника. В музеї вже відбулося представлення проєктів пам'ятника. Багато хто схиляється до думки, що варто обрати роботу Я. Лози – М. Шпака, яка представляє С. Бандеру-студента, адже Бандера-борець, Бандера-трибун постане в пам'ятнику у Львові.

Музей створено за рішенням Вченої ради на чолі з ректором, академіком Володимиром Снітинським, до 90-их роковин С. Бандери, які відзначалися 1 січня ц.р. Музей уже набув певного розголосу. Встановлено контакт з Історико-меморіяльним музеєм Степана Бандери в його рідному селі Угриневі на Калущині.

Експозицію музею розгорнуто у двох залях. Перша висвітлює життєвий і революційний шлях С. Бандери. Тут представлено фотопортрети членів сім'ї провідника, фотознімки, які висвітлюють його родинні місця, навчання у Стрийській гімназії, Львівській Політехніці (в т. ч. й у Дублянах), діяльність в УВО-ОУН, боротьба УПА, відновлення Української держави в 1941 році, керівництво визвольною боротьбою з-за кордону, злочинне вбивство найманцем більшовицького режиму.

Серед багатьох видань в експозиції представлено також двотомник Петра Дужого „Степан Бандера – символ нації", Дмитра Донцова „Націоналізм", Ярослава Стецька „Українська визвольна концепція" та ін. Експонуються й томи „Вбивці Бандери перед судом" та „Московські вбивці Бандери перед судом". У другій залі музею відтворено шлях встановлення Українського війська – від січових і пластових загонів 1913 року до УПА.

Відвідувачі мають можливість, крім оглядин експозиції та розповідей екскурсовода, почути голос Степана Бандери, послухати повстанські пісні, придбати пам'ятні сувеніри, календар з портретом провідника, автобіографію. Незабаром вийде з друку фотобуклет музею. Отже, нова духовна скарбниця діє, набирає все ширших обріїв, несе в маси знання про боротьбу нашого народу за волю і незалежність.

Петро Гець,
директор музею,
м. Дубляни

Миргород відкриває вікно в Америку

Чотири роки тому група вчителів англійської мови Полтавщини мали чудову нагоду вдосконалити свою фахову майстерність в місті Охтирці, Сумської области, на курсах підвищення кваліфікації, організованих викладачами з Сієна Коледжу, з міста Олбані (штат Нью-Йорк). Як результат, в Миргороді була створена Асоціяція вчителів англійської мови Полтавщини. Впродовж 1995 – 1996 років ці вчителі проводили семінарські заняття для своїх колег, де передавали набутий на курсах досвід з нових методик викладання англійської мови.

Минулого літа викладачі з Сієна-коледжу, Луїз Дайнеполі та Кетрин Гікс, під керівництвом директора програми Лідії Тарнавської та консультанта програми Олесі Чехут і за сприянням і фінансовою підтримкою організації „Американці за демократію в Україні" завітали до Миргороду. Упродовж шести днів 25 вчителів міста і району мали унікальну можливість спілкуватися з носіями мови та знайомитися з новітніми технологіями викладання англійської мови. Ми навіть і не уявляли, що навчати дітей англійської мови можна так весело, цікаво і продуктивно. А самі технології – це справжній багатющий скарб для творчого, вдумливого, здатного до сприйняття всього нового вчителя. Крім цього, американські викладачі привезли зі собою цілу бібліотеку навчальної і художньої літератури, чудові авдіо та відеотеки. Тут, у Миргороді, придбали для майбутнього центру телевізор і відеомагнітофон. Таке нам і в найкращому сні не могло снитися.

Поїхали американці, та не припиняється їх щедра допомога нам, українським вчителям. Майже щомісяця одержуємо ми інформаційні листи, бандеролі з навчальним матеріялом, посилки з книгами. А близько місяця тому завдяки клопотанню Олесі Чехут і спонзорській допомозі канадської народної каси у Монтреалі та організації „Американці за демократію в Україні" наш центр поповнився ще й копіювальним апаратом та авдіомагнітофоном. Ця допомога дала нам можливість заснувати ресурсний навчально-методичний центр, урочисте відкриття якого відбулось 20 лютого цього року. Прозвучали слова безмежної вдячности всім тим людям за океаном, в яких болить серце і душа за нашу Україну, і які своєю жертовністю, ентузіязмом, відданістю і щедрістю піднімають її на ноги.

Любов Желізняк,
президент асоціяції,
м. Миргород, Полтавська область

Хто передплатить „Свободу" для Інституту діяспори?

До Інституту досліджень діяспори, що функціонує в Києві від 1994 року, надходить чи не найбільше в Україні число українських часописів з-за меж країни – зі США, Канади, Арґентини, Бразилії, Великої Британії, Німеччини, Чехії, Польщі, Австралії, Білорусі. Вони, як джерело актуальної й об'єктивної інформації, використовуються при підготовці до видання щорічних інформаційних каталогів „Зарубіжне українство", „Вісників ІДД", інформаційно-аналітичних довідок на замовлення органів виконавчої та законодавчої влади, підготовці відповідей на запити представників вітчизняних та зарубіжних засобів масової інформації щодо подій в інших країнах, пов'язаних з нашими співвітчизниками, інформуванні (за допомогою, зокрема, Всесвітньої служби „Радіо України") закордонних українців про актуальні події в житті діяспори тощо, а також численними читачами бібліотеки інституту – журналістами, науковцями, студентами, громадськими та державними діячами.

На превеликий жаль, працівники інституту та численні відвідувачі бібліотеки ІДД не мають змоги користуватись часописом "Свобода", багатим на важливі матеріяли, що неупереджено характеризують стан світового українства, передовсім в середовищі наших родаків у США. Це, самоочевидно, може стати причиною невжиття керівництвом держави адекватних заходів, зокрема стосовно коригування державної програми „Українська діяспора на період до 2000 року", плян пріоритетних заходів на виконання якої затверджується на початку кожного року за участю представника інституту.

Ігор Винниченко,
директор

Від редакції. *Запрошуємо наших читачів зробити подарунок Україні – передплатити „Свободу" для Інституту досліджень діяспори (Україна, 252034, м. Київ, а/с 507). Прізвище благодійника на його бажання опублікуємо з подякою.*

Об'єднано зустрічаймо великий ювілей

Святі ювілеї почалися ще у Старому Завіті, коли Бог приготовляв свій вибраний народ до приходу Спасителя. Кожний такий ювілей був радісною подією, бо люди мали тоді нагоду одержати ласку прощення гріхів, визволення і навернення. І тепер Папа Іван Павло II пригадує, що Церква не переступить поріг 2000 року, якщо люди не очистять себе покаянням за минулі гріхи, з твердою постановою навернутись, що є конечним для церковної єдности, якої сам Бог вимагає від нас, своїх дітей.

Отож і ми не можемо стати перед Христом Господом роз'єднаними в такому важливому часі історії людства. Поділи серед християн повинні бути полагоджені і всі рани загоєні. І щоб наша Українська Церква стала такою, якою була перша християнська громада в Єрусалимі, що мала одне серце і одну душу (Діяння 4:32).

Таку єдність між нашими Українськими Церквами повинні всі наші єпископи разом зі своїм Українським Патріярхатом і Президентом України проголосити і затвердити на всі часи. Щойно тоді, коли поєднаємось і станемо справжніми господарями у своїй Церкві і своїй державі, зможемо гідно і по-християнськи простягнути руку прощення і примирення всім нашим ворогам, які нас гнобили, катували, латинізували і московщили, роз'єднували, з рідних земель і хат виганяли і творили різні беззаконня, про які лише один Бог знає. З цієї нагоди повинні в цілій нашій державі, на всіх роздоріжжях, церквах і урядових будинках появитися великі написи: „Бог і Україна". Щоб усі червоні агенти сатани збагнули, що в нашій державі немає місця для них.

Щодо єдности Вселенських Церков Сходу і Заходу, то Папа може у великій мірі започаткувати таке поєднання, привертаючи на Заході старий юліянський календар, що був офіційно прийнятий першим вселенським собором у Нікеї 325 року; на основі цього календаря виготовлено Пасхалію (час святкування Великодня), якої дотримуються всі Православні Церкви і ціла наша Українська Церква на рідних землях. Зненесення обов'язкового целібату для священиків було б також великим кроком вперед на шляху до церковного поєднання. Цей же перший вселенський собор відкинув пропозиції ввести священичий целібат у цілій Церкві.

До народження Христа першими прийшли Богом післані мудреці зі Сходу, щоб поклонитися Йому і принести Йому свої дари. Вони казали, що „на Сході бачили Його зорю" (Мат. 2:2). Такою ясною зорею для нас є наша Східньо-Українська Церква, яка освячує нас, веде до вічного спасіння і допомагає нам і в цьому світі жити вільним, незалежним і спокійним життям на своїй рідній землі. Тому і наші історичні вороги, Москва і Польща, при кожній нагоді старалися руйнувати і роз'єднувати нашу рідну Церкву, щоб цілковито поневолити нас, не тільки фізично, але і духовно.

Як вороги роз'єднували і руйнували нашу Церкву

Однією із великих трагічних подій нашої історії була Переяславська угода 1654 року, коли наш великий гетьман Богдан Хмельницький, щиро бажаючи захоронити Україну перед жахливою пімстою розлюченої Польщі, віддав наш народ під „опіку" московських царів, які, згідно з угодою, мали шанувати автономію нашої держави і Церкви. Наслідки були такі, що не тільки наша гетьманська держава, але і Церква впала жертвою московської захланности.

Ще 30 років після Переяславської угоди Київська Митрополія управляла сама собою і вибирала своїх митрополитів. Це дуже не подобалося Москві, яка бажала заволодіти нашою Церквою, щоб таким способом заволодіти душею народу, зломити його лицарського духа, зробити його покірним рабом. Щоб осягнути це Москва почала шукати зрадників серед українських гетьманів і знайшла їх в особах Брюховецького і Самойловича. Гетьман Іван Самойлович постарався, що Київську Митрополію було підпорядковано московському патріярхові. Його заходами заініційовано 29 червня 1685 року в Києві вибори митрополита, яким став родич Самойловича, луцький єпископ кн. Гедеон Четвертинський. Він визнав зверхність московського патріярха. Соболі, червінці і наказ турецького візира змусили царгородського патріярха погодитися з тим доконаним фактом.

Москва ще й сьогодні, у незалежній Україні, намагається далі зберегти свою владу над Українською Православною Церквою, добре знаючи, що, втративши владу над цією Церквою, втратить свою владу над нашим народом і українською державою.

А вже зокрема Польща зі своєю Римо-Католицькою Церквою виявилася впродовж історії неабияким чинником у протиукраїнській політиці, метою якої є цілковите знищення нашої церковної окремішности і повна асиміляція українського народу. Це було і залишилось головною історичною місією Польщі. Наші відвічні землі Холмщини і Підляшшя зі своїм спольщеним і вороже до українства наставленим населенням хай послужать нам прикладами польського українофобства. Також і Берестейську унію 1596 року старалися поляки використати для своїх цілей. Допровадивши у XVI ст. нашу Православну Церкву до жалюгідного стану, намагалися вони зробити для нас унію з Римом і Католицькою Церквою дуже привабливою. І це їм вдалося.

Деякі наші історики запевняють, що після унії наша Церква стала справді національною, українською. Але так воно не було. Навпаки! Ця унійна Церква перебувала під сильними латинсько-польськими впливами і піддавалася їм без ніякого спротиву.

Можна навіть сказати, що коли б не дійшло до упадку Польщі при кінці XVIII ст., то з нашої Церкви і нас самих не залишилося б, мабуть, і сліду. Щойно після прилучення Галичини до Австрії Українська Греко-Католицька Церква відродилася, стала на власні ноги, вирятувала себе і свій народ від неминучої загибелі. Але болючий розлад, спричинений унією, залишився по сьогоднішній день.

Цікаво також, що ще й тепер, незважаючи на великі політичні переміни в цілому світі і постання незалежної української держави, Варшава і Рим ні в чому не змінили своєї політики супроти нас. Бо УГКЦеркві загрожує знову велика небезпека поступової, але певної ліквідації, запланованої ватиканськими і польськими католицькими колами. Її місце має зайняти польська Римо-Католицька Церква. І це діється, нам на сором, у вільній і незалежній Україні. Чи так маємо зустрічати 2000-ліття Христового Різдва? Ні!

За єдність і незалежність Української Церкви

Виглядає, що єдиним виходом для нас з цієї трагічної ситуації може бути тільки поєднання з нашими православними братами в єдиній Українській Церкві, завершеній єдиним Київським Патріярхатом, незалежним від будь-якого чужого церковного центру. Ця наша об'єднана Українська Церква не може перебувати в якійсь ізоляції, але повинна знайти для себе гідне місце як рівноправний член у вселенській християнській родині суверенних помісних Церков Сходу і Заходу.

Це буде найкраща розв'язка питання вселенськости і помісности, поєднання релігійних, загальнолюдських і національних ідеалів.

А. Зеліско

Нагода для взаєморозуміння

Дуже невиразна ситуація панує в нашій Церкві, і різні церковно-політичні події вказують на те, що наші надії на об'єктивне і величне релігійно-національне святкування в Україні Ювілею 2000-ліття Христового Різдва і переходу у третє тисячоліття є поважно загрожені. Чужим церковним і політичним чинникам дуже залежить на цьому, щоб до такої релігійно-національної солідарности в ювілейних святкуваннях у нас не дійшло.

Греко-католиків „єднають" з польськими римо-католиками, чи навіть з православною Москвою, але різними способами унеможливлюють наші добросусідські взаємини з національно свідомими православними українцями. І це не є щось нове, таке було вже в минулому. Історія, отже, повторюється.

Історія повторюється

Понад 10 років тому, напередодні іншого великого Ювілею – 1000-ліття Хрещення Руси-України чужі наші опікуни також постаралися, щоб порізнити церковний провід УГКЦ з Митрополитом Мстиславом, головою УАПЦ в Америці. Зате веліли нам „порозумітися" з польським єпископатом і простягнути навіть „руку прощення" московському Патріярхові (яку він відкинув).

Коли ж під натиском публічної опінії дійшло до злагоди між первоієрархами наших Українських Церков, то пізніше, під час святкувань, мали місце різні образливі протиправославні інциденти, щоб внести дух роздору в ці святкування, щоб перейшли вони в історію як „Роз'єднане Тисячоліття". Виходить, що тепер приготовляють нам те саме.

З римо-католицької преси в Україні знаємо, що 10–11 грудня 1996 року і 8–9 травня 1997 року відбулись у Львові спільні конференції римо-католицьких і греко-католицьких єпископів у справі об'єднаних святкувань Ювілею 2000-ліття. Таких конференцій відбулось тепер, напевно більше. Цікаво, чи можна сподіватися на подібні зустрічі єпископів УГКЦ, УПЦ КП і УАПЦ щодо соборних всеукраїнських святкувань 2000-ліття? Напевно, ні! Маємо, отже, такий самий сценарій, який був 10 років тому.

„Тотожність УГКЦ в лоні Вселенської Церкви"

Це була головна тема Синоду УГКЦ, що відбувся у вересні 1998 року у Львові. Ця тема – неясна, незрозуміла. У зверненні Синоду написано, що синодальні отці дуже багато часу присвятили тематиці ідентичности нашої Церкви, але в постановах і рішеннях Синоду нічого про це не подано. А це дуже важливе питання!

Невже ж УГКЦ має бути якоюсь пасивною і обмеженою, незрілою одиницею, немов ненароджена ще дитина в лоні своєї матері (римська Церква не є, властиво, нашою матір'ю), що не має свободи рухів, не має голосу, не живе ще своїм окремим життям?

Чи наша Помісна Церква не може діяти поза „лоном" Риму на ширшому вселенському християнському форумі, виступати в екуменічному діялозі зі своїми власними поглядами, що можуть різнитися від римських поглядів?

Чи те тісне пов'язання нашої церковної ідентичности з „лоном" Риму означає також, що маємо уподібнюватися до Римо-Католицької Церкви під кожним оглядом: духовости, правопорядку, а вже особливо в обряді?

Чи в „лоні" Вселенської, тобто Римо-Католицької, Церкви наша церковна ідентичність повинна цілковито щезнути?

Сумнівні рішення, брак інформацій, непевність щодо ювілею 2000-ліття

У постановах і рішеннях Синоду читаємо про безліч прерізних комісій, багато з них, мабуть, і не дуже потрібні. Дуже вражає нас 8-ма точка постанов Синоду, що дозволяє не вживати слово „православний" у наших Богослужбах. Зрікаючись слова „православний", ми зрікаємось свого традиційного східнього християнства, зрікаємось

(Закінчення на стор. 20)

З бараків – на пароплав

Ми продовжуємо публікацію світлин, які зберегли емігранти повоєнної хвилі. Сьогодні вміщуємо фоторозповідь про від'їзд на чужину за світлинами Лева Коленського.

Травень 1945 року. Гори – скрізь гори. Але засніжені Альпи вищі від Карпат, і тільки при великій тузі можна уявити собі, що перебуваєш на батьківщині. Загроза повернення комуністичної диктатури вигнала тисячі західних українців з рідних осель. Група їх оселилася в бараках колишнього табору для примусових робітників зі Сходу в австрійській місцевості Заальфельден. Біля дерев'яного житла сохне випрана білизна, граються діти, чоловіки ремонтують покинуту

вантажівку... До двадцяти осіб жили в одній кімнатці з надією на ласкаву долю. На свята збиралися за небагатим столом. Молодь набувала знань. На світлині видно студента Лева Коленського з його ровесницею. Позаду – нари, які були місцем ночівлі і, власне, особистим кутком в спільному бараці.

У квітні 1949 року „переміщені особи" – українці – почали виїздити за океан, у невідоме майбутнє. У Зальцбурґу до їхнього житла прибули вантажівки, якими емігрантів доставили на залізничну станцію. На них чекав довжелезний склад вагонів, на яких було зроблено написи: „Austria. Repatriation and Resettlement Train", тобто австрійський поїзд для переселенців.

Востаннє визирнули українські дівчата з вікон на гори і рушили тим поїздом у далекий Бремен, де на емігрантів чекали пароплави до Америки. Починався новий розділ їхнього життя.

Світлини **Лева Коленського**

„Детектори брехні" вже працюють в Україні!

За останні роки „детектори брехні" надають значну допомогу поліції США, Канади та багатьох інших країн світу у боротьбі зі злочинцями. Українська держава до недавнього часу була позбавлена можливості мати і використовувати ці чудові прилади.

Сьогодні правоохоронці України гостро потребують „детекторів брехні" в охороні добробуту і безпеки громадян. Велику допомогу у цьому надають українці, які проживають в США. За кошти професора Еміля Якіна (Сібрінг, Фльорида) було в американській фірмі „Аксітон" придбано 10 комп'ютерних поліграфних систем загальною вартістю 110, 000 дол. і передано Міністерству внутрішніх справ України. Завдяки спонзорству Українсько-Американської Асоціяції Поліцейських проведено двохмісячний вишкіл п'яти офіцерів української поліції в Академії судової психофізіології у Сант-Петербурзі, Фльорида.

Підсумки навчання втішні – всі п'ятеро офіцерів опанували програму, успішно склали іспити англійською мовою і отримали міжнародні дипломи поліграфістів.

Професор Еміль Якін, завдяки спонзорству якого відбулася школа, відвідав Академію, де побував на теоретичних і практичних заняттях групи. Ми мали нагоду ближче познайомитись з цією цікавою людиною, яка так багато зробила і продовжує робити для України. Після успішного трудового дня ми всі ще довго з приємністю слухали захоплюючі розповіді професора про його життя.

Представник Асоціяції та координатор вишколу полковник Ігор Раковський з дружиною Наталею вклали велику працю в це важливе діло, завдяки якій наше навчання в Академії та перебування на американській землі було успішним і незабутнім, повним приємних зустрічей і цікавих подорожей.

Приємно усвідомлювати, що Україна сьогодні вже має своїх професіоналів. Але це тільки початок. У найближчому майбутньому ми організуємо свій центр з підготовки поліграфістів у Києві. Але покищо нам потрібно вчитися і переймати досвід у фахівців..

Отже, в травні 1999 року починається ще один (останній в цьому році) курс навчання поліграфістів в Академії Судової Психофізіології на Фльориді, яка виділила ще 5 місць для представників з України, і така група ретельно відібраних висококваліфікованих спеціялістів вже готова приступити до навчання англійською мовою. Але на це потрібні кошти – 30,000 дол., яких ми покищо не маємо.

В зв'язку з цим Міністерство внутрішніх справ України звертається до громадян Америки і Канади фінансово допомогти нам здійснити цей курс навчання.

Ваші датки просимо висилати до Асоціяції Українсько-Американських Поліцейських на адресу: **Ukrainian American Police Association 7805 W. Farragut, Chicago, IL. 60656.**

Полковник Олександр Беца,
керівник групи вишколу

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Українці щороку збираються біля пам'ятника героям

Відділ УККА в Омазі, Небраска, став ініціятором спорудження в 1979 році пам'ятника на честь Тисячоліття Хрищення України-Руси і увічнення героїв, які віддали своє життя за Україну. Спонзором цієї шляхетної справи став УНСоюз. Пам'ятник освятило українське духовенство на чолі з єпископом Інокентієм Лотоцьким за участю о. Івана Кроця. На пам'ятнику увічнені імена Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Степана Бандери, Романа Шухевича, Олекси Гасина. Відділ УККА в Омазі з нагоди відкриття пам'ятника нагородив централю УНСоюзу Грамотою признання й подяки за фінансову, духовну і моральну підтримку, яку підписали Архиєпископ Даніел Шієн, Єпископ Інокентій, настоятель Церкви Успення Пресвятої Богородиці о. Йосиф Газда, голова Відділу Олекса Продивус, секретар Михайло Воробець. До Грамоти включено вітального листа від Патріярха Йосифа Сліпого з Ватикану. Відтоді кожного травня місцеві українці, парафіяни Церкви Успення Пресвятої Богородиці в Омазі, збираються біля пам'ятника на Панахиди в пам'ять про полеглих героїв.

Першого листопада минулого року о. Богдан Налисник відправив Панахиду за Митрополита Андрея Шептицького та інших патріотів України.

Михайло Воробець,
голова 356-го Відділу "Карпати" УНСоюзу

Українському літакові дали чуже ім'я

28 квітня на українській телемережі UBN, що, як відомо, працює на Північно-Американському континенті, була передана інформація про те, що українська компанія „Авіялінії України" придбала у США пасажирський літак „Boeng-637"– перший літак такої кляси, який повністю став власністю української компанії. Було також сказано, що даний авіялайнер спеціяльно будувався для України і що українські фахівці мали можливість спостерігати за його виробництвом. Така новина для нас, українців, безперечно, є приємною. Адже вона безпосередньо засвідчує, що, по-перше, Україна починає економічно ставати на власні ноги, а по-друге, показує високий професійний рівень українських фахівців. Однак, наступна інформація, уже виявилася з присмаком гіркоти. Придбаному літакові вирішили надати ім'я, причому воно обов'язково мало походити від дитячих казок. З цього приводу серед дітей було оголошено конкурс. І як не дивно, із багатотисячних пропозицій чомусь було відібрано зовсім неукраїнську назву, а саме „Мауглі". Хіба ж у нас немає своїх казкових персонажів? Хіба світ не повинен про них довідуватись? Інші народи в таких випадках, як правило, йдуть в надра своєї власної духовности, а ми чомусь пішли у надра чужих джунглів. Ми добре бачимо, як сьогодні в Україні проявляється невігластво, мавпування чужого. Тож і не дивуймося, що проявилося воно і в „Авіялініях України".

Віруслав Лобур,
Клівленд, Огайо

ЗВІДУСІЛЬ

Здався член „Червоної Армії“

Федеральні прокурори у Карльсруе, Німеччина, заявили, що Барбара Маєр, одна із останніх членів відомої в 1970-их і 1980-их роках терористичної фракції „Червоної Армії“ здалася органам правопорядку. Вона перебуває у в'язниці в очікуванні суду за вбивства та інші порушення закону. Прокурор підкреслив, що вона переховувалася досі в Ливані.

„Зелені картки“ для біженців з Гаїті

Понад 50,000 гаїтянців, які перебувають в США та зверталися до визначеного реченця, 31 грудня 1995 року, з проханням надати їм політичний притулок, можуть тепер подати заяви на статус постійних мешканців. Досі їм загрожувала депортація, тому що американська адміністрація вважала, що повалення п'ять років тому диктатури в Гаїті дозволяє біженцям повернутися додому.

Президент Б. Клінтон підписав документ, який дає можливість гаїтянам клопотатися про „зелені картки“.

Помилування не буде

Незважаючи на те, що більшість іранських законодавців у парляменті підписали спільне клопотання про помилування для Коламгосейні Карбаші, колишнього посадника Теграну, найвищий духовний керівник країни аятола Алі Хомені заявив, що помилування не буде. К. Карбашу оскаржено у шахрайстві та засуджено на дворічне ув'язнення.

Однак аналітики уважають, що насправді колишнього посадника Теграну суджено з політичних мотивів.

Пропав колишній міністер

У Білорусі пропав колишній міністер внутрішніх справ Юрій Захаренко, який перейшов до опозиції проти президента Олександра Лукашенка.

Створено спеціяльну комісію для розшуку Захаренка. Його шукає також міліція. Діячі опозиції вважають, що до цього випадку причетна служба безпеки, оскільки Ю. Захаренко організував незалежний Союз офіцерів і опозиційні вибори.

Поділили ... корону

На виборах Міс Конінської землі в Польщі один з членів жюрі помітив, що прізвища переможниць зачитують з неофіційного службового листка паперу. З'ясувалося, що у залі конкурсу оголошено не ті прізвища, які визнало жюрі.

Ведуча вечора пояснила, що папір їй дав невідомий чоловік. Вирішено, що нагороду поділять обидві Міс і обидві ж поїдуть на фінал до Варшави.

Ні, в СССР не було добре

Усе частіше доводиться мені чути ностальгійні висловлювання про те, що “за комуни було краще жити”... З цього приводу хочу нагадати тим, хто так вважає, деякі обставини. Працюючи, людина отримувала 3-5 карбованців платні на день. За ці гроші можна було купити кілограм масла, або кілограм ковбаси середнього ґатунку, або кілограм м'яса. Платили стільки, щоб можна було тільки вижити, але не більше.

Кордон на Захід був закритий, люди про життя у світі нічого, крім совєтської пропаганди, на знали, а якщо хто й ставив індивідуальну антену, спрямовану на Захід, то відразу потрапляв до числа неблагонадійних і платив штрафи за самоволю.

Тепер дехто говорить, що освіта, мовляв, була безплатною. Але насправді усі ми оплачували і освіту, і охорону здоров'я, і військо, і спорт і навіть саму Комуністичну партію, бо на це йшли оті гроші, які нам недоплачували за роботу. При цьому влада постійно споювала людей горілкою, продаючи її масово і безконтрольно. До пиятики заохочували різними преміями, іншими дрібними подачками. Скільки сімей не витримали цього випробування!

Службова кар'єра залежала від партійности. Жодної більш-менш керівної посади не довіряли безпартійній людині, навіть при її необхідній освіті. Навчання теж використовували для позбавлення людей національної свідомости, посилаючи українців-випускників вищих чи професійних шкіл до інших республік, а росіян оселяючи в Україні. В будинку, де жила наша родина, сім'я такого приїжджого начальника займала на 4-ох цілий поверх — 5 кімнат, дві кухні, дві лазнички, два входи. Колишні мешканці цієї квартири були виселені (чи не до Сибіру?). Син і дочка приїжджих не називали нас інакше, тільки — бандерівці.

А що виробляли нові хазяї? У Львові я бачила, як стягували вантажівками хрести з катедри! У храмі зробили склад! І це було добре?

Вдома мені намалювали тризуб, щоб я знала про герб України, що походить ще від Володимира Великого, але наказали в школі про це нікому не говорити. Потайки я вишила тризуб на серветці синіми і жовтими нитками. Чому я мала боятися? І це було добре?

Тепер я працюю в Чикаго, щоб хоч трохи допомогти своїм рідним в Україні. Я закінчила два вищих

учбових заклади, але не маю праці на рідній землі. Зате тут зароблю для своїх — хоч крихіточку, хоч краплиночку, хоч зерниночку! Дякую Богові! Дякую Америці! Мої діти вчаться в українських університетах, бо Америка прийняла мене, дозволила працювати. Я вірю, що Україна стане на ноги! І для цього не треба сумувати за минулим, а треба будувати нове. Новоприбулі повинні вливатися до українських організацій, оновлювати їх свіжими силами, новими ідеями, слухати поради старших і діяти, як писала “Свобода” у жовтні минулого року, “ на користь нашого народу та його довгоочікуваної незалежної демократичної держави!” ! Ось тоді буде справді добре усім українцям і на рідній землі, і за океаном!

Надія Кравців
Львів —Чикаго

Вища освіта для ваших дітей

(Закінчення з ч. 17)

Програми комерційних позичок, які гарантуються державою:

Stafford Loans. Це соціяльні освітні кредити з низьким процентом, які надають банки, кредитівки, фінансові асоціяції чи самі коледжі студентам, котрі відвідують коледж не менше половини навчального часу. Максимальні суми за весь період навчання: на бакаляврa - 17,250 долярів, на маґістра - 54,750. Спеціяльна плата за кредит знімається при кожній виплаті допомоги. Кредитор може також зажадати страхування позички. Ці гроші також будуть вилучатися при виплатах. Щоб дістати такий кредит, родина повинна мати річний дохід не вище 30 тисяч.

Parent Loan for Undergraduate Students (PLUS) і Supplement Loan for Students (SLS). Це найдоступніші з усіх урядових освітніх програм. PLUS - це кредит для батьків, які хочуть допомогти дітям здобути освіту. SLS видається не батькам, а студентам. Такий кредит надається тим легше, чим вищі прибутки родини. Його повернення починається через 60 днів після останньої виплати.

Неурядові комерційні позички

TERI (The Education Resources Institute). Це комерційний кредит - 20 тисяч на рік під зобов'язання повернути борг впродовж 20 років під 4 проценти ґарантії. Позички доступні за 11-12 процентів.

Nelli Mae (New England Marketing Corporation) пропонує позички Exel і Share під заставу нерухомости з ґарантією 4 проценти. Тариф - 11-13 процентів. Термін повернення - від 4 до 20 років. Ця позичка виплачується як дітям, так і батькам.

Sallie Mae (The Student Loan Marketing Association). Вибір різних позичок від Bank of America і First American Bank з сумою до 10 тисяч долярів на рік за 11-12 процентів. Термін повернення - від 3-ох до 10-ти років. Позички видаються тільки батькам при мінімальному річному доході 22,500 долярів.

PLATO. Кредит надається студентам чи їхнім батькам в сумі до 25 тисяч на рік. Термін повернення - 15 років. За кредит сплачується одноразово 4 проценти. Гарантом повернення виступає University Support Services.

Три державні програми, які надають спеціяльні ґранти

Robert C. Byrd Honors Scholarship Program дає гроші студентам, які мають бездоганну успішність і обіцяють блискуче майбутнє. У кожному штаті число таких стипендій обмежене, але є їх не менше десяти.

National Science Scholars Program (NSSP) дає кошти студентам, які мають видатні знання в науках, математиці, інженерії. У кожному реґіоні ґрант дістають два студенти з відома конгресмена.

Paul Douglas Teacher Scholarship Program. Для здобуття цієї допомоги студент повинен бути в числі 10 відсотків кращих у своїй школі і за кожен рік стипендії відпрацювати два роки вчителем.

Фінансові асоціяції встановили освітні ґранти для студентів з графічного мистецтва, жінок з бізнесу, банків і фінансів, які прагнуть здобути освіту, а також для тих, хто бере конкретні зобов'язання в сфері нерухомости. Подекуди є ґранти для майбутніх медичних сестер.

За матеріялами **“Promotion Technologies, Inc.”.**

Права будівельника

Багато хто з новоприбулих починає свою працю в США з будівельно-ремонтних робіт.

А на будовах трапляються нещасні випадки. Варто знати, що американські закони охороняють права робітника. Так, в штаті Нью-Йорк діє закон, за яким кожен робітник, поранений на будові, має право на медичну й фінансову допомогу - Worker's Compensation benefits. Взамін за це робітник втрачає право судового позову до підприємства, яке його наймає, чи інших працівників цього підприємства. Проте він може внести позов проти усіх інших осіб, які певною мірою відповідають за нещасний випадок (власник будинку, контрактор чи субконтрактор).

Кодекс праці - Labor Law - штату Нью-Йорк реґулює усі справи, пов'язані з будівництвом. Якщо робота виконувалась на риштованні чи драбині, наприклад, то власник, керівник робіт і головний виконавець повністю відповідають за нещастя. Спеціяльний кодекс New York Industrial Code детально описує, якими мають бути драбини чи риштовання, як вони встановлюються і т.д. Так описані також інструменти, електрообладнання, усі частини будівельного процесу.

Отже, закон захищає робітників. Якщо станеться якесь лихо, робітник має право отримати відшкодування від наймача і забезпеченевої компанії. Може звернутися до суду з позовом щодо відшкодування за біль і страждання, втрачений заробіток, медичні витрати. Але робітникові не слід поспішно підписувати якісь запропоновані йому заяви чи свідчення, а передовсім треба звернутися до адвоката .

Школи відкривають двері новоприбулим

Закінчується навчальний рік в численних вечірніх школах для дорослих, які відвідувало також багато новоприбулих українців (у "Свободі" 13 листопада минулого року було вміщено репортаж з цієї теми "Навіщо мені англійська?"). Таке навчання проводиться за рахунок держави. В середній школі Колюмбія (Columbia Hight School) в Мейплвуді, Н.Дж. семестр закінчився днем "відкритих дверей", на який до шкільної бібліотеки були запрошені представники багатьох державних і громадських установ, навчальних закладів, фірм. Кожен мав окремий столик, біля якого новоприбулі могли дістати корисні поради і відповідну літературу.

Свої пропозиції представили, зокрема, Центр продовження освіти з Вест Колдвела, Блумфілд коледж, Комп'ютерний навчальний центр з Едісону, пошта, банки, інші установи. Учні були поінформовані про можливість участи в програмах допомоги "Харчі для вашої дитини" (WIC Program) і охорони здоров'я дітей (NJ KidCare Program). Америка через школи для дорослих не тільки відкриває новоприбулим двері до другої мови, а й прпонує їм практичну допомогу на початку нового життя.

Запис на літній семестр в Columbia Hight School відбудеться в школі 15 червня, на осінній – 16 вересня. Нових учнів запросять й інші школи.

ЗВІДУСІЛЬ

Підлітки Британії мають клопоти

Британський медичний журнал стверджує, що підлітки Англії та Валії є носіями найвищої кількости венеричних хвороб і завагітнень у Західній Европі. Крім того, у звіті стверджується, що, найправдоподібніше, саме підлітки Британії скоріше випробовують нелеґальні наркотики, ніж їхні однолітки в країнах Західньої Европи. На думку звітодавців у згаданому журналі, причинами цього є погана освіта, убогість і брак нагляду з боку батьків, які мають найдовші години праці з усіх країн Европи.

Перевозив підфальшовані товари

В автобусі, що прямував з Литви до Польщі, на кордоні було виявлено понад тисячу спортових костюмів, 20 спортових сорочинок, 365 пар взуття, котрі перевозив з метою продажу громадянин Литви. Крім спроби контрабанди, його звинуватили також у підробці товарних знаків фірм Адідас і Найкі.

Не надто відповідальний водій

Офіційні чинники транспорту ствердили, що водій винаймленого автобусу, котрий розбився нещодавно біля Нового Орлеану в стейті Люїзіана, внаслідок чого загинуло 22 особи, був двічі звільнений з праці в автобусних компаніях за уживання наркотиків. Крім того, державний інспектор підтвердив звіт, де говориться про те, що 46-річний водій Френк Бедел, опинившись у лікарні після згаданої катастрофи, також мав позитивні висліди з перевірки уживання наркотиків (маріхуани). Причин автобусоної катастрофи покищо не з'ясовано.

Лукашенко проти вільних виборів

Уряд Білорусі попередив 13 політичних партій і громадських організацій, що вибори президента, які вони розпочали, є нелеґальними. Тим часом у виборах вже взяли участь 32 відсотки громадян, які мають право голосу.

Сам президент Лукашенко готує нараду з проблем назріваючого банкрутства комбайнового заводу в Гомелі, котрий мав випустити вже 50 комбайнів, але ще не зробив жодного.

Нові клопоти турецького депутата

Мерве Кавакчі була обрана депутатом до турецького парляменту від ісламської Партії цноти, тому носить традиційну ісламську жіночу хустку.

На інавґураційній сесії парляменту від неї вимагали зняти хустку. Вона не погодилась, і їй не дозволено скласти присягу депутата. Тепер прем'єр-міністер Булен Ечевіт каже, що в неї виявлено, крім турецького паспорту, ще й американський, і це „легально унеможливлює" її вступ до парляменту.

З ЩОДЕННИКА НОВОПРИБУЛОГО

Перші кроки в Новому світі

Меліса

Я працюю в друкарні, розташованій в сусідньому місті. Платять мені небагато. Я чув, що для людей старшого віку є знижка на автобусні квитки. Щоб мати таку пільгу, я отримав у міській раді картку сеньйора.

Американський автобус після українських усе ще вражає мене затишком, зручністю крісел. У моєму автобусі водієм виявляється молода жінка. Я показую їй свою картку сеньйора і кладу до каси половину належної плати. Вона щось мені говорить, але з такою доброзичливою посмішкою, що мені залишається лише посміхнутися у відповідь й подякувати.

Дорога забирає годину й ще кілька хвилин. Пасажири заходять з веселим гомоном, вітаються із знайомими... Нарешті кінцева зупинка. Коли я минаю водія, вона щось запитує у мене. Я напружено вслухаюся, намагаючись почути знайомі слова, щоб збагнути суть справи... Мені це вдається. Виявляється, моя картка повинна бути іншого кольору. Жінка показує на свою білу сорочку й фірменний знак транспортного підприємства. Запитує, чи я написав заяву на таку картку. Я ніяковію і готуюся доплатити до повної ціни, але вона зупиняє мене: ні, не треба, але я мушу знати...

Після роботи я з'ясовую, що моя картка сеньйора не стосується транспорту, де віковий поріг вищий і картки видає саме підприємство. Отже, я їхав „напівзайцем"... Коли розповідаю про це водію, вона посміхається й каже, що з карткою я все одно не мав би шансу на проїзд, бо пільговий час закінчується о шостій.

Так ми познайомилися. Водія звали Мелісою, вона мала 15-річну доньку, фотографію якої вмонтувала у брельок до ключів. Ми розмовляли на кінцевій зупинці. Коли останні, нечисленні, пасажири виходили, я об'їздив з Мелісою довкола будинку й тут мав кілька хвилин на розмови. Хвилинами я не зловживав, бо розумів, що Мелісі треба випростатися після більш як годинної їзди. І сама вона солодко потягувалася й говорила, що хоче кави... Мелісі сподобалося, що її ім'я означає „медова" і цим іменем названо велике місто Мелітополь... Досить швидко ми з'ясували, що Україна - це зовсім не „Раша", а колишній Совієт Юніон, до якого наш край потрапив після більш як трьохсотлітнього перебування у володіннях „Раши". Я приніс Мелісі брошуру про голодомор, і наступного ранку вона дивилася на мене співчутливо тривожними очима. Меліса була на диво сприйнятливою до інформації про Україну, виявляла щирий інтерес до її сьогодення, жахалася світлинам із зображенням безпритульних дітей у Києві, тому я почав виносити до її автобуса щойно надрукований англійською мовою український тижневик. Мої колеги зауважили це. Так стало відомо про допитливу Мелісу, після чого робітники почали доброзичливо жартувати з мене.

Якось я запропонував Мелісі оглянути нашу друкарню, й вона з радістю погодилася. Поява стрункої вродливої жінки у виробничому приміщенні, де після переїзду редакції в Парсиппані жінки з'являлися дуже рідко, стала подією. Тільки один із співробітників, найбільш безпосередній в почуттях, вигукнув:

- Та вона ж чорна!

Але на нього кишкнули, і я мав змогу детально розповісти Мелісі про призначення й роботу кожного з механізмів. Виходячи, вона кинула на всіх жартівливо веселий погляд.

Наступного ранку я прийшов до автобусу за десять хвилин до відправлення. Аж ось за поворотом я побачив вогні... Прочинилися двері, я став на підніжку... Невиспаний водій похмуро перепитав, куди я їду? Меліси не було... Не побачив я її в автобусі й в наступні дні. Усе ж, коли мене минає автобус будьякого маршруту, я придивляюся до водія: аж раптом побачу посмішку Меліси?

Ель Ніньйо

В дощову ніч мчали два потоки автомобілів - зустрічний світив нам назустріч розсипами золотих вогнів, а наш потік розвічувався тисячами червоних ліхтариків. Сотні людей мчали в цьому потоці і кожен з них був самотнім в салоні свого авто. На виході з автостради червоних вогнів побільшало й Славко тривожно вигукнув:

- Вони гальмують!

І справді, водії попереду гальмували. Автомобільна ріка, перічена дощем, спресовувалася у довжелезний шнур-корок... Славко негайно переключив радіо на хвилю інформації про автомобільний рух і диктор швидко-швидко заговорив про аварії, бльокування, швидкість руху через мости й тунелі... Про нашу трасу не було жодного слова. Але автомобілі попереду гальмували, й Славко з'їхав на другорядну дорогу... Наступний вигук Славка був сповнений тривоги:

- Йой!

Ми наближалися до величезної дощової баюри, яка перегородила широку вулицю. Сусідні авта пливли, мов човни, й глохли у воді перед нами. Наш мотор теж замовк. Славко сумовито сказав:

- Треба штовхати...

Січнева вода обпалила холодом: вона сягала колін. Ми налягли, й авто поволі поповзло на мілкіше місце. Там теж струменів потік води, але було не так глибоко. Вскочивши на своє місце, я з сумом подумав, що застуда неминуча, бо я не привчений до такої крижаної купелі. Треба було рятувати здоров'я...

Славко пробував ввімкнути мотор, але це йому не вдавалося. Очевидно, вода залила запальні свічки й тепер треба було б їх викрутити, прогріти на вогні й поставити на місце, але в Америці ніхто таким „самолікуванням" не займається, а просто йде до телефону. Так зробив і Славко... Невдовзі з'явилися вогні аварійного автомобіля, покликаного усувати негаразди зливної каналізації. Молодий водій під'їхав впритул, попросив підняти капот мотора й прилаштував якийсь невідомий мені пристрій. Славко зробив спробу запуску, водій зняв пристрій і наблизився до нас. Славко дістав з гаманця зелену двадцятку й простягнув водієві. Я здивувався:

- Він же нічогісінько не зробив!

- Але ми домовилися, - незворушно промовив Славко.

Тим часом біля переднього автомобіля з'явився ще один, який прийшов на виручку. Славко повільно промовив:

- Я маю в багажнику кабель...

- То запропонуйте йому перекинути струм до нашого мотора, - завершив я його думку.

Славко побрів під дощем, а потім повернувся за кабелем. Від автомобіля попереду чулася еспанська мова, біля нього жваво рухалися двійко чоловіків, тільки Славко стояв обіч незворушно, мов статуя. У еспанців нічого не виходило, й тоді вони вирішили спершу спробувати оживити восьмициліндровий мотор великого Славкового авта.

Світлий автомобіль виринув з водяної завіси й зупинився перед нами, кабелі двома вужами простяглися з під його капота до нас. На диво, мотор запрацював негайно, і тепер залишалося лише допомогти струмом еспанцям.

Коли ми вибралися із залитої вулиці, Славко помахав рукою дівчині-поліцейській у службовому авто.

- Вона відмовилася викликати технічну допомогу, але була до мене співчутлива, - сказав він.

Кость Левчук

Рубрику веде ред. Левко Хмельковський

СХІДНЯ ДІЯСПОРА

Українці в Москві

За роки незалежности України значно пожвавилась громадська діяльність українців в Росії. У Москві утворено і офіційно зареєстровано дві організації – Український історичний клюб і Український інститут. Видано вже 10 чисел української газети, 2 томи "Наукового вісника Українського історичного клюбу", том "Наукового вісника Українського історичного інституту". Відбулось 2 міжнародні конференції – "Українська діяспора в Росії" і "Запорізьке козацтво". Остання була присвячена пам'яті П. Дорошенка, похованого у Підмосков'ї.

В клюбі останнім часом відбулась презентація виданого у Львові двотомника нашого "Наукового вісника", велика нарада провідників усіх українських організацій Росії. 23-25 серпня ц.р. відбудеться третя міжнародна конференція "Українське питання в Росії", на якій було б бажано бачити посланців УНСоюзу і "Свободи". Ми виявили і відкрили для наукової громадськости ряд українських архівів, які вважалися втраченими. За це я дістав письмові подяки Президента України Леоніда Кучми і Посольства України в Росії.

Звісно, на цю діяльність російська держава коштів не дає, грошей дуже мало і доводиться вишукувати різні можливості оплати виконуваних робіт. У квітні саме через брак коштів ми змушені перервати діяльність історичного клюбу і Українського історико-філологічного інституту до кінця літа. Усі наші члени поїдуть на заміські городи вирощувати картоплю на зиму. Я ж поїду в Україну читати лекції (переважно в Івано-Франківському) і просити грошей у можливих спонзорів на проведення наукової конференції "Українське питання в Росії (середина XYII-кінець XX ст.)". Я мрію про запрошення до США, де міг би розповісти українській громаді про діяльність українських організацій в Росії, привезти і продати видані нами книги, показати відеофільми і, можливо, дістати певну фінансову підтримку доброзичливих патріотів. Найкраще писати до мене на батьківську адресу: **Україна, 284000, Івано-Франківська область, Тисменецький район, село Угринів, вул. Галицька, 6.** Англійською мовою моє ім'я пишеться Viktor Idzo.

Віктор Ідзьо,
голова Українського історичного клюбу м. Москви, головний редактор "Наукового вісника УІК", член Ради об'єднання українців Росії, ректор Українського історико-філологічного інституту.

Від редакції. *Ми відтворюємо за листом автора печатку клюбу, на якій видно ще так недавно неможливе поєднання тризуба і назви російської столиці.*

Нові акції проти русинів-українців Словаччини

Представники української національної меншини Словаччини вже не раз заявляли, що міжнародні антиукраїнські сили прагнуть роз'єднати українські етнічні меншини в сусідніх з Україною державах та в українському Закарпатті на дві окремі національності, між якими, мовляв, нема нічого спільного, і таким чином остаточно їх асимілювати. Русинська Оброда – організація таких антиукраїнських сил Словаччини все активніше проводить найрізноманітніші акції – вдома і за кордоном – метою яких є створити враження, нібито йдеться про нову меншину, інтереси якої ніхто не заступав. Мета цієї діяльности антиукраїнських сил стане ясною, коли усвідомимо собі, що недавно ті сили подали заяву у міжнародну організацію „невизнаних народів", де домагаються утворення окремої держави Русинії – за рахунок частини території Словаччини, Польщі, України, Мадярщини, Румунії та Югославії. 16 та 17 квітня ц.р. Русинська Оброда організувала у Пряшеві другий Міжнародний „науковий" семінар, на якому обговорювалися питання „русинської" мови в Словаччині, на „Підкарпатті", в Польщі, Мадярщині та в Югославії.

Представники української меншини Словаччини заявляють, що в Словаччині живе єдина українська громада і що вона єдина представляла і надалі буде представляти інтереси всієї національної меншини Словаччини. Для свого національного означеннями вживаємо сучасну назву „українець" або давнішу „русин". В діяльності всіх українських установ, організацій та інституцій Словаччини завжди належне місце займала, а часто й переважала, історія та культура місцевих русинів-українців, а не загальноукраїнська проблематика. Отже, нікого і ніщо з історії та культури русинів Словаччини не обминалося, хоч, правда, ніколи не було стільки фінансових та інших засобів, щоб можна в належній інтенсивності вивчати всі варті того історичні та культурні проблеми й теми. Отже, було б зрозумілим намагання поширити можливості вивчення всієї культури та історичної спадщини української національної меншини Словаччини, зберегти всю культуру цього населення, а не ліквідувати („деукраїнізувати) все наше дотеперішнє життя. Тому культурна громадськість української меншини на Словаччині, зосереджена в Науковому товаристві при Союзі Русинів-Українців Словаччини, на катедрі української мови та літератури Пряшівського університету, в Координаційній Раді організацій русинів-українців Словаччини, члени Спілки українських письменників Словаччини, працівники Музею українсько-руської культури, редактори преси та радіо, що обслуговують русинів-українців Словаччини, як також окремі працівники

(Закінчення на стор. 25)

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Шевченко, якого не знаємо

Кореспондент "Свободи" Юрій Шевчук розмовляє з професором української літератури Гарвардського університету Григорієм Грабовичем про редагований ним журнал "Критика", про малодосліджені аспекти творчости Тараса Шевченка і їх сприйняття, про формування національної самосвідомости українців та інші актуальні проблеми української культури.

Кореспондент "Свободи" Юрій Шевчук (ліворуч) розмовляє з Григорієм Грабовичем.

Юрій Шевчук.: *На газетному ринку України з'явилася публікація, яку читач, знайомий з американськими періодичними виданнями, міг на вигляд сплутати із "New York Review of Books" – законодавцем інтелектуальної моди тут, у Сполучених Штатах. Чи така подібність вашого і американського видання виняткова зовнішня?*

Григорій Грабович: Ні, подібність тут насамперед внутрішня – у суспільній ролі обох видань. Ми прагнемо створити в Україні форум для обговорення культурного, політичного, економічного життя України і світу на високому інтелектуальному рівні, але водночас так, щоб це було цікаво широкому читачеві. Тобто робити в Україні те, що тут, на Заході, роблять такі часописи, як "New York Review of Books", як "Times Literary Supplement" та інші. Таких публікацій на Заході досить багато, а в Україні такого не було. Для нас найважливішим було знайти певний тон публікацій, щоб, з одного боку, наш журнал був професійним й інтелектуальним, а з іншого – не був вузькоакадемічним, заповненим жарґоном і термінологією, які відразу звужують коло читачів. Бодай третина кожного числа "Критики" відводиться на авторів Заходу. Ми прагнемо зрівноважити, об'єднати культурні дискурси Заходу й України, щоб не було між ними різниці, щоб один переходив в інший.

Ю.Ш.: *Чи керується "Критика" якоюсь ідеологією, системою цінностей?*

Г.Г.: Ми відчували і далі відчуваємо потребу поширювати ідею про цінність плюралізму в українському духовному обігу. Щоб люди бачили, що на різні речі можна дивитися з різних перспектив, а не тільки з партійної чи групової. Ми намагаємося увійти в паритетне спілкування із широким світом і тому даємо статті не тільки про Україну, а свідомо вміщуємо праці, які звертають увагу на польську, угорську чи будь яку іншу проблематику. На майбутнє ми маємо намір далі висвітлювати проблеми сучасних українсько-російських стосунків. Це центральна тема. Іншим питанням є Україна між Сходом і Заходом – як себе має бачити українська інтелектуальна еліта і Україна взагалі. Ми також дуже зацікавлені подавати огляди української преси, – про це ми вже говоримо із потенційними авторами. Ми весь час реагуємо на видання українських книжок. Тут ми одні з найоперативніших. Наприклад, появилася збірна праця "Нариси з української популярної культури" під редакцією Олександра Гриценка, і зразу вийшла рецензія на неї в "Критиці". Я б також хотів публікувати рецензії на різну українську періодику – газети, журнали, щоб таким чином теж спровокувати діалог, ввести в стиль нашого спілкування, як на мене, дуже важливий момент авторефлексії, поглянути на самих себе.

Ю.Ш.: *Чому ви вирішили назвати ваше видання саме "Критикою"? Чи криється за цією назвою якась настанова?*

Г.Г.: Сама назва "Критика" не має на увазі тільки літературну критику, це швидше загальна критична настанова, яка разом з тим не зводиться до критиканства. Адже прикметою інтелектуального підходу до світу є критичний погляд на речі, здатність самим оцінювати й переоцінювати, осмислювати і переосмислювати, а не триматися згори оголошених істин.

Ю.Ш.: *Із власного досвіду читача "Критики", я знаю, що ви обговорюєте на своїх сторінках проблеми, які хвилюють широкий загал. Але чи ви теж торкаєтеся того, що в українському менталітеті вважається табу?*

Г.Г.: Ми до цього вже подекуди підходимо. Мені здається, що в нормальному суспільстві, – декому це здасться перенаголошеним, – табу не існує, а якщо й існує, то дуже мало, тому що табу є чимось позараціональним. Це не означає, що суспільство керується тільки раціональними цінностями, в ньому також є місце на всілякі релігійні, нераціональні, метафізичні й інші цінності. Але в нормальному суспільстві людина повинна могти говорити про все, хоч і з належною тонкістю. Цього не можна робити грубо чи брутально. Я в принципі не вірю в табу. Одна річ – це делікатність, а друга річ – це табу. Табу згори передбачає не відкритий, а закритий процес. Тобто табу як саме поняття існує тільки в релігійному пляні.

Ю.Ш.: *Кажучи про тонкість у підході до делікатних речей, ви як літературознавець свого часу стали жертвою вульґаризації. Тут, в українській громаді Північної Америки, вам приписували твердження про наявність гомо-еротичних мотивів у творчості Тараса Шевченка. Чи не хотіли б ви тепер поставити крапки над "і" в цьому питанні? Що як автор ви хотіли сказати у книзі "The Poet as a Mythmaker" ("Поет як мітотворець"), і що вам приписали?*

Г.Г.: По-перше було сказано, що Шевченко, на мою думку, не був державником, що державництво – це явище абсолютно іншого порядку, яке виникло пізніше. І для Шевченка воно не було таке важливе і таке священне, як йому приписували. Він бачив речі багато глибинніше і сакрально, але не в політичному пляні. Вже таке моє твердження декого не влаштовувало. В додаток дуже багато людей і тут, і там, не розуміли поняття "міт". Вони вперто хотіли прочитувати це поняття як різновид чи варіянт неправди. В мене ж навпаки йдеться про міт власне як священну правду, глибинну правду. Але якщо хтось хоче навмисне прочитувати це не так, чи недопрочитувати – то немає ради. Я також писав, що Шевченко представляє цілий комплекс різних людських дисфункціональностей, зокрема в мікрокосмі сім'ї. Це має свого роду й психічну базу. Я про це говорю в книжці, але докладніше в іншій статті, яка щойно тепер має вийти друком, і яка буде називатися "Шевченко, якого не знаємо". Це людей теж не влаштовувало. Вони вважали, що я немов би копирсаюся в закамарках душі поета, про які ліпше не говорити. Мовляв – це десакралізація сакрального. Є стаття під назвою "Перехрестя "Тризни". Шевченко написав поему "Тризна" російською мовою. Це дуже цікавий факт – поема, а все ж таки російською. У Шевченка спостерігається своєрідний розподіл – поезія писалася українською, проза – російською мовою. "Тризна" оголює дуже глибинну структуру. Шевченко сам себе ідентифікує з різними постатями, які виступають в його поезії: від Катерини до Марії. Є ціла серія поезій, де повторюються дуже важливі моделі самоідентифікації, того, як він сам себе проєктує.

Одним з моїх висновків, який і викликав таку негативну реакцію, було зауваження про те, що Шевченко виразно і постійно ідентифікує себе із жінками, проєкція свого "я" у нього йде на жінок. Про це дехто писав і раніше. Наприклад, Максим Рильський написав дуже гарну коротеньку статтю "Жіноча лірика Шевченка", в якій він говорить про те, як Шевченко співає немов би голосом жінки. Я пішов трохи глибше. Виявивши певні закономірності, я як дослідник мусив про це сказати. Інакше, якщо я почну сам себе цензурувати, стану неповноцінним як дослідник. Я зробив це дуже тонко і делікатно в примітці, зазначивши, що згідно із теорією психоаналізи, таке символічне самоідентифікування з жінками може бути прикметою або проявом гомосексуальної орієнтації. Я не стверджував, що Шевченко був практикуючим гомосексуалістом, і це моє спостереження ще нічого не каже про життєвий шлях поета. Це, так би мовити, психологічне моделювання.

Потім один критик, Марко Антонович, у погромницькій статті написав, що, мовляв, Грабович, в додаток до таких і таких помилок, ще й називає Шевченка гомосексуалістом. І поїхало – з такого одного донощицького рядка народилася ціла версія.

Пізніше люди намагалися знайти підтвердження цьому в книжці "The Poet as Mythmaker", але у книжці

(Закінчення на стор. 18)

Невідомий Шевченко

(Закінчення зі стор. 17)

цього немає. Для декого, коли йдеться про табу, то не треба шукати доказів – вистачає чуток, і вже є скандал.

Ю.Ш.: ***Чи ця дещо задавнена історія, на вашу думку, продовжує перегукуватися із сьогоднішньою проблематикою?***

Г.Г.: Я займаюся Шевченком постійно, – тепер виходить моя нова книжка. Я вважаю, що в цей момент дослідження його психосексуального самобачення є дуже цікавою і дуже складною проблемою. Все, що я свого часу сказав, було лише однією окремою тезою, а саме, що в нього відчувається свого роду сексуальна, чоловічожіноча амбівалентність. Вона якоюсь мірою пояснює його посилену чутливість. Бо як інакше зрозуміти поета, який так тонко відчуває психологію покривджених. Шевченко абсолютно співчуває людському болю взагалі, але для нього це особливо тонко проявляється у самоідентифікації з жінками. На жаль, в обговоренні такого роду делікатних питань наш дискурс дуже часто деґрадує до найнижчого рівня. І це вже вина не дослідника, але публіки, яку так часто демогог може перетворити в натовп.

Ю.Ш.: ***З точки зору проєкту національного будівництва, що важливіше, на вашу думку, зрозуміти особистість, внутрішні мотиви творчости і вчинків Шевченка, чи, можливо, важливіше використовувати його як національну ікону для формування і консолідації національної ідентичности?***

Г.Г.: Це наша постійна проблема. Як бути: озброюватися такими "іконами", неначе середньовічні полки, що йдуть в бій, співаючи "Богородице", чи вірити в можливість раціонального самоствердження, покладаючися на розум, на ratio? Я, очевидно, схиляюся до цього другого, але водночас ніяк не можу не дооцінювати елемент сакрального, мітичного, символічного. Я постійно пишу, хоч на декого це ніяк не впливає, але до когось іншого таки може якось промовити, що в Шевченкові є момент сакрального, позараціонального – в самому Шевченкові, і в його сприйнятті, у нашому спілкуванні з ним. Бо інакше, як відповісти на питання про те, чому він так сильно діє на нас. Він діє також і через мову, бо мова, ефект мови є позараціональними. У цьому і криється геній – він вміє так писати, знайти такі нюанси, що, які б не були в нас засоби раціонального сприйняття, він їх переломлює, він їх поборює. У цьому полягає велич поета. Але з іншого боку всяке використовування цього для тих чи інших поточних чи демагогічних причин це тільки нівечить наш зв'язок із сакральним.

Коли кожного року 9 березня різні оратори у святкових промовах покликаються на Шевченка, то вони йому честі не роблять. Вони кон'юнктурно використовують цю нагоду і стараються торкнутися святости. Я, наприклад, глибоко переконаний, що як тільки хтось починає цитувати "ми прямо йшли, у нас нема зерна неправди за собою", то ця людина напевно щось бреше і кривить душею. Казати це мав право Шевченко, а не оратори, які його цитують. Шевченко став об'єктом не тільки культу, але й коньюнктури для тих, хто спекулює на культі. Одній особі чи навіть якомусь науковому колективові культу не вдасться перебороти і це навіть не має бути нашою ціллю. Але з іншого боку, потурати культові для нас, науковців, значить йти проти свого інтелектуального завдання. Треба періодично в належний спосіб і з належною делікатністю про деякі речі говорити. Зараз постійно можна почути, навіть з уст людей з добрими намірами, що говорити про певні речі "сьогодні не пора".

Мовляв, давайте спочатку утвердимо українську державу, а тоді почнемо вести такі розмови. Це питання можна ставити таким чином завжди. Я глибоко переконаний, що правда робить людину вільною. Ми трохи не дооцінюємо громаду, думаємо, що це збентежить людей.

Ю.Ш.: ***"Шевченко, якого не знаємо" – так називатиметься ваша наступна книжка. Про що вона?***

Г.Г.: В книжці йдеться про те, що Шевченко постійно себе усвідомлює і потім проєктує, розгортає свій власний портрет, тобто автобіографію у самопрезентацію, самомоделювання. Я також аналізую питання символічної автобіографії поета і його рецепції (сприйняття). Ми дуже багато не знаємо, адже дуже багато в дотеперішній традиції розуміння Шевченка було орієнтовано на те, щоб розгортати, хоч не в повні свідомо, а здебільше підсвідомо, його портрет таким, яким він мав би бути, а не яким він насправді є.

Ось хоча б такий приклад. Ми далі не маємо повного видання Шевченка. Поет писав варіянтами. Він не дає одного завершеного твору. Деякі твори мають кілька версій. Найновіше видання ті версії нівелює, тобто дає тільки альтернативні рядки, але від цього цілий твір якось губиться, бо редактори хочуть дати остаточний варіянт. Тим часом остаточний варіянт не є його способом писання. Він власне пише варіянтами. Якщо ми губимо цей діялог, то ми тоді не знаємо Шевченка.

Ми тоді не знаємо чи забуваємо про те, що в його поезії дуже сильно співіснують, сильно співдіють у своєрідному двобої усний і писемний принципи. Заголовок до книжки я взяв із однієї погромницької статті на мене, ніби то рецензія на "Поет як мітотворець", коротка і в'їдлива – вона називалася "Шевченко, якого не знаємо і не хочемо знати". Для мене це стало моментом абсолютно нової оцінки, осмислення саме цього, що ми не хочемо бачити. Шевченкознавча традиція і тим більше його популярне розуміння не бажають помічати того, що він себе абсолютно ніяк не проєктує тільки як пророк, навпаки, – він себе дуже часто показує як падшу людину, як варнака, каторжника, грішника. Це для нього є дуже важливим як щось таке, що уможливлює перехід до ролі пророка. Проте публіка не хоче таких переходів, вона хоче пророка відразу. І тому не хоче знати про це. Бо як інакше зрозуміти такі дуже важливі твори, як "Чи то недоля та неволя", "Хіба самому написать", чи навіть "Москалева криниця" в двох варіянтах, твори в яких ліричний герой, його проєктоване "я", постійно набувають рис падшої і грішної людини. Тут йдеться про засіб якогось самоочищення, про складну психологічну драму, яку поет мусить перейти, щоб вибороти, вистраждати таку важливу для себе ролю речника. Якщо б це було дано тільки риторично, згори, то воно не мало б впливу, було б непереконливим. Але декому не хочеться про це думати. Тому завжди дехто каже: "А, бо наші недруги використають це проти нас."

Ю.Ш.: ***Чи можна знайти місце для такого новогуманізованого Шевченка у шкільній програмі?***

Г.Г.: Дуже важко. Один момент, який потрібно постійно підкреслювати у вивченні Шевченка в школі є ідея про те, що Шевченко є складною постаттю, релігійною постаттю. Він не для дітей – його треба цікавіше представляти

Шевченко не народився національним пророком із готовим ореолом святости, а став ним у процесі самоочищення, вистраждав свою ролю.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ", квітень 1999 р

50	дол.	Болонка Василь	Бутвин, Па.
40	дол.	Бутрій Іван	Ворен, Миш.
38	дол.	Гаврилів Микола	Парма, Ог.
35	дол.	Джуль Павло	Ґросе Пт. Шор. Миш.
25	дол.	Баранецький Володимир	Мейплвуд, Н.Дж.
		Когут Микола	Філядельфія, Па.
		Оліяр Іван	Бруклин, Ог.
		Олішкевич Люба	Нейлсвил, Ві.
20	дол.	Бурик Петро	Лонг Айленд Сиҭі, Н.Й.
		Чернявський Ярослав	Шавмбурґ, Іл.
		Дурбак Тарас	Ст. Пітерсбурґ, Фл.
		Кричик Олександер	Лорейн, Ог.
		Опирюк Ярослав	Кінгстон, Онт., Канада
		Сабадаш Володимир	Шавмбурґ, Іл.
		Шевчук Василь	Мейплвуд, Н.Дж.
		Шпук Катерина	Морис, Іл.
16	дол.	Мазепа Зиновія	Равдон, Кве., Канада
		Вовк Степан	Торонто, Онт., Канада
14	дол.	Кіцак Володимир	Парсипані, Н.Дж.
13	дол.	Коваль Бойд	Арлінгтон, Ва.
		Никифорук Василь	Джексон Гайтс, Н.Й.
		Павлів Сергій	Лейквуд, Н.Дж.
10	дол.	Богданик Йосиф	Чикаго, Іл.
		Болонний Петро	Ворен, Миш.
		Чировський А.	Сукасуна, Н.Дж.
		Чучук Ярослав	Трентон, Н. Дж.
		Дубас Павло	Чертсей, Квеб., Канада
		Феш Андрій	Веніс, Фл.
		Клим Ольга	Шавмбурґ, Іл.
		Колубінський В.	Фініксвил, Па.
		Кравченюк Степан	Джерзі Сиҭі, Н.Дж.
		Куземський Іван	Філядельфія, Па.
		Лапичак Ірина	Юніон, Н. Дж.
		Макарчук Юрій	Йонкерс, Н.Й.
		Мазяр Евстахій	Блюміндейл, Іл.
		Мірецький Ігор	Торонто, Онт., Канада
		Новосівський Тарас	Девон, Па.
		Петренко Леонід	Сан Сиҭі Вест, Аз.
		Попович Орест	Говел, Н. Дж.
		Шмідт Марія С.	Юніондейл, Н.Й.
		Семчишин Тетяна	Атланта, Джа.
		Смидт Христина	Бові, Мд.
		Стахів Денис	Мідлсекс, Н.Дж.
		Суский Михайло	Форест Гілс, Н.Й.
		Трач Любомир	Корал Спрігнс, Фл.
		Тимчишин Тамара	Клірвотер, Фл.
		Варецький Василь	Філядельфія, Па.
		Вронський Володимир	Ґрінлавн, Н.Й.
8	дол.	Бохно Михайло	Торонто, Онт., Канада
		Бучак Мирон	Скенектеді, Н.Й.
		Чернявський Ярослав	Шавмбурґ, Іл.
		Держко Евстахій	Нортон, Ва.
		Ґрамяк Дмитро	Голивуд, Фл.
		Яременко Андрій	Клифтон, Н. Дж.
		Лучанко Анастасія	Рочестер, Н.Й.
		Мартинюк Ігор	Кент, Ваш.
		Недільницький Микола	Ст. Луїс, Мо.
		Павлюк Іван	Калгарі, Аб., Канада
		Попадинець Марія	Вестон Онт., Канада
		Радь Іван	Балтимор, Мд.
		Шмауц Микола	Ґлендейл Гайтс, Іл.
		Солод Михайло	Лебанон, Па.
		Стельмах Адріян	Лівонія, Миш.
		Вульчин М.	Мт. Вернон, Н.Й.
6	дол.	Лисик Дмитро	Ласел, Квеб., Канада
5	дол.	Білик Степан	Клифтон, Н.Дж.
		Куцан Анна	Спрінгфілд, Іл.
		Кух Володимир	Денвил, Н. Дж.
		Лесюк Марія	Лорейн, Ог.
		Мандибур Валентина	Ґротон, Кт.
		Мудрий Василь	Вудсайд, Н.Й.
		Писарів Джуді	Кергонксон, Н. Й.
		Стельмах Теодор	Лос Анджелес, Каліф.
		Стельмах Ігор	Ґлестонбері, Конн.
3	дол.	Баранецький Мирон	Філядефія, Па.
		Бігун Роман	Ролинг Гілс, Ка.
		Фафендик Марія	Шебойґен, Виск
		Лонишин Юрко	Сомерсет, Н. Дж.
		Макарушка-Колодій О.	Мейплвуд, Н. Дж.
		Пілат Іван	Кергонксон, Н.Й.
		Шумський У.	Філядельфія, Па.
		Вайда Микола	Стемфорд, Кт.
		Ваверчук Г.	Торонто, Онт., Канада
2	дол.	Бадинський Йосиф	Фінікс, Аз.
	Разом		1,039 дол.

Щиро дякуємо за фінансову підтримку найстаршої української газети.

НОВІ ВИДАННЯ

Монографія про поета

Зоріяна Лановик, „Остап Тарнавський". Видавництво „Місіонер", Львів, 1998., 177 стор.

Монографія Зоріяни Лановик – це перша спроба дослідження життя і творчости Остапа Тарнавського (1917-1992). Шість поетичних збірок, книжки прозових творів, філософсько-літературних есеїв, понад тисячу статтей, чимала кількість перекладів з англійської, американської, німецької і польської літератур, рецензії на поетичні збірки Павла Тичини й Максима Рильського становлять творчий доробок письменника. Його твори переважно пов'язані зі споконвічними філософськими проблемами буття і смерти, безконечности і короткочасности. З. Лановик цілком слушно потверджує, що збірка „Слова і мрії" (1948) „багато в чому не є досконалою".

Зате у збірці „Життя: вінок сонетів" (1962) Тарнавський виходить далеко за рамки національної свідомости, як і національної проблематики та ліризму попередньої збірки. Тому ці твори умовно вважає дослідниця „перехідним етапом між материковим і еміґрантським періодами творчости поета". У пізніших поезіях все частіше і частіше звучатиме тема смерти, а на питання „бути чи не бути?" поет не завжди відповідатиме ствердно.

У збірці „Мости" найбільше хвилює поета питання, яке стояло перед всіма вигнанцями і неприйнятими на своїй землі, переслідуваними і зламаними жертвами „Розстріляного відродження" – питання щодо історичної долі України, її народу...". Але поет ніколи не втрачає надії, що його народ „почне життя свого добу нову". Його поезія набуває глибинного значення для самого письменника, „бо на чужині він уважає у ній свою власну долю... самотній світ його душі". „Лейтмотив самотности, – пише дослідниця, – пронизує збірку „Мости" – створює ідейно-образну її цілість і діє подібно до призми, крізь яку поет дивиться на світ в усіх різноманітних проявах і крізь яку він пропускає свої емоції, почуття, переживання".

Збірка „Самотнє дерево" (1960), пише дослідниця, „остаточно підтвердила, що Остап Тарнавський є непересічною індивідуальністю, який і вибором тематики, і своїм світоглядом, і манерою письма істотно вирізняється з-поміж поетів-еміґрантів свого часу". Темою цієї збірки стає „третій" світ – безмежний і безчасовий всесвіт. Це потверджують назви поезій та їх виразна філософська спрямованість. У цій збірці він „переконаний у вічності людської душі, тому смерть у системі цих філософем є межею між земним життям і вічністю" – „вікном вічности".

Збірка „Сотня сонетів" – це закономірний продукт поетичного світу та узагальнення і підсумок усього сонетного спадку О. Тарнавського. Окремою гранню художнього світу О. Тарнавського є його мистецька проза, бо займатися лише поезією письменник не зміг. Він адекватно писав про свої думки і почування у текстах поетичних, прозових, філософсько-есеїстичних.

Володимир Жила

35-ий том „Українського Історика"

Вийшов з друку 35-ий том „Українського Історика" – міжнародного журналу української історіографії, що його вже понад 35 років видає Українське Історичне Товариство. Одночасно вийшов „Покажчик змісту журналу за 1963-1998 роки".

Новий том включає, зокрема, статті Любомира Винара – „Український Історик" з перспективи 35-ліття", Михайла Брайчевського – „Анти", Владислава Верстюка – „Українська Центральна Рада та її Універсали: Третій і Четвертий", Степана Барана – „Західньо-Українська Народна Республіка (1918-1923)", Михайла Грушевського – „По школі", Дмитра Дорошенка – „З моїх зустрічей з Михайлом Грушевським", а також Валерія Смолія, Теодора Мацькова, Юрія Макара, Олександра Добжанського, Людмили Сакади, М. П. Кулаковського, Олександра Барава, Ігоря Гирича, Асі Гумецької. Дискусійні публікації Олександра Домбровського, Леоніда Зашкільняка. У розділі „Наші ювіляри" вміщено розповіді про проф. П.Одарченка, Т. Мацькова, М. Шерер, Б. Боцюркова.

Починаючи від 1999 року, вирішено подвоїти обсяг „Українського Історика" і видавати по два томи журналу щороку. Це значний успіх журналу, що виходить за головною редакцією історика Любомира Винара при співпраці редакторів Михайла Брайчевського (Київ), Миколи Ковальського (Острог), Ігоря Гирича (Київ), Олександра Сидоренка (США).

Редакційну колеґію значно поширено. Проф. Ася Гумецька відповідає за новий розділ „Мовознавство", проф. Всеволод Ісаїв – „Етнічні досліди і соціологія", „Український Історик" відіграє провідну ролю у відродженні української національної історіографії в Україні і в розбудові української культури і науки. Управа УІТ звертається до українського громадянства і установ з проханням підтримати журнал. Окремі томи „Українського Історика" можуть видавати окремі меценати. У зв'язку із збільшенням обсягу журналу, передплата в Америці становить 60 дол., в Канаді – 70 кан. дол. Пенсіонери та члени Товариства можуть одержати 10 долярів знижки. Товариство вирішило і далі висилати безкоштовно журнал до всіх головних бібліотек і наукових установ України. Пожертви, згоду на меценатство та передплату просимо висилати на такі адреси: **„The Ukrainian Historian", P. O. Box 312, Kent, Ohio 44240, USA.**

„The Ukrainian Historian" P. O. Box 95, Etobicoke, Ont., M9C 4V2, Canada.

Українське Історичне Товариство

Виступ „Сизокрилих" на шкільних сценах

Танцювальна група „Сизокрилі" під проводом Роми Прийми-Богачевської, тричі виступила в початковій школі Шрайвер 29 березня і тричі – у середній школі Вебер в Порт-Вашінгтоні. Виступи відбулися в рамках мистецького виховання учнів цих шкіл. Програма називалась: „Традиційні танці і музика України". Перед кожним виступом, як діти заповнювали театральну залю, що має коло вісімсот місць, голова мистецького відділу школи представляв українських танцюристів.

Заповідачем від „Сизокрилих" був танцюрист Андрій Цибик. Він перше запитав дітей: „Хто знає, де знаходиться Україна?" Близько чверті юних глядачів піднесли руку, а пару дітей повідомили, що знають українську мову.

Найбільше враження зробив на дітей „Гопак". Тепер усі учні цих двох шкіл більше знають про Україну і її танцювальне мистецтво.

Василь Сосяк,
адміністратор мистецьких груп Нью-Йорку

Нагода для...

(Закінчення зі стор. 12)

самі себе, бо правильно розуміючи сенс Берестейської Унії, ми є, властиво, православними, що перебувають в єдності з Римом. Зрікаючись своєї православности, стаємо римо-католиками якогось златинщеного обряду, що має закінчитись повним злиттям з Церквою латинською.

З постанов і рішень Синоду нічого не довідуємось про інші важливі справи, як полагодження дискримінації наших одружених священиків у Польщі, становище Синоду до створення Папою окремої „русинської" церковної одиниці на Закарпатті, а вже особливо про незвичайно актуальне питання ювілейних соборних святкувань 2000-ліття в Україні. Є в цих постановах деякі поверховні лише згадки про ювілейні святкування молоді в Римі. Але немає нічого про цей урочистий акт соборної України в Києві, що мав би бути свідоцтвом нашої церковно-релігійної єдности в Патріяршому завершенні, і свідченнямнаціонально-державницької зрілости. Про це немає там нічого. Чи ми справді вільні Божі діти, що живуть і діють у вільній, незалежній Україні? Чи, може, ми ще далі в неволі?

Хочемо вірити, що на наступному Патріяршому Соборі і Синоді УГКЦ справа українських ювілейних святкувань буде позитивно полагоджена. Не в дусі чужих інтересів, але для добра Української Церкви, українського народу і української держави. Зробімо все те якнайшвидше, щоб не було запізно!

Голос сумління

У журналі „Патріярхат" (січень 1999) появилося звернення священиків, дияконів і вірних Коломийсько-Чернівецької Епархії УГКЦ до учасників другої сесії Патріяршого Собору Української Греко-католицької Церкви. Хоч запізно поміщено його (бо Собор уже давно відбувся), але зміст залишається дуже актуальним. Головними думками і закликами цього звернення хочу закінчити свою статтю:

„На зламі двох тисячоліть, II і III, наша Церква знову переживає величезні труднощі. Роздертий конфесійно, внаслідок втручання злих сусідів і власного нерозуму, наш народ втомився від цих чвар і прагне розв'язання духовної кризи. Беручи до уваги подібність ситуацій в нашій історії в століттях XVI і XX, ми – священики, диякони і вірні Коломийсько-Чернівецької епархії УГКЦ, вважаємо, що настав час і обставини склалися так, що наша Церква і наш народ повинні знову видати зі свого лона відважних церковних і державних мужів, які мусять зважитися на рішучий крок. Цим кроком має стати остаточне оформлення нашої Церкви як Церкви Української Помісної з Патріяршим правлінням... щоб створити Єдину Помісну Христову Церкву в Україні... Історія накладає на нас важкий, але почесний обов'язок, а історичний момент нашої державної незалежности і 2000-літній ювілей християнства дають нам сприятливу нагоду довершити цей обов'язок. Нащадки нам не простять, не простить і Найсвятіший Ювілянт, Син Божий Ісус Христос, якщо ми, ради страху юдейського і через байдужість нашу, станемо вичікувати ще сприятливішої нагоди. Її може більше ніколи не бути. Ми не сміємо змарнувати цієї нагоди.

Хай ласка Божа, так щедро злита на наш многострадальний народ на кінець II тисячоліття в дарованій нам незалежності Церкви і держави, буде запорукою успіху нашого чину".

Євген Іванків,
магістер богословія
м. Чикаго

В УКРАЇНІ

Наукова конференція у Львові

Наукова конференція „Молода спортивна наука України" відбулася нещодавно у Львові. Вже втретє Львівський державний інститут фізичної культури збирав аспірантів та молодих науковців в галузі фізичної культури і спорту з різних регіонів України та з-за кордону. Учасників і гостей вітали ректор інституту, заслужений тренер України Мирослав Герцик, президент Олімпійської академії України Анатолій Єфимов, провідний спеціяліст Державного спортивного комітету України Жанна Антонова, заступник голови Львівської обласної Ради Ярослав Пітко, начальник Управління з фізичної культури та спорту обласної адміністрації Юрій Петришин, ректор Донецького інституту здоров'я і фізичного виховання Олексій Демінський.

На пленарному засіданні була представлена широка палітра спортивної науки України і за ґеографією, і за напрямами досліджень молодих науковців. Аспірант Львівського інституту фізичної культури Оксана Гречанюк ознайомила присутніх з особливостями розвитку фізичної культури в античному Причорномор'ї, Володимир Томашевський з Національного університету фізичного виховання і спорту України виголосив доповідь „Програма олімпійських ігор і політика", Оксана Макаренко з Дніпропетровського інституту освіти розповіла про особливості фізичного виховання слабозорих дітей.

Молодий науковець Варшавської академії фізичного виховання Міхал Вихованський доповів про можливості використання методів математичного моделювання техніки руху на прикладі веслування. Велике зацікавлення викликало повідомлення Ірини Маляренко (Херсонський державний педагогічний університет) про можливість використання іридоаналізи при відборі для зайнять спортовою гімнастикою.

Обговорювалися гуманітарні та організаційно-управлінські аспекти спорту, теоретично-методичні основи фізичного виховання дошкільнят, школярів і студентської молоді.

Молоді науковці мали можливість доповісти про результати власної праці і почути їхню оцінку, ознайомитися з напрямами досліджень, що проводяться в інших навчальних закладах, довідатися про сучасні вимоги до виконання дисертаційних робіт. Член комісії з фізичного виховання Ради Европи й головний редактор журналу „Наука в олімпійському спорті" професор Марина Булатова ознайомила присутніх з сучасними тенденціями в науці про спорт та фізичну культуру.

В дні роботи конференції відбулась молодіжна дискусійна передача Львівського телебачення „Авдиторія".

Іванна Боднар,
секретар конференції аспірантів ЛДІФК

Золото і срібло українців

Боротьба

В білоруській столиці Мінську на 42-му Чемпіонаті Европи з вільної боротьби українські борці Олександер Захарук, Заза Зозіров і Ельбрус Тедеєв здобули три золоті медалі. Срібні медалі мають Алік Музаєв і Вадим Тосоєв. Українські спортсмени посіли перше загальнокомандне місце, випередивши борців Росії, Болгарії, Туреччини. Тренують команду Михайло Хачатура і Руслан Савлохов.

Важка атлетика

На турнірі з важкої атлетики в еспанському місті Ла-Коруньї у ваговій категорії до 105 кілограмів чемпіоном Европи став Денис Готфрід з Луганського. В сумі двоборства він підняв 410 кг. Харків'янин Олександер Лихвальд має бронзовий медаль у ваговій категорії до 56 кг.

Київське „Динамо" – скарб України

Київське „Динамо" займає в табелі ігор чемпіонату вищої футбольної ліги України позицію лідера. В іграх за Чашу України „Динамо" перемогло кіровоградську „Зірку" і вийшло в фінал, в якому зустріне львівські „Карпати".

Гірко пережили вірні симпатики поразку „Динамо" в півфіналі змагань за Чашу Ліги чемпіонів Европи з мюнхенською „Баварією". Велику армію симпатиків „Динамо" тривожить загроза розпродажу кращих футболістів дружини, що в такому випадку стане величезним ударом по авторитетові клюбу.Завдяки київському „Динамо" світ значною мірою знає нову державу – Україну. Президент України недавно сказав, що від успіхів київських футболістів залежить також продуктивність праці на підприємствах. Вже ці два арґументи переконують, що слід протистояти розпродажеві гравців престижевим футбольним клюбам Европи. Кожна із зірок київського клюбу коштує мільйони долярів. Але чи є можливість замінити Шевченка, Реброва, Косовського і інших провідних футболістів „Динамо"?

Представники України на шаховому чемпіонаті світу

Недавно Головна кватира ФІДЕ в Льозанні, Швайцарія, проголосила список 80 найкращих шахістів, які будуть змагатися в наступному чемпіонаті світу в Лас-Веґасі, США. Провід ФІДЕ відмітив, що, можливо, не усі названі шахові зірки прибудуть на цей чемпіонат. З різних причин можуть відмовитися Гаррі Каспаров і Анатолій Карпов (Росія). З розкладу змагань виходить, що в першій рунді турніру, який розпочнеться 30 липня ц. р., змагатимуться 72 шахісти, в другій – 64, третій – 32, четвертій – 16, п'ятій – 8, шостій – 4. Шість партій розіграють фіналісти за звання чемпіона і віце-чемпіона світу. Закриття турніру призначене на 30 серпня ц. р.

Якщо йдеться про шахістів України, то до Лас-Веґасу приїде трійка – В. Іванчук, відомий нам стипендист УСЦАК Р. Пономарьов і О. Зубарєв. Вихованець українських шахів О. Белявський гратиме на чемпіонаті світу за Словенію. Шахіст українського походження П. Коцур поданий в списку як шахіст Казахстану.

Календарець тенісових змагань –1999

3–4 липня	– УСЦАК-Схід, Союзівка
31 липня–1 серпня	– Подвійні ігри, Союзівка
4–6 вересня	– Першості УСЦАК, Союзівка
18–19 вересня	– КЛК, Союзівка
2–3 жовтня	– „Тризубівка"

*Матеріяли про події спорту подав **Омелян Твардовський***

Інститут ім. В. Липинського...

(Закінчення зі стор. 9)

та директор ІСЕД Я. Пеленський брав участь і доповідав в усіх вищеназваних заходах, так і в у цілій низці інших наукових заходів, серед яких слід згадати найважливіші: Міжнародний конґрес україністів у Харкові в серпні 1996 року, наукова конференція, присвячена М. Грушевському, у Києві 24-25 вересня 1996 року, наукова конференція про українську державність в Інституті історії України НАНУ в жовтні 1996 року, українсько-польський міжнародний форум у Києві в квітні 1997 року, конференція, присвячена „Депортації українців у 1939-1950-их роках " у Львові в травні 1997 року, українсько-польський симпозіюм на тему „Інтелектуали, культура, політика: досвід Польщі та України (до 50-річчя журналу 'Культура')" у Києві в червні 1997 року, семінар про українсько-російські взаємини за спонзорством Українського міжнародного комітету з питань науки і культури при НАНУ, в Києві в червні 1998 року .

Мірилом успішної діяльности наукової установи є також її науково-видавнича продукція. За останні чотири роки (1995-1999) інститут видав або патронував такі публікації: „Спогади Гетьмана Павла Скоропадського (кінець 1917 - грудень 1918)", „Листи до братів-хліборобів" В. Липинського, „Огляд української історіографії" Дмитра Дорошенка, „Голод в Україні 1947-1947", „Чорні жнива: Голод 1932-1933 років у Валківському та Коломацькому районах Харківщини (документи, спогади, списки померлих)", „Діялог культур (матеріяли перших наукових читань пам'яті Дмитра Чижевського)", „Гербівник міст України", „Мілена Рудницька: статті, листи, документи", „Битва за землю в Україні, 1863-1914", антологія „Консерватизм" . Перебувають у друку: „Листування" В. Липинського, ; „Мирні переговори між Українською Державою та РСФРР 1918 року" та ін.

Сучасна політична ситуація в Україні, віддзеркалена в останніх виборах до Верховної Ради, її рішеннях щодо вступу України до МПА СНД та в її виступах проти НАТО, а також у тривожних результатах опитувань виборців напередодні президентських виборів, підтверджує, що в Україні надалі панує почуття національної меншовартости, що там бракує державницької свідомости навіть серед еліти, вже не кажучи про народні маси. За таких обставин наукова державницько-спрямована діяльність Інституту ім. В. Липинського (як і інших діяспорних наукових установ), а також збереження його престижного будинку, є конечні. Зокрема співпраця Інституту (СЕДІ) з науковими установами України, у яких чимала частина молодого покоління науковців готова до плідної праці на користь своєї держави, є нашим першочерговим завданням.

Х. П.

Відбулися загальні збори інституту ім. В. Липинського

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ (СЕДІ-Х.П). - Тут у суботу, 24 квітня, у власному будинку 469 Фламінго вул. відбулися Загальні збори членів Східньо-Европейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського (СЕДІ). Збори відкрив президент інституту проф. Ярослав Пеленський, закордонний академік Національної Академії Наук України. Обрано нових членів інституту: проф. Ярослава Білінського, Марту Залуцьку-Матвіїшин, Павла Залуцького, Марту Пеленську та Ванду Яцулю, та нову Управу в такому складі: проф. Я. Пеленський - президент, д-р С. Трофименко, проф. Олекса Біланюк, Олена Отт-Скоропадська, М. Пеленська, М. Коць, Х. Пеленська, д-р Марта Трофименко, Любомир Бей, д-р С. Ворох, Ілярій Мазепа, Маркіян Онуферко, д-р Роман Процик. Контрольна комісія: М. Гончаренко (голова), Зоріян Дубенко, Іван Куземський (члени). Учасники загальних зборів схвалили пляни щодо дальшої науково-видавничої діяльности Інституту у співпраці з науковими установами України, зокрема з братньою установою в Києві - Інститутом східньоевропейських досліджень Національної Академії Наук України, а також з науковими установами як української діяспори, так і західніх країн з метою сприяння розвиткові української та світової науки і утвердження української незалежної держави.

В КІНЦІ НОМЕРА

XX століття: події і дати

1902-ий рік:

15 лютого – рушило метро в Берліні.

4 березня – засновано AAA (Американську Автомобільну Асоціяцію).

Засновано компанію Пепсі-Кола, випущено першу поштову марку з портретом жінки, якою стала Марта Вашінгтон, розпочато випуск крекерів Набіско, створено кондиціонер повітря і електросушарку до волосся.

1903-ий рік:

19 січня – перші велоперегони Тур де Франс.

29 березня – почався регулярний радіообмін новинами між Нью-Йорком і Лондоном.

23 липня – „Форд Мотор Компані" продала перший автомобіль.

17 грудня – перший політ літака братів Райт.

Перший кінофільм „Життя американського пожежника" випустила компанія „Едісон", від пожежі театру в Чикаго загинуло 600 осіб, засновано компанію мотоциклів Гарлей-Девідзон, почалось будівництво фабрики шоколаду „Гершей", Костянтин Ціолковський опублікував в Росії книжку про міжпляндетні польоти, в Данії зроблено першу кардіограму, успішно застосовано порцеляну в стоматології, Пуліцер дав 2 млн. долярів на заснування школи журналістів в Колюмбійському університеті.

1905-ий рік:

10 лютого – Японія оголосила війну Росії.

22 березня – Перша газета Daily Illustrated mirror (Лондон) вийшла в барвах.

4 травня – Почалось прокладання Панамського каналу.

10 грудня – Російському фізіологу Івану Павлову присуджено премію Нобеля. Відкрито офсетний друк, Чарльз Ролс і Генрі Ройс заснували автомобільну компанію, впроваджено обмеження швидкості авт в штаті Нью-Йорк – від 10 миль в містах до 20-ти на периферії.

1906-ий рік.

7 березня – Фінляндія стала першою країною, де жінкам надано право голосу.

11 серпня – у Франції запатентовано перший звуковий кінофільм.

10 грудня – президентові США Теодорові Рузвельтові присуджено премію Нобеля за участь у мирному закінченні російсько-японської війни.

Передано перше зображення по фототелеграфу, зроблено перші жіночі перманентні зачіски, створено ехолот для підводних човнів, впроваджено міжнародний морський сигнал S.O.S.

ЦІКАВО ЗНАТИ

Що таке „Морський старт" в космос?

Автор статті 37 років працював інженером і менаджером в космічній промисловості США. У квітні він робив доповідь в Американському інституті аеронавтики і астронавтики про діяльність Конструкторського бюра імени Олега Антонова в Києві і його літак АН-70. Інж. Ігор Яременко має розповісти також про повернення космічних апаратів програми „Морський старт" на Землю.

Історія космонавтики позначена виведенням на орбіту космічних апаратів, кожне з яких було для держав-учасниць показом їхнього рівня науки і технології. Настав час використати цей досвід для вирішення практичних проблем. А для цього потрібно розробити методику запуску комерційних корисних вантажів за ціни, які б відповідали умовам конкуренційного ринку.

Досі всі запуски як пілотованих, так і автоматичних кораблів відбувалися із космодромів, розташованих на суходолі. На початку 1980-их років були спроби створити пускові системи, базовані на запусках ракет з поверхні морів і океанів. Адже суходіл плянети Земля не дозволяє використати переваги законів небесної механіки, щоб із найменшими витратами перемогти силу тяжіння і досягти космічної швидкости, при якій корабель, виходячи на орбіту, залишається супутником Землі на певний час. Найкращим місцем для цього є екватор, з якого можна запускати ракети в площині будь-якого кута виведення на орбіту з однієї пускової платформи. Звичайно, лише елементу прискорення від обертання Землі не досить, тому потужні ракетні двигуни є основними рушіями розгону ракети і її вантажу. Отже, запуск з морської поверхні дозволяє вивести на орбіту тяжчий вантаж, або довше перебувати на орбіті, завдяки додатковому запасові пального або ваги корисного вантажу. Другим важливим елементом є скорочення часу на запуск енергії на маневрування для досягнення позиції, необхідної для виконання завдання. А це означає зменшення коштів для комерційних клієнтів, що є першорядною умовою успіху. Сьогодні існує ринок супутникових систем переважно для зв'язку – звуку, образів – числовими кодами, які доносять і приймають інформацію швидко і надійно. Ситема „Морський Старт" націлена на здобуття цієї частини ринку.

Після закінчення „холодної війни", в 1991 році, почалися переговори про співпрацю в галузі цивільних космічних програм між фірмою „Боїнг" і російською фірмою „Енергія", яка була провідною в СССР у випрацюванні космічних технологій. У пошуку можливих партнерів відбулися переговори з об'єднанням „Південмаш", який розробив конструкцію бойової ракети СС-18. До проєкту приєдналась норвезька фірма „Квернер Марітайм", яка будує спеціялізовані кораблі для нафтових свердловин на дні Північного моря.

В квітні 1995 року було засноване спільне підприємство із такими партнерами і їх частками вкладу: американська фірма „Боїнг-Комерційна Космічна Компанія" – 40 відсотків, „Квернер Марітайм", Норвегія – 20, „Енергія", Москва – 25, конструкторське бюро „Південне" („Південмаш") – 15.

В результаті цієї співпраці було побудовано і випробувано основні елементи програми. Ось її складові:

Пускова: перша і друга ступінь – ракетний двигун „Зеніт-Південмаш", третя ступінь – маршова ракета „Блок ПМ-СЛ-Енергія", контейнер для корисного вантажу („Боїнг"). Командний корабель „Квернер Марітайм": ситеми контролю запуску, житло екіпажу і клієнтів (240 осіб), конструкція для викоту ракет, приміщення для складання ракет.

Пускова плятформа „Квернер Марітайм": модифікована плятформа для свердління нафтових родовищ в океані – самопересувна, ангар для ракет, транспортувач-підйомник, пусковий станок, баки для пального, системи постачання для запуску ракет з трьома ступенями, приміщення для екіпажу і стартової команди (68 осіб).

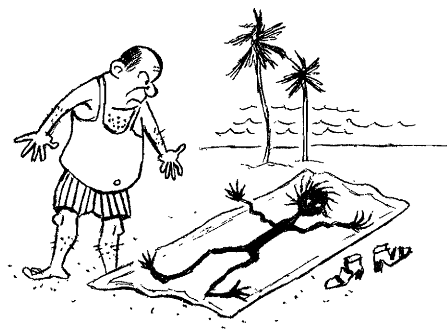
В той час, коли елементи системи були побудовані і частково випробувані, сталися дві події оперативно-політичного характеру. У вересні через відключення другої ступені ракети „Зеніт" було втрачено 12 супутників зв'язку комерційної програми. Розслідування ніби виявило помилку в командному коді. В липні державний департамент закрив програму технічного співробітництва між фірмою „Боїнг" і закордонними партнерами, з огляду на порушення умов передачі деякої інформації відносно американської технології без попередньої згоди урядових чинників. Після розгляду справи урядовцями державного департаменту, департаментів оборони і комерції було накладено кару в 10 мільйонів долярів, але відновлено працю по проєкту з умовою будь-яке передання інформації підвести під відповідну контролю зацікавлених кіл.

Після подолання перепон адміністративно-політичного порядку виникла проблема доказу надійності ракети „Зеніт" з огляду на попередні невдачі. Тому було вирішено провести запуск супутника вантажу, що своєю масою та іншими фізичними характеристиками дорівнював би таким характеристикам комерційного супутника. Це відкрило б дорогу для запуску 16 подібних супутників, на які вже підписані контракти.

Такий, перший в історії, запуск із плятформи, що розміщена на воді, був виконаний успішно 27 березня з акваторії на екваторі. Супутник розміщений на геоцентричній орбіті на висоті 23 тисячі миль над Землею. Запуск був критичним кроком для „Морського старту". Фірма вклала 500 мільйонів долярів у це підприємство, надіючись здобути частку ринку, який швидко розвивається.

Українські учасники проєкту довели, що праця науковців, інженерів і робітників „Південмашу" є на світовому рівні і залишається такою на майбутнє. Це переконливий доказ того, що українські конструктори і виробники можуть успішно конкурувати на світовому ринку і в інших галузях, але дорога туди не є встеленою квітами.

Ігор Яременко

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ...

(Закінчення зі стор. 5)

екс-міністра екології Юрія Костенка. Шанси обох ілюзорні, навіть за умови, якби обидва відламки об'єдналися. У нинішній ситуації обидві партії потрапили (і певно, не випадково) у юридичний глухий кут. Міністерство юстиції визнав Рух удовенківський, а Рух костенківський оскаржує це рішення в суді. Може так статися, що жоден з Рухів не зможе бути суб'єктами виборчого процесу через штучні формальні перешкоди. Кому це на руку, не важко здогадатися.

У лівому крилі, як і в правому, єдності покищо не помічено. Комуністи, зібравшись на свій з'їзд і зайвий раз підкресливши, що є спадкоємцями КПСС, висунули претендентом на кандидата в президенти свого вождя Петра Симоненка. Його зголосилася підтримати Селянська партія, яка раніше йшла за Морозом. Соціялістична партія України (СПУ), звичайно ж, висунула свого голову, екс-спікера Олександра Мороза. Прогресивна соціялістична партія України (ПСПУ) вважає, що тільки її лідер, "найпрогресивніша" Наталія Вітренко гідна стати наступним президентом України. Вона останнім часом завдяки неабияким ораторським здібностям та за допомогою соціяльної демагогії рішуче набуває політичних очок. Але про феномен товаришки Вітренко, як і про деякі інші помітні постаті українського політикуму, мова ще попереду. Тепер же тільки треба підкреслити, що покищо у лівих не намітилося зближення – кожний загін комуно-соціялістів іде окремо. От якби вони змогли висунути одного кандидата і цим спільним кандидатом став освічений, інтелігентний і розумний Олександр Мороз, можна було б прогнозувати не тільки його успішне протистояння Кучмі, а й безперечну перемогу.

Отже, старт президентських перегонів в Україні виявився дружним та бурхливим. Його подальший перебіг передбачити важко. Єдине, що можна сказати напевне, так це те, що цими дев'ятьма претендентами не обмежиться; і що сюжет боротьби буде не тільки напруженим, а й заплутаним; і що в хід будуть пущені всі можливі засоби, в тому числі й найбрудніші; і що не всім з численних претендентів удасться вийти на фінішну пряму, тобто стати кандидатами: для цього ще потрібно зібрати по мільйону голосів на свою підтримку. Словом, найцікавіше – попереду.

Віталій Карпенко
політичний оглядач "Свободи",
головний редактор "Вечірнього Києва".

Ще одна химерна...

(Закінчення зі стор. 1)

розпочати процес оскарження проти російського президента. До того ж, Є. Прімаков почав вибиватися як можливий суперник у президентських виборах наступного року. Як зазначив Сергій Марков, директор Московського інституту політичних наук, для Єльцина, Прімаков був тактичним союзником, але стратегічним суперником". Оточений суперниками лівого спрямування, втративши значно на популярності серед населення країни, змагаючись постійно з проблемами свого здоров'я та знайшовшись напередодні оскарження, Б. Єльцин своїм ризиковним кроком знову спромігся видати себе за спасителя Росії. Одначе після вісьмох років подібних драматичних несподіванок виникає цим разом запитання: кого пробує Б. Єльцин захистити – демократичну Росію чи себе? У загальному, його політична кар'єра вирізняється сміливими і ризиковними потягненнями, але це останнє напередодні його оскарження перевищило всі попередні.

Однак цей вчинок все ж таки заскочив західні держави та їхні уряди, бо ніхто не сподівався, що Б. Єльцин втретє за останніх 15 місяців зробить таке драстичне перетасування карт в урядово-політичній колоді, котре штовхне Росію на межу нової політичної кризи. Ба що більше, приходить цей новий заколот в часі, коли Росія собі на нього може найменше дозволити. Економіка ще дальше хитається після фінансової кризи минулого серпня, а залеглі боргування насуваються зі всіх сторін. Теперішній розпад уряду стримав 4.5 млн. дол. позичку від Міжнародного валютного фонду, про котрий договорювався усунений прем'єр-міністер Є. Прімаков. Крім того, його відхід також може значно завадити в посередництві Росії між НАТО і Югославією.

На місце Є. Прімакова, колишнього міністра закордонних справ Росії, Б. Єльцин номінував 47-річного Сергія Степашина, ветерана служб безпеки Росії, погляду котрого на клопоти економічних реформ в країні ніхто не знає. Він, однак, є знаний з однієї особливости – цілковитої особистої льояльности. Аналітики уважають, що Росія тепер доконче потребує стабільного керівництва, тому, кажуть, С. Степашинові повинні дати нагоду зформувати уряд і урухомити економіку.

У суботу, 15 травня, депутати російської Державної Думи не змогли здобути відповідної кількости голосів (300), на жодну із п'яти точок звинувачень проти президента Російської Федерації Б. Єльцина : відповідальности за розпад СССР, зубожіння російського війська, кампанії геноциду російського народу своєю економічною політикою та воєнних дій у Чечні без дозволу парляменту. Як виглядає, московський ведмідь знову зумів кривим танцем вийти зі складної ситуації.

Х.В.–Ференцевич

Російська фльота заборгувала Севастополю

Про неприпустимість відключення за борги об'єктів Чорноморської фльоти Росії попередив голова Севастопольської міської адміністрації Леонід Жунько керівників енергетичних і комунальних підприємств міста. Він рекомендував керівникам підприємств розв'язувати проблеми з ЧФ через Підкомісію з питань функціонування ЧФ РФ та його перебування на території України. Заборгованість російської фльоти за надані послуги підприємствам міста станом на 1 травня становить 5 млн. 839 тис. грн.

СФУЖО в Торонто вшанувала св. п. Лідію Бурачинську

29 січня відійшла у вічність у Філядельфії колишня голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій та почесна голова СФУЖО Лідія Бурачинська. Екзекутива Світової Федерації Українських Жіночих Організацій в Торонто спом'янула цю видатну жінку 22 квітня Службою Божою з Панахидою та спеціяльним жалобним вечером у церкві св. Миколая. Службу Божу і Панахиду відправив дуже набожно о. д-р Роман Лобай. Вечором провадила вміло і з повагою Христина Бідяк, заступниця голови СФУЖО. Коротке жалобне слово виголосила голова СФУЖО Оксана Соколик, вона привітала Марту Кравців-Барабаш та Марту Сиротинську, племінниць Лідії Бурачинської.

На подовгастому столі стояло багато свічок. Х. Бідяк попросила голову СФУЖО запалити найбільшу, центральну, яка символізувала СФУЖО. Після того викликала поодиноких осіб, щоб підпалювали свічки, з яких кожна символізувала складову організацію СФУЖО. Так була в тій хвилині засвідчена духовна присутність всіх жінок з чотирьох континентів. Понад 20 запалених свічок від кожної організації зробило на чисельно зібраних присутніх глибоке враження.

Головне слово сказала гостя з Філядельфії Наталя Даниленко, заступниця голови СФУЖО, яка знала св. п. Л. Бурачинську ще з 60-их років і тісно з нею співпрацювала. Її слова були сповнені теплом та щирими споминами.

Володимира Лучків прочитала з журналів „Нова хата" за 1936 рік уривки статтей Л. Бурачинської: „На Сокільське" та „Дещо про право жінки на працю". Перше з приємними поетичними образами, друге – цікаве думками, які ще й сьогодні актуальні.

Х. Бідяк подякувала присутнім за участь і запросила до символічної тризни. Вечір, повний пошани до громадського працівника, подяки за зроблену працю залишив у учасників приємні, глибокі враження.

О. Б.

Слово Оксани Соколик на жалобному вечорі св. п. інж. Лідії Бурачинської

Недавно ми відпровадили у вічність у Філядельфії св. п. інж. Лідію Бурачинську, членку і почесну голову Союзу Українок Америки, почесну голову СФУЖО. Велику українську патріотку, яка все своє життя присвятила праці для України, для покращання долі жінки, а тим самим праці для покращання життя людини, родиин, суспільства.

Відійшла вона від нас на 97-му році свого працьовитого життя, залишивши багато статтей, монументальну книжку „Український народний одяг", а також свій досвід, пам'ять про себе як людини, яка працювала, бо любила працю і хотіла бачити поступ у житті, хотіла бачити кращу долю української жінки, українського народу. Активістка СФУЖО вже від перших днів існування Федерації, педагог, журналістка, етнограф, редактор.

Взяла я в руки журнали „Нова хата" за 1937 рік, якого редакторкою вона була в роках 1930-1939. Скільки разів я там зустріла ім'я св. п. Лідії Бурачинської чи тільки її ініціяли. Скільки скористає наша історія з її статтей про наших визначних жінок. Там у неї Ірина Невицька, Наталена Королева, Лєна Голіцинська, Катря Гриневичева, Марія Дольницька, Іванна Нижник, Іванна Біберович... Цікавилася вона і щоденним життям та його потребами. В тім же річнику знаходимо статті: „Дитячий театр", „Гутірка про писанку", „На закінчення дискусії у справі дитячих садків", „За наше помешкання", „В театрі ім. Садовського", „Вечір народньої ноші", „Про оба з'їзди - сільськогосподарських інструкторок та кооперативних пропагаторок", „Виховання в домашньому господарстві". І це все – в однім річнику „Нової хати".

Лідія Бурачинська була перша жінка, яка дістала відзначення – "Українка року". Цю нагороду дістав перед тим вже ряд визначних українців на церемонії, що відбувалася щороку в Чикаґо. Сьогодні ми згадуємо цю визначну жінку з жалем і сльозами в очах. Але ми щасливі, що мали нагоду з нею співпрацювати, ми щасливі, що наша громада мала таку винятков людину у своїх рядах. І вона напевно була щаслива, що ідеали, за які боролася все своє життя здійснилися і Бог їй дав дочекатися незалежної України.

Нехай американська земля їй буде легкою. Її ім'я залишиться в історії українського жіночого руху назавжди. Пам'ять про неї поміж нами буде вічною.

Срібний ювілей...

(Закінчення зі стор. 8)

цвинтар у Гемптонбурґу, Н.Й., палату Вандербільдів, родинний дім Рузвельта в Гайд Парку, Н.Й., Військову академію у Вест-Пойнті, Н.Й., столицю ньюйоркського стейту Олбані, Статую Свободи і Елис Айленд, подорожували кораблем по ріці Гадсон, відвідали оселю Українського Братського Союзу в Глен Спей, Н.Й., Головну канцелярію УНС в Джерзі Ситі, Н.Дж., і в Парсипані, Н.Дж., Український Музей в Нью- Йорку і виставку „Слава Візантії" у ньюйоркському Метрополітальному Музеї. Завершальною точкою кожної конференції є бенкет з багатим церемоніялом представлення короля і королеви балю сеньйорів УНС. Микола Бобечко і Марія Цибик були коронавані на бенкеті з приводу 10-ої річниці Товариства Сеньйорів.

На бенкети запрошувано видатних промовців, як Віктор Батюк і Анатолій Зленко – тодішні представники України до Організації Об'єднаних Націй, Надя Матківська – директор Фундації Допомоги Дітям Чорнобиля, Ірина Куровицька – президент Національної Ради Жінок, Уляна Дячук – предсідник УНС, Марта Лиско – секретар УНС, Юрій Савицький – архітект Українського Музею в Нью-Йорку, Оксана Тритяк – координатор особливих проєктів УНС, в тому і програми навчання англійської мови в Україні.

Назавжди в пам'яті залишиться бенкет 10-річчя відзначення Чорнобильської трагедії, коли присутні жінки у вишиванках зі свічками в руках сформували живий вінок. Почесний голова Товариства Сеньйорів УНС Євген Волошин запалив першу свічку, а від неї одна за одною в притемненій залі запалахкотіли інші свічки, і д-р Стефанія Барановська прорецитувала поему про Чорнобиль. Молитву промовив о. Володимир Заяць, а хор української православної церкви св. Андрія з Бостону під дириґуванням Євгена Мороза відспівав „Отче Наш".

Впродовж минулих 25 років з приємністю на конференції сеньйорів УНС з'їжджалися члени УНС з цілої Америки. Започатковано не одну тривалу приязнь, не одну ідею на збереження свого українського походження. Щирим бажанням кожного члена є, щоб Товариство Сеньйорів УНС існувало ще багато років.

Марія Бобечко і Анна Чопик

Нові акції ...

(Закінчення зі стор. 16)

культури та шкільництва українців Словаччини протестують проти проведення семінарів такого спрямування та такої мети.Закликаємо до об'єднання всіх українських культурних сил для всебічного й об'єктивного вивчення всієї історії і культури русинів-українців Словаччини та зосередження тих сил на боротьбу за збереження культурно-національного життя цього населення, яке є під великою загрозою його остаточної ліквідації.

Юрій Бача,
Пряшів, Словаччина

КОРИСНО ЗНАТИ

Як "заховати" вуглець?

Однією з причин небезпечного потепління плянети є накопичення двоокису вуглецю, який походить від спалювання викопного пального. Вчені розробили ряд рекомендацій по зменшенню концентрації вуглецю в атмосфері. Передовсім треба насаджувати дерева, бо вони споживають вуглець з повітря. Інші радять "ховати" вуглекислий ґаз в океані чи під землею. Опрацьовано також метод виділення вуглекислого ґазу з вугілля і закачування під землю в місцях видобутку нафти. Для цього, наприклад, прокладається трубопровід з Північної Дакоти до Канади. Вуглекислий ґаз може також знайти застосування на вугільно-ґазових станціях комбінованого типу. При цьому до вугілля додається кисень і виникає ґазова суміш, з якої утворюють водень і двоокис вуглецю. Водень спалюватимуть для виробництва електрики, а вуглекислий ґаз закачуватимуть під землю. Витрати на видалення вуглекислого ґазу при цьому зростуть лише на 30 відсотків, тоді як видалення його з відпрацьованих ґазів звичайних електростанцій вимагає подвоєння витрат на виробництво електроенергії.

Жінки в світовій політиці

Після Другої світової війни відмічено зростання участи жінок у національному законодавстві західних демократій. Особливо відчутний цей процес в Німеччині, Голляндії, країнах Скандинавії на відміну від США, Франції, Італії та Ірляндії. Вийнятком в загальній тенденції до зростання участи жінок в парляментах є Східня Европа, де за комуністичного часу жінки становили 20-35 відсотків нижніх палат, а з приходом демократії помітно поступилися чоловікам. Участь жінок в законодавстві скоротилася наполовину в Польщі, Болгарії, Мадьярщині, Румунії, колишній Чехословаччині. А в Росії порівняно з колишнім СССР цей показник зменшився на дві третини.

"Уліс" досліджує сонячний вітер

Астрономи вже давно з'ясували, що Сонце оточене прозорою атмосферою ("сонячною короною"), яка простягається за межі Землі. Хвости комет завжди спрямовані від Сонця, бо ґази відштовхує корона, яка швидко струмує назовні. Це явище назвали "сонячним вітром". Але вчені донедавна не знали, як матерія, що випромінюється з простору довкола полюсів Сонця, поширюється в міжплянетному просторі. Цю проблему досліджено з використанням космічного зонду "Уліс", запущеного зусиллями Національної Адміністрації з Аеронавтики та Космосу США і Европейської Космічної Агенції. Вчені дійшли висновку, що поширення сонячного вітру повинне спричинятись маґнітними силами, які штовхають вітер до екватора, а потім викликають більш впорядковане поширення маґнітного поля.

За журналом **"Світ науки"**

Ще один крок...

(Закінчення зі стор. 1)

України Леонід Кучма.Всіх голів держав розмістили в готелі "Дністер", де з нагоди форуму було реконструйовано кілька поверхів. Після розміщення в готелі і короткої зустрічі з Президентом Кучмою глави держав і урядів провели короткочасні двосторонні зустрічі.

У другій половині дня в п'ятницю 14 травня учасники зустрічі зібралися у Палаці науки і техніки на круглий стіл "Загальноевропейська регіональна інтеграція та її роля у будівництві нової Европи". Увечері учасникам зустрічі була запропонована культурна програма, зокрема, відвідання Національного музею і Львівського театру опери та балету.

Президент Чехії Вацлав Гавел в інтерв'ю журналістам висловив задоволення тим, що започаткована 5 років тому у чеському місті Літомишлі традиція проведення подібних форумів триває, і нинішнім місцем зустрічі президентів обрано саме Львів, який є типовим центральноевро-пейським містом. За словами В.Гавела, під час нинішньої зустрічі одна з центральних тем стосуватиметься Косова. "Ми не підписуватимемо жодних документів, оскільки наша зустріч має неформальний характер і маємо намір обмінятись думками з нагальних проблем", – зазначив він.

Президент Кучма обговорив із австрійським та чеським колегами ряд двосторонніх і регіональних питань, в тім балканську кризу, поглиблення европейської інтеграції, спрощення процедури перетину кордону і пересування людей по европейських країнах. Т. Клестіль зокрема підкреслив, що вибір Львова як місця проведення форуму є символічним, оскільки Україна є невід'ємною частиною Европи. Австрія, сказав він, сприятиме інтеґрації України до всіх европейських структур.

У спільній декларації за підсумками львівської зустрічі президенти країн Центральної Европи рішуче засудили терор в Косові, вбивство і розбій, насильство над дітьми, ґвалтуваня, грабежі, а також переселення, що використовується як засіб етнічних чисток. Вони разом з тим висловили жаль з приводу жертв та страждань невинного цивільного населення всієї Федеративної Республіки Юґославії. Президенти привітали всі міжнародні зусилля, спрямовані на те, щоб якнайшвидше покласти край балканській кризі.

"Ми закликаємо уряд Белграда виконати вимоги міжнародного співтовариства, викладені, зокрема, в заяві міністрів закордонних справ "вісімки" від 6 травня 1999 р.", – зазначається у спільній декларації. Як наголошується в декларації, у вирішенні косівської кризи президенти надають особливу увагу Раді Безпеки ООН у співпраці з іншими відповідними міжнародними організаціями.

На пропозицію президентів Словенії Мілана Кучана та Австрії Томаса Клестіла европейські лідери визнали за необхідне скликати міжнародну конференцію за участю ООН, ОБСЕ, Ради Европи, яка має визначити розвиток Югославії після подолання косівської кризи. Було підтримано пропозицію угорського президента Арпада Ґьонца провести наступну зустріч в 2000 р. в Угорщині.

На пропозицією Президента Польщі Алєксандра Кваснєвського ухвалено рішення створити експертну групу для розв'язання проблеми вільного пересування через кордони країн Центральної і Східної Европи.

Перше засідання експертної групи запропоновано провести у Польщі. Така пропозиція пов'язана з однією з головних тем, що обговорювалась на зустрічі президентів, і стосується людського виміру европейської інтеграції.

Учасники зустрічі також наголосили на необхідності активізати культурну співпрацю між країнами реґіону. Президенти погодились з тим, що процес розширення Европейського Союзу не повинен вплинути на налагодження дружніх контактів між народами.

На прес-конференції 15 травня за підсумками зустрічі Л.Кучма відзначив, що вона засвідчила поступове просування України до Европи. Одним з головних кроків у цьому напрямку Президент вважає набуття асоційованого членства України в ЕС. Він наголосив, що питання спрощення механізму пересування через европейські кордони, що набуває актуальности у зв'язку з приєднанням до ЕС нових членів, сьогодні підтримують не лише Угорщина, Польща та Чехія, а й ряд інших країн, що входять до ЕС.

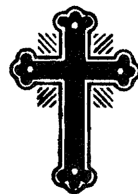
"Ця проблема торкається не лише економічних, а й політичних інтересів як України, так і багатьох европейських країн. Тому залишити її без вирішення ми не маємо права", – сказав Л.Кучма.

За інформацією УНІАН

Дорогі земляки! Дбайте про участь ваших дітей в спортивних клюбах української спільноти в Америці!

Ділимося сумною вісткою, що 16 травня 1999 р. після довгої і тяжкої недуги відійшов у вічність на 85-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п.

д-р прав та філософічних наук

ПЕТРО МІРЧУК

нар. 26 червня 1913 р. в селі Добрівляни на Стрийщині.

Покійний був визначним членом ОУН, в'язнем польських і німецьких тюрем та концентраційних таборів, журналістом і публіцистом, автором численних праць з історії національно-визвольного руху, членом головних та місцевих управ ООЧСУ, Ліги Українських Політичних В'язнів, УККА, Виховної Ради СУМ, НТШ та ряду інших організацій.

ПАРАСТАС відбувся в середу, 19 травня 1999 р. в похоронному заведенні Насевича у Філядельфії.

ПОХОРОННІ відправи були відслужені 20 травня 1999 р. в церкві Христа Царя у Філядельфії та на цвинтарі у Фокс Чейс, Па.

Покійний залишив у глибокому смутку:

дружину – АНІЗІЮ
синів – ЯРЕМУ, о. мітр. прот. РОМАНА та ІГОРЯ
сестер – ОЛЬГУ і ЮЛІЮ
шваґрових – БОРИСА та МИРОСЛАВУ ПАЛАДІЙ з сином ЮРІЄМ
ближчу і дальшу родину в Україні, Казахстані, Білорусі та Америці.

Вічна йому пам'ять!

Пожертви в пам'ять покійного проситься складати на Семінарію св. Духа в Рудному, Україна, Фонд допомоги колишнім політв'язням, Український Вільний Університет або Спеціяльний Фонд для перевидання творів покійного в Україні.

ТРИ-СТЕЙТОВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
95 South Seventh St. - Pittsburgh, PA 15237
П'ять років тому, 17 квітня 1994 р., відійшов у вічність

бл. п.
інж. ВІКТОР ВАСИНЧУК

З приводу тієї болючої втрати висловлюємо його дружині Людмилі та його трьом синам з родинами: Andrew, John & Oleh Wasynczuk наші співчуття. Серед нас усіх пам'ять про Нього залишиться вічною!

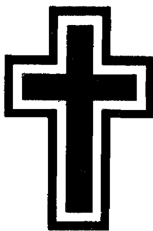
Рівночасно наш комітет висловлює щиру подяку пані Людмилі та синам Андрієві, Іванові і Олегові, з їхніми родинами, за всі датки, які вони щорічно вкладали до нашого комітету в пам'ять їхнього дорогого мужа і батька.

Зокрема дякуємо за останній дар 1,100 дол., який родина передала у п'яту річницю відходу у вічність бл. п. інж. Віктора Васинчука.

Згідно з їхнім бажанням ці фонди є вжиті для дітей-сиріт і дитячих шпиталів в Україні.

Просимо всіх приятелів і знайомих згадати у своїх молитвах Покійного та за сповнення його мрій – повного відродження з неволі своєї рідної батьківщини.

Інж. Сидір М. Тимяк, голова

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 11 травня 1999 р. помер в Орегон.

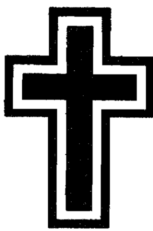
бл. п.
ВОЛОДИМИР МАХОБЕЙ

нар. 2 травня 1923 р. в Україні.

В глибокому смутку залишилися:

дружина – БАРБАРА
доньки – ІВАННА і
– ЄВА
син – АНДРІЙ

Вічна йому пам'ять!

З великим жалем і у глибокому смутку повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що 18 березня 1999 р. в Дітройті, Мишиген, упокоївся в Бозі на 90-му році життя, наш найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.
інж. гідротехнік
ДМИТРО ЛІСОВСЬКИЙ

Нар. 20 вересня 1908 р. в с. Хотешів, Волинь, абсольвент Української Господарської Академії в Подєбрадах, Чехія.

ПАНАХИДА відбулася у вівторок, 23 березня 1999 р., а похорон в середу, 24 березня 1999 р. з церкви св. Покрови в Southfield, Michigan. Тлінні останки зложені на цвинтарі Woodlawn, в Дітройті.

Залишені в жалобі:

дружина – ВАЛЕНТИНА
сини – БОГДАН з дружиною МАРІЄЮ
– ЯРОСЛАВ з дружиною КЕЙ
внуки – МИКОЛА з дружиною НАТАЛІЄЮ
– ДАНИЛО з дружиною АДРІЯННОЮ
– ТАРАС
– ПЕТРО
– ШЕЛЛІ ЛІСОВСЬКА-МЕДІҐЕН
– ВАЛЕНТИНА ЛІСОВСЬКА-ЛУКЕР з мужем ДАВИДОМ
– ТИМОТЕЙ
правнуки – КЕЙЛА ФЛОНТА
– ТОМА, ОСТЕН і РАЄН ЛУКЕР
сестра – МАРІЯ ОЛЕСНИЦЬКА з мужем ЮРІЄМ
сестрінка – НАДІЯ ОЛЕСНИЦЬКА-САВКА з мужем ЯРОСЛАВОМ і сином ПЕТРОМ

Вічна йому пам'ять!

У 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої СЕСТРИ

бл. п.
ОЛЬГИ ПРОКОПІВ
з дому СТЕФАНЮК

будуть відправлені Заупокійні

СЛУЖБИ БОЖІ

в понеділок, 31 травня 1999 р. о год. 8-ій ранку в церкві св. Володимира в Стемфорді, Конн.;
у вівторок, 1 червня 1999 р. о год. 8:30 ранку в церкві Чесного Хреста в Асторії, Нью-Йорк;
в середу, 2 червня 1999 р. о год. 8:30 ранку в церкві св. Юра в Нью-Йорку.

Просимо згадати покійну Ольгу в своїх молитвах.

РОДИНА

В ПОДЯЦІ ЗА ПОЖЕРТВИ В ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОГО

бл. п.
ПЕТРА ГАНКЕВИЧА

що появилася в „Свободі" ч. 20 з п'ятниці, 14 травня, в часі перепису, помилково пропущено пожертву:

НА ПЛАСТ – ВИХОВНИЙ ФОНД ім. Митр. АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО
(Пластового куреня „ОРДЕН ХРЕСТОНОСЦІВ") пожертвували:
100 дол. д-р Ярослав і Ірена Моцюки.

Додатково наспів новий список пожертв:

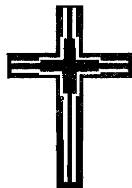
НА БУДОВУ СОБОРУ ЗАРВАНИЦЬКОЇ МАТЕРІ БОЖОЇ пожертвували:

по	250 дол.	Ярослав і Марія Ганкевичі, Михайло і Маруся Ганкевичі;
	100	Bill & Maria Davis;
по	50	Петро і Соня Кушніри, Марія Івасютин;
	25	Madeline Davis.

Наша щира окрема подяка родині, приятелям і знайомим за щедрі пожертви в імені покійного бл. п. Петра, на цілі, які були близькі серцю і важливі для Нього.

дружина – ІВАННА
сини – АНДРІЙ, ТИМІШ з МИРОСЕЮ і ТАРАС

ВОСЬМИЙ КУРІНЬ У.П.С. ім. ГРИГОРА ОРЛИКА
ділиться невимовно сумною вісткою з членами куреня, пластовим братством та громадянством, що 10 травня 1999 р. відійшла на Вічну Ватру, в Кергонксоні, Н.Й.
співосновниця куреня Орликівців, пл. сен. керівництва

бл. п.
ДАРІЯ ХУХРА

повна посвяти виховниця пластової молоді в переселенчих таборах в Ашафенбурзі, а опісля в місцевій станиці Кергонксону.

ПАНАХИДА відбулася в четвер, 13 травня, о год. 7:30 вечора в Кергонксоні.
ПОХОРОННІ відправи в п'ятницю, 14 травня о год. 11-ій ранку в Кергонксоні, а опісля на цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. біля її чоловіка сл. п. Антона.

Висловлюємо наші щиросердечні співчуття всій родині на руки дочки покійної, а нашої подруги Тані Паш.

В пам'ять покійної подруги Дарії, курінь переводить збірку на допомогу Пластові в Україні. Пожертви просимо пересилати на адресу курінного фінансового референта: Bohdan Kurczak, 294 Chestnut Ave., East Meadow, N.Y. 11554.

КУРІННА СТАРШИНА ОРЛИКІВЦІВ

За мову, зміст посмертних оголошень і подяк, редакція не відповідає.

Calls to UKRAINE
$0.38 per/min
Any time

Great domestic rates. Great rates to other countries (Russia $0.36, Belarus $0.42, ...). We also offer prepaid Calling Cards: calls to Ukraine 25 c/min.

For information call Long Distance POST:
Call **1-800-449-0445**

МАГАЗИН ЄВРОПЕИСКИХ ДЕЛІКАТЕСІВ
OPEN MON - SAT 8AM - 8PM, SUN 10AM 3PM

- *fresh european bread from Brooklyn*
- *smoked fish and herring from Baltic*
- *red & black caviar, dairy product*
- *european style kielbasy and cheese*
- *grocery from Europe*
- *homemade european style delicatessen*

76 MAIN ST., SOUTH BOUND BROOK
NJ, 08880
Tel.: (732) 805-9664
УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
VATRA
INTERNATIONAL
European Delicatessen, Sea & Air Shipping Service
Офіційний представник фірми MEEST

УВАГА! ІСТОРИЧНА ПОДІЯ!

Папа Римський Іван Павло II править Українську Службу Божу та Молебен з нашими Владиками з нагоди 400-ліття Берестейської Унії. Свята Літургія відправлена в Базиліці Св. Петра в Римі. Співає галицький хор 200 осіб. Відео 7797.

НОВІ ВІДЕО

VIDEO 7797B
МОЛЕБЕНЬ ПРАВИТЬ ПАПА РИМСЬКИЙ

VIDEO 1998
СЬОМА РІЧНИЦЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ
Ціна 30 дол.

Найбільший вибір в Америці:
Аудіо касети і компакт диски. Народні та популярні пісні з України. Писати до:

APON RECORD & Video Co.
P. O. Box 3082 Long Island City, NY 11103.
Tel.: (718) 721-5599

Переробимо ваше відео з європейської системи на американську і навпаки. ***Ціна 25 дол.***

Фірма ЄВШАН
пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки. Замовляйте новий каталог на 1999 рік!
тел: 1-800-265-9858

ARKA Company DEPARTMENT STORE

26 First Avenue
New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

Светри, вовняні хустки, вишивані жіночі блюзочки, виш. обруси, подушки, і т. п., кераміка, різьба в Арці — ДЕШЕВО

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ
Не забувайте вчасно відновлювати свою передплату. Пам'ятайте, "Свобода" – єдине джерело, яке поєднує Вас із українською діяспорою, з Україною та зі світом в цілому. Рекомендуйте "Свободу" своїм близьким і друзям.

ЗБОРИ ВІДДІЛУ УНС

СЕРЕДА, 26 ТРАВНЯ 1999 р.

Парма, Огайо. 240-ий Відділ Українського Народного Союзу ім. полковника Євгена Коновальця повідомляє всіх своїх шановних членів, що річні загальні збори відбудуться о год. 11-ій ранку в приміщенні уряду магістра В. Ліщинецького, State Rd. Якщо на означену годину не прибуде приписана кількість членів, збори відбудуться півгодини пізніше. По зборах – перекуска. За управу – голова інж. Евген Бачинський, секретар – Богдан Семків, голова Контрольної Комісії – магістер Василь Ліщинецький.

• ПОСЛУГИ •

Фірма „КАРПАТИ"
Переробляє хати, пивниці, направляє дахи, виконує цементні праці, переробляє лазнички, малює назовні і всередині. Виконує малі і великі роботи (Handy man) Василь Чолак. Тел.: **(718) 937-6821**
Beeper **(917) 491-6150**

• REAL ESTATE •

Розділю 2 кімнатну квартиру з жінкою від 30-40 років, бажана з професійною освітою. Асторія, Квінс.
Тел.: (718) 728-5721

• РОЗШУКИ •

Розшукую тітку **ГАННУ ПОРФИРІЇВНУ ЯРМОЛЮК** (дівоче прізвище), нар. 1924 р. в с. Тихомель, Кам'янець-Подільської обл. Мала доньку Ріму, (1943/44 р.), а від другого шлюбу в Америці – сина Славика (приблизно 1948 р.). В листах, які вона писала в Україну в 50-их рр., згадувалося місто Філядельфія. Хто знає про неї, або вона сама, прошу відгукнутись на адресу: Україна, 256460, Київська обл., Сквирський р-н, с. Дулицьке, Царенко Ганні
Тел. в США: (973) 375-6504

• НА ПРОДАЖ •

Продається 4-кімнатна квартира в Києві в Печерському районі, чудове тихе місце.
Телефонуйте:
011-380-44-290-2011

• ПРАЦЯ •

Досвідчена викладач фортепіяну з великою європейською музичною освітою завершує набір учнів на вересень 1999 рік. Мангеттен/Асторія.
Тел.: (718) 728-5721

Потребуємо довірливу жінку, що любить і має досвід із дітьми, і що шанує українську мову, щоб жити як член нашої родини у нашому живописному місті (1годину від Philadelphia, Penn.) і опікуватись нашими дітьми: 2 1/2 р. хлопчик Віктор і 5 р. дівчинка Сіреня. Бажана на ціле літо і довше, як можна. Звертатись
(717) 285-0095

• РІЗНЕ •

Усі подорожні послуги в Україні (житло, зустріч на летовищі, авто з водієм та інше).
Тел. в Києві: (44) 516-7489
в Дітройті: (313) 336-4786

EURO DIRECT – НАЙКРАЩИЙ МІЖНАРОДНИЙ ПЛЯН
ТЕЛЕФОНУЙТЕ В УКРАЇНУ ТІЛЬКИ ЗА 34.9 ц. за хв.
24 години на добу, 7 днів на тиждень
Виберіть один із двох плянів:

1. Телефон із кодом доступу.
Код доступу **1-800-964-5110**, почекайте на сигнал, тоді наберіть число телефону.
Ціни: з Україною – 34.9 ц/хв.; з Росією – 40 ц./хв.; із Польщею – 29 ц/хв.; із Ізраїлем – 21 ц/хв.; із Німеччиною – 24 ц/хв.; з Англією – 10 ц/хв.; із Угорщиною – 22 ц/хв.
Додаткова місячна оплата – тільки 99 ц.!

2. Прямий набір (без коду доступу)
Тільки 8.9 ц/хв. в США
Ціни: з Україною – 39 ц/хв.; із Росією – 49 ц/хв.; із Польщею – 33 ц/хв.; із Ізраїлем – 21 ц/хв. із Німеччиною – 16 ц/хв.; з Англією – 9 ц/хв.; із Угорщиною – 24 ц/хв.
Додаткова місячна оплата – тільки 1.50 дол.

Телефонуйте безкоштовно: 1-877-569-3876. Ми говоримо українською мовою щодня від 9-ої рано до 9-ої вечора.

Internet: www.eurodirect1.com. Шукаємо також агентів для розповсюдження нашої програми у вашій громаді. Високі заробітки та безплатний вишкіл.
Крім того, за 100 дол. заплачених заздалегідь можна отримати телефонічну картку на 180 хвилин телефонічних розмов з України до США!

KARPATY
СКОРА ГАРАНТОВАНА ДОСТАВА • FAST GUARANTEED DELIVERY
Export Import Ltd.
KARPATY TRAVEL
121 Runnymede Road, Toronto
Ontario, Canada M6S 2Y4
Tel. (416) 761-9105
1-800-265-7189

ГРОШІ
ХАРЧОВІ ПАЧКИ
речові пачки
листи та документи
надійно і швидко до рук адресата в Україну та інші держави

ПОДОРОЖНІ ПОСЛУГИ
✈КВИТКИ ✈ЗАПРОШЕННЯ
✈МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗБЕЧЕННЯ
для візитерів в Канаду
✈ВІЗИ та інше
ТЕЛЕФОННІ КАРТКИ

Пам'ятайте - як посилати чи літати, то тільки через КАРПАТИ!

LVIV EXPRESS SERVICES
OKSANA INTERNATIONAL

1111 East Elizabeth Ave.
Linden, New Jersey 07036
(908) 925-0717

ПАЧКИ В УКРАЇНУ
БІЛОРУСІЮ, РОСІЮ, ПОЛЬЩУ, ЕСТОНІЮ, ЛАТВІЮ, ЛИТВУ, СЛОВАКІЮ

КОРАБЛЕМ – мін. 10 фунтів
ЛІТАКОМ – 2 - 3 тижні, мін. 10 фунтів
ДОЛЯРИ – Висилка та достава
ЕЛЕКТРОНІКА – 220 В

СПЕЦІАЛЬНІ ЗНИЖКИ ДО ПАСКИ!!!

БУДЬ-ЯКИЙ ХАРЧОВИЙ ПАКУНОК З НАШОГО КАТАЛОГУ
10% OFF
З ЦИМ КУПОНОМ
Купон дійсний до 15 травня 1999 р.

ТІЛЬКИ У НАС!
ВСІ ХАРЧІ З АМЕРИКАНСЬКИХ КРАМНИЦЬ
Є ШИРОКИЙ ВИБІР ПАКУНКІВ
ВІД $88 ДО $248

ПЕРЕД ТИМ, ЯК ЗАМОВЛЯТИ ХАРЧОВІ ПАКУНКИ ДЛЯ ВАШОЇ РОДИНИ В УКРАЇНІ З ІНШИМИ КОМПАНІЯМИ, ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ, ЧИ ВОНИ НЕ ПОСТАЧАЮТЬСЯ З КРАМНИЦЬ РОСІЇ АБО ПОЛЬЩІ

SEND PACKAGES TO US THROUGH UPS • CALL FOR UPS LABELS: 1-800-9-OKSANA

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

So. Bound Brook Monument Co.
45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07059

РАЇСА ХЕЙЛИК, власник
(908) 647-7221 • (908) 647-3492

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА В ГАМПТОНБУРҐУ ТА ІНШИХ

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(973) 375-5555

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568